

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Válasz Bécsnek.

Budapest, szeptember 21.

Vegye Bécs tudomásul, hogy a mi türelmünknek vége. Ez a nemzet méltányolta azt, hogy az országnak békére, nyugalomra van szüksége. A béke és a nyugalom érdekében ez a nemzet hajlandónak mutatkozott arra, hogy elmenjen a megalkuvások és a lemondások végső határáig. Megfontolásnak, higgadságnak, magamérséklésnek hihetetlen példáját adta ezzel a magyar nemzet akkor, amidőn legevidensebb jogainkat elorozták, legtermészetesebb követeléseink teljesítését megtagadták tőlünk. Amde minden türelemnek is van határa. S ezennel adjuk tudtára Bécsnek, hogy a miénk kifogyott.

A hihetetlen gög és elbizakodott kábaság netovábbja nyilatkozik meg abban a módban, ahogy velünk bánni akarnak. Meghódított, rabszolga földdel nem merészeli tenni azt a hódító, amit ők merészelnének. Eddig, ha dönteni kellett valamilyen ügyről, mely egyformán érdekelte Magyarországot és Ausztriát és a dinasztit, legalább némi szeméremmel viselkedtek. Fönn akarták tartani legalább a látszatát annak, hogy ők nem diktálnak, hanem alkudoznak. Adsa-nesze formán ment az alku, ha is ebben az alkuban mi nem kaptunk egyebet, mint értéktelen üveggyöngyö-

ket. De a forma megvolt és a formában benne volt annak az elismerése, hogy Magyarországgal számolni kell, Magyarország akaratát meg kell nyerni, ha másképpen nem megy, csellel, hazugsággal, becsapással. Most azonban már még a formát is félrerugják, már egyáltalában nem is törődnek az- al, hogy akar-e Magyarország valamit és hogy mit akar? A legutolsó züllés jele ez, melyen túl már csak a gyarmati és a tartományi rang következhetik. Bécsben megfogalmazzák az étlapot, hogy mit méltóztatnak, hogy méltóztatnak, azután egyszerűen leküldik nekünk ide a magyar kormányt és a magyar parlamentnek, hogy tessék szállítani!

S ugyanakkor, amidőn a nemzet bemutatja az ő kívánságainak egy szerény jegyzékét s ők ezt a jegyzéket félredobják, állnak elő a legdrágább és a legkiadósabb étlappal. A hadügyminiszter, a külügyminiszter dupla krétával számol, félmilliárddal mernek többet követelni közös kiadások címén, mint rendszeren s a háttérben még újabb Zepelinek és Deadnoughtok árnyai tűnőznek föl, nem szólva a létszám-emelésről, mely nemcsak pénztöbblet lesz, hanem újabb véradó áldozet. És amikor a közös kormányzatnak ennyi kérni valója van, csupa olyan kérni való, aminek a sorsa a nemzet vétőjétől függ, akkor mernek minden ki-

vánságra ridegen és egyszerűen „nem”-mel felelni. És akkor jönnek még segédcapatul Luegerék és a bécsi csócselék, hogy gyűlésekből, értekezletekből becsmételjék, kisebbsítsék a magyar álláspontot s tiltakozzanak az ellen, hogy Magyarország csak a kenyér csücskéből is szeljen, amiből ők egész éven át lakmároznak.

Hát vegyék tudomásul Bécsben, hogy ennek most már vége, a magyar nemzetnek elfogyott a türelme. A magyar nemzet legutolsó, minimumra redukált kívánságaival fordult ezuttal Bécsbe. Hogyha annak sincsen látszatja, hogyha annak sincsen fogantatja, akkor nincsen béke. De nincsen közös költségvetés sem, nincsen pénz a hadseregére, nincsen pénz az annexiók költségekre, nincsen pénz a török kárpótlásra, nincsen pénz a Dreadnoughtokra, nincsen pénz a Zeppelin-hajókra sem. És nincsen katona sem, hanem harc van az egész vonalon, küzdelem, amelyet Bécs még nem látott a nemzeti jogvédelem alatt sem. Az ország egyszerűen begöngyöli magát a passzív rezisztencia köpenyegébe s azután stoikus nyugalommal nem bánja, akármilyen következzék.

Jól tudjuk, hogy az ilyen passzív ellentállásnak ára van, első sorban maga az ország szenved. Az elmúlt nemzeti küzdelmet is megsínylette a magyar

A Hanzsi.

Irta: Nógrádi László.

(Utánnomás tilos.)

Isten tudja, honnan vette a nevét a Balog Pál Hanzija. Valószínű, hogy még a kétéjú sas idejéből szakadt itt ez a név. Hanzsi ugyanis ló, így meg magyar ember nem nevezi a lovát. Hívja Sárkánynak, Csókának, Keselynek, de Hanzinak nem.

Hanzit Balog Pál uram a gyarmati nagy vásáron vette valami lócsiszártól. Kétszáz koronát leolvasott (interes-re vett pénz volt), jó áldomást is fizetett s aztán megindult Hanzival hazafelé.

Mikor hazaért, legelőbb is a kocsmába ment Hanzival. Ott ülték a falubeli bölcsék. Ki eladott, ki vett, áldomásoztak tehát. Ki-ki dicsérite a maga portékáját, legkivált Balog Pál.

— A Hanzsi olyan ló, hogy nem is ló. Módos a járása, fajin a hallása, hát még az eszi. A püspöknek sincs több. Nincs, mondta Balog Pál.

— Micsoda, kötözködött Sulyog Balázs.

— A', hogy a'. Hiába Sulyog kelmed, nincs olyan lova, mint a Hanzsi. Csájjra pödörintette Sulyog Balázs a bajuszát s mérgesen koczcintott.

— Ezt nekem még nem mondta senki. Az én lovaimat a főispán is szájtátva nézi. A nap is megáll, ha négyesbe fogom.

— A' mind semmi. Az én Hanzim lába rugóra jár, mint az óra ketyegése, erősítette Balog.

— Osz't mibe kóstált? kérdezte Sulyog.

— Négyszáz pengőbe — lapított Balog.

— Kóczos malacznak is annyi az ára, morogta Sulyog Balázs. Nemjért kelmed a lóho'. Vót-e huszár?

— Vótam, vágta oda Balog.

— Mikor?

— A' mindegy, de érték a lóho.

— A talyigásho'.

— Thü-ü-ü, a réz angyalát, kiáltotta Balog Pál s méltatlankodva fogta marokra a szódás üveget.

Szállt is az üveg, de nem Sulyog Balászt találta, hanem Füleki Bálintot, a baktert. Nemesebb részeket nem sértett, csak a fején kop-pintotta ő kelmét. Fel is mordult, mint a medve.

— Ne izéljen ke. Nincs nekem ebbü' semmi hasznom.

Hát neki nem igen volt, de mégis csak a szódás üveg ugrasztotta ki a Füleki fejéből a bölcseséget.

— Menjünk, ozt' nézzük meg azt az izét, mondta s erre felkerekedett a nagy sereg ember s végig mustrálták Hanzit.

— No csak nézzék, csak nézzék, biztatgattott Balog. Ló ez.

— Ló, ló, mondogatta Sulyog Balázs, de vak ló.

— Hogy?

— Ugyancsak bekamukérázták kendet.

— Engem?

— Nem is engem. Nézze kelmed, mondta

Sulyog s belenyult a Hanzsi szemébe a mutató ujjával.

Hanzsi állta, meg se hunyorította a szemét.

— Üvegbü' van. A másik jó.

Ki hitte, ki nem.

— Hátha kárbunkulus ló, táltos, bölcselkedett Füleki.

S erre, mintha csak Fülekinak akart volna bizonyítani, csudálatos dolgokat mivelt Hanzsi. Elkezdett táncolni. Felágaskodott, meg le térdelt, összerakta egy csumbékba mind a négy lábát, aztán egy rántással kiszabadította magát s elkezdett körbe forogni. Ide-oda rakta a lépéseket, hányta a fejét, riszálta magát, bokázott. Félfalu oda csődült bámulni Hanzit.

— Sarkantyus csizma kell ennek, mondogatták. Rakja, akár az urak.

— Megszállta az ördög. — Vagy maga az ördög, kiáltotta valaki.

Lett erre riadalom. Egyik-másik kénköszagot érzett, Füleki meg nagy bölcsen mondta hivatalos stílusban:

— Konstatálom, hogy lólába van az ördögnek.

Ezt már aztán látta mindenki. A gyengébb szivüek keresztet vetettek, a féltősebbek meg elszaladtak. Tazka Márton a templomba szaladt szentelt vizért, a fia meg a füstölőt hozta.

Hanzsi ügyet se vetett, csak járta a tánczót. Csak úgy szakadt róla a tajték. Balog uram megrökönyödve nézte, mit művel Hanzsi. Pedig még ez mind semmi volt, aztán következett csak a parádé. Hanzsi neki rugaskodott a léczkerítésnek s átugrotta vagy háromszor. Ezután két lábon járt s úgy nyújtogatta az egyik lábát, mintha kezelni akarna. Mikor ezt is bemutatta, kikapta Füleki hóna alól a bakterpálczát, leült s szakasztott úgy tett, mintha szivarozna.

— Még köp is, akár én — álmétkodott a Taka Márton fia.

Sulyog Balázs csak nézte. Régen volt, hogy látott ilyent, mikoron huszár volt kívül

közgazdasági élet, sok érték elpusztult, sok-sok fejlődés, ami azóta gyümölcsöző hasznát meghozta volna, abba maradt. De nincsen hadviselés értékelpocsékolás nélkül. Az a torpedó is, melyet az elenséges hajóra kilönek, hogy pánczéba ütődve fölrobbanjon, sok ezer forintba kerül. De viszont sok százezres érték semmivé meg általa. Nem csak nekünk van veszíteni valónk. Bécsben azt mondják, hogy Magyarország államiségének leg-
elemibb követelményeit azért nem lehet megadni, mert a hadsereg harczképessége és a monarchia presztízse szenved általa. Kiváncsiak vagyunk, mi lesz a hadsereg harczképességével, hogyha esztendőig nem kap katonát és esztendőig nem kap egy rézkrajczárt sem. Es kiváncsiak vagyunk, mi lesz a monarchia presztízisével, hogyha Magyarország nem áll mögötte olyan megfontolt, elszánt nyugalommal, mint a szerb háborúval fenyegető nehéz napok alatt.

Tessék tudomásul venni, hogy mi sem vagyunk fegyvertelenek. És elég elszánt keserűség van bennünk ahhoz, hogy ezeket a fegyvereket használjuk is.

Budapest, szeptember 21.

Az alkotmánypártkörből. Az országgyűlési alkotmánypárt körhelyisége kedden este igen látogatott volt. Fent volt a klubban gróf Andrássy Gyula belügyminiszter, a párt vezére is, aki a délután folyamán érkezett meg a fővárosba. Ott voltak továbbá Széll Kálmán, a párt elnöke, Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter, gróf Hadik János államtitkár és a pártnak számos képviselő és kültagja.

Debreczen az önálló bank mellett. A debreczeni függetlenségi és 48-as párt intéző bizottsága a mai ülésében egyhangulag elhatározta, hogy az önálló nemzeti bank érdekében a Hajdu vármegyei függetlenségi párttal együttesen népgyűlést tart. A gyűlés előkészítésére 15 tagú bizottságot küldtek ki. A gyűlésre meghívják az összes északkeleti vármegyék függetlenségi párt-szervezeit.

a grániczon valami polyák városban, de emlékezett még az ilyenféle ló-parádéra. Nézte, nézte s kegyetlen csufondáran ránczolódozt mosolygásra komoly ábrázata. Nem szólt semmit, csak magában mormogott.

Hanzi aztán egyet perdült s lekapta a Szunyók Jakab fejeről a kalapot, odajárult kihez-kíhez, mintha kéregetne.

— Komédiás ló, bökte ki a szót Sulyog Balázs. Kiszolgált vén dög. Talyigás számárat se ér.

— Ez, — hogy mondja? — kérdezte Balog Pál.

— Komédiás-ló, ezt tuggya csak, egyebet se. Fületlen gombot se ér.

— Kötözködik kelmed.

— Nem én.

— Hát?

— Hát igazat mondok.

— Leszolja az én lovam. Kifigurázza? Keresztényi cselekedet ez? Mi? — kiabált Balog uram. A szégyen is, az ital is hevitette.

— Fogja csak kocsiba.

— Hanzit?

— No, persze.

— Csillagot rug, nem is földet. A levegőbe uszik, mint a madár.

— Soha.

— Meri mondani?

— Merem. Rongy állat ez.

De már ezt nem tűrhette Balog. Vérbe fordult a szeme s sikoltva rohant Sulyog Baláznak.

Balog uram három napig nyomta ezután az ágyat. Mikor aztán a feje lelohadt s a szeme is vissza szállt a rendes helyére, legelső volt. hogy az istállóba ment.

Wekerle a királynál.

— A miniszterelnök kibontakozási akciója. —

Budapest, szeptember 21.

Két napi időzés után Wekerle Sándor miniszterelnök ma éjjel Bécsből ismét vissza-
indult Budapestre. Ezalatt a két nap alatt a miniszterelnök azonkívül, hogy résztvett a német kancellár tiszteletére rendezett lakomákon, tanácskozott az osztrák és a közös miniszterekkel és kihallgatáson volt a királynál is. Mindezeknek az a nevezetes eredménye lett, hogy Wekerle miniszterelnök felhatalmazást kapott a királytól, hogy kibontakozási akcióját folytassa. Erre nézve kapott egyrészt irányelveket a királytól, másrészt erre vonatkoztak azok az érdemleges tárgyalások, amelyeket az osztrák politikusokkal folytatott. Hogy pedig ezeknek a tárgyalásoknak mi a tartalmuk, azt a kellő megvilágításba helyezi a legutóbbi napokban lefolyt tanácskozásoknak teljesen beavatott forrásból eredő következő ismertetése:

A nyári szünetet követő legelső minisztertanácson, amikor a miniszterek Kossuth Ferenc lakásán összegyűltek, a miniszterelnök elmondotta, hogy amennyiben szeptember hó 28-áig egyöntetű megállapodásra nem jutnak, ő felsége el van határozva, hogy a koalícióval nem tárgyal és más uton keresi a fennforgó politikai nehézségeknek alkotmányos uton való megoldását. Ugyanekkor Wekerle teljes őszinteséggel elmondotta, hogy amennyiben a bankkérdésben a koalíció mostani vezetői, illetőleg a mostani miniszterek nem jelentik ki azt, hogy a bankkérdésben készek szembeszállni a Justh-Holló-csoporttal, szintén végleg elejti őket a király.

A miniszterelnök előadását követő megbeszélésben két alternatív terv merült fel. Az egyik a Kossuth terve volt, a másik Andrássyé.

Kossuth terve lényegében azt tartalmazta, hogy két éves bankprovizórium alatt

megalkotják a választói reformot, egy éven belül megtörténik a kerületek új beosztása, amelyet a következő évben a választások elrendelése követne. Kossuth erre az időre garantálni akarja a delegáció költségének sima megszavazását, szintugy az annexió-kérdés nyugodt elintézését.

Andrássy javaslata ezzel szemben azon alapult, hogy ha meg lehet csinálni a bankot, csináljuk meg most. Ha a király a bankkérdésben enged, akkor most éppen úgy enged, mint két év múlva, ha pedig nem enged, akkor most épp oly kevéssé fog engedni, mint két év múlva. Ezért ő semmi körülmények között nem egyezik bele abba, hogy a választói reform megcsináltassék és azután a bankkérdés jégyében oszlassák fel a képviselőházat, hanem azt kívánja, hogy a bankkérdés most intéztessék el, akár békésen, akár harczczal. Azt pedig semmi esetre sem engedheti meg, hogy bármiféle nyilatkozat tétessék, akár a pártok, akár a kormány részéről egy olyan kérdésben, amelyben az ő meggyőződése szerint Ausztriától engedményeket kivívni ez idő szerint nem lehet.

A minisztertanács megegyezésre jutni nem tudott s így Wekerle mindkét tervvel az uralkodóhoz ment. A király Andrássy álláspontjához csatlakozott és azt mondotta, hogy a bankkérdést nem engedi provizóriummal elodázni. És miután ő a maga részéről ahhoz sem járulhat, hogy a kormány bármiféle kijelentést tegyen a bankkérdésben, az az álláspontja, hogy vagy mindazok fogjanak össze, akik a viszonyokhoz alkalmazkodnak és nem akarják előidézni a szakítást király és nemzet között, vagy amennyiben erre a mostani kormány vezérferfiái nem vállalkoznának — így kijelentette a király — a régi 67-eseket fogja csatába szólitani.

Wekerle abban a helyzetben volt, hogy kijelentette ő felsége előtt, hogy a mostani képviselőház többsége bizonyos politikai koncessziókat, illetőleg az ugy-

— Hanzi, — szólógatta a lovát, — Hanzi, megszenvedtem érted, de most má' ne hagyj a csávába.

Hanzi jó gömbölyűre ette magát a három nap, csak úgy feszült a bőre. Gyönyörködött benne Balog.

— Gonosz szívu az a Sulyog. Ugy-e Hanzi? — szólógatta a lovát. Mutasd meg, mit tudsz.

Balog előszedte a csinosabbik szerszámát. Megkente a kocsit is, magára ünneplőt huzott. Így akart végig menni Sulyog boszantására a falun. Ugy fogott a Hanzi öltöztetéséhez, mintha menyasszony lenne. A Sármanyt csak úgy böködte, a Hanzit meg babusgatta. Mikor aztán készen volt a kocsik körül, nagy hetykén felpatant az ülésbe.

— No Hanzi! — kiáltotta. De a Hanzi nem mozdult. Ijedősen nézegetett hátra. Gyűhé, kiabált Balog s végig cserdített rajta az ostorral. A Sármany neki rugaszkodott, a Hanzi is rántott egyet-egyet a kocsin. Azután két lábba állt s úgy tett, mintha tánczolni akarna megint.

Nagy nehezen végigvonszolta a kocsit az udvaron a másik ló, de onnan aztán ne tovább. Balog uram felesége az ambituson állva nézte, mit csinál az ura. Mikor aztán a Hanzi tánczra illegette magát, elkezdett nevetni. Nevetett, majd beleszakadt.

Csak ez kellett. Balog uram nagy mérge-sen gurult le a kocsiról s neki a feleségének.

— Engem nevezsz?

— A lovát.

— Hát akkor engem nevezsz.

— Sulyog Baláznak van igaza.

— Te is ezt mondod . . . te, sipította

Balog. De már ebben a harczban ő maradt a

győztes. Estére azonban nem evett meleg ételt mert otthagya a felesége. De nem is kellett Balognak vacsora. A mérgére nagyot ivott, ettől aztán még dalolni is volt kedve. Ott énekelgetett az istállóban. Énekelgetett meg beszélgetett Hanzival.

— Hogy én nem értek a lóhoz? . . . Én? . . . De értek . . . Hogy Hanzi nem jó ló? . . . Táltos . . . Tánczolni tud . . . Ugy-e Hanzi? . . . Gyönyörű vagy . . . Én mondom, én.

Verte a mellét keményen, míg csak el nem nyomta a mámor. Hanziról álmodott. Őt látta nagy kényesen járni fel-le a falun. Szépen ment, gyönyörűen, egész éjszaka vele járt.

Az álom még jobban meggyőzte Balog Pált arról, hogy ő ért a lóhoz, hogy a Hanzi kétszer annyit ér, mint amennyiért vette. Még örült is, hogy nincs otthon az asszony; leg-
alább majd a Hanzin megy érte. Csak hadd duzzogjon, majd megbékül, ha látja Hnazit, hogy rakja a lábát.

Igy gondolkozott, de azért nappal még se fogta kocsiba Hazit, csak éjszaka, mikor senki se látta. Tanítani akarta kocsiba járni Hanzit, mert már annyit belátott Balog uram (csak titokban), hogy Hanzi nem szokott a kocsizoz.

Anyá nem altathatja szeretőbb szóval gyereket, mint Balog Pál Hanzit, De Hanzi, mint kivénhedt komédiás ló, csak tánczolni akart.

Még a Sármanyt is megzavarta. Az se indított már. Két lábón szeretett volna a Sármany is járni, de persze nem értette a módját. Bele tilt a kocsiba, egyszer majd eltörte a Balog lábát.

Dühbe gurult Balog Pál s neki esett a Sármany. Nem az ostorral, hanem a lócs-

nevezett 9-es katonai program megvalósítása esetén kikapcsolja a bankkérést, az esetre, ha a készfizetések felvételnek. Erre az esetre Wekerle garantálni akarja a bankszabadság meghosszabbítását 1921-ig a királynak, miután ebbe, ilyen formában, Kossuth Ferenc is belement. Minden egyéb erre a kérdésre vonatkozó állítás nem felel meg a valóságnak, mert igenis tény az, hogy a kormány minden tagja aláírta a minisztertanácsnak azt a jegyzőkönyvét, amelyben kimondták, hogy a bankközösségek ezeknek az engedményeknek fejében 1921-ig meghosszabbítják.

Amennyiben az említett katonai engedmények és készfizetések felvétele elérhető volna, ebben az esetben a király újra kinevezné a mostani minisztereket, Günther és Darányi kivételével. Darányi állását Mezőssy Bélának ajánlanák fel. Amennyiben ilyen módon az új kormány kinevezetné, a pártok között nem fúzió jönne létre, hanem egy ugynevezett „block” alakulna, amelynek első feladata volna a választói reformnak gróf Andrássy által ajánlott formában való megalkotása olyan változtatásokkal és javításokkal, amelyeket Andrássy már hónapokkal ezelőtt elfogadott, akkor, amikor az erre vonatkozó első felszólamlások elhangzottak. Ezután következne a képviselőház feloszlátása. A kormány abban a vélelményben van, hogy amennyiben Justhék kiválnak a pártból, mindössze 30 tagja lesz a Justhék ellenzéknek.

Ezen alapon folytak tehát a bécsi tárgyalások, amelyeknek ez ideig elért eredményéről Wekerle Sándor a holnapi minisztertanácsban fog beszámolni a minisztertanácsnak. Ennek a minisztertanácsnak, amelynek határozata elé méltán tekint, feszült érdeklődéssel a politikai világ, csak két tennivalója lehet: vagy új bázist teremt a miniszterelnök referátuma alapján a kibontakozásnak, vagy pedig jegyzőkönyvben konstatálja, hogy a megoldást nem tudja megtalálni. Ugy a kormány környezetéből, mint a bécsi forrásokból olyan hírek érkeznek, melyek az első ese-

tet tartják valószínűnek. Azt mondják, hogy a tárgyalások tovább fognak folyni s miután nem valószínű, hogy szeptember huszonnyolcadikáig befejeződjenek, a kormány közvetlenül a képviselőház összeülése előtt elhatározza lemondását és a Házat kéri fogja, hogy a válság megoldásáig újból napolja el magát. Ekkor remélik a helyzetet teljesen tisztázni. Ezzel szemben azonban a függetlenségi pártban úgy ítélik meg a helyzetet, hogy minden valószínűség szerint a minisztertanács a meg nem egyezést fogja konstatálni, ami természetesen azt vonná maga után, hogy Kossuth Ferenc a függetlenségi párttal ellenzékbe megy és ott kísérel meg egy táborba gyűjteni a parlament ponderabilis elemeit. Szóval tehát a politikusok között is a legellentétebb felfogások keringenek, amit az is bizonyít, hogy a miniszterek szájába is a legellentétebb nyilatkozatok adják. Így ma este a függetlenségi pártkörben azt beszéltek, hogy gróf Apponyi Albert ma egy hívének azt mondta, hogy Wekerle mai tanácskozásai reményt nyújtanak a kibontakozásra, s hogy ezen a héten szombaton igen nagy események fognak történni. Más oldalról viszont gróf Andrássy Gyulának, aki ma délután érkezett Budapestre, olyan nyilatkozatát kolportálták, amelyben a legsötétebbnek mondta a jövőt.

A miniszterelnök audienciája.

Wekerle Sándor miniszterelnök ma délután a magyar házban fogadta Madarassy pénzügyminiszteri tanácsost, aki kimerítő jelentést tett a miniszterelnöknek reszort-ügyekben. Ezután Rakovszky Béla orsz. képviselő volt hosszabb látogatáson a miniszterelnöknél. A miniszterelnök háromnegyed 11 órakor gyalog ment át a Hofburgba. A király 11 órakor fogadta magánkihallgatáson Wekerle Sándor miniszterelnököt, akinek az audiencia miatt, Aehrenthal külügyminiszterrel és báró Bienerth osztrák miniszterelnökkel délelőtti tervezett tanácskozását délutánra kellett halasztania. Wekerle kihallgatása háromnegyed óra hosszáig tartott. Wekerle jelentést tett a királynak a válság ügyében a politikai helyzetről. A király a jelentést kegyesen fogadta. Döntés ma sem történt. Közvetlenül a kihallgatás után Wekerle felkereste Bilinski osztrák pénzügy-

miniszter, akivel hosszasan értekezett. Wekerle Sándor dr. miniszterelnök félkettőkor visszatért a magyar minisztérium Bank-gasse-i palotájába, ahol megebédelt. Délután több folyó ügyet intézett el. Félhárom órakor újból elhagyta a magyar házat, előbb gróf Aehrenthal közös külügyminisztert, majd báró Burian közös pénzügyminisztert látogatta meg. Mindkét helyen egy-egy óra hosszat tanácskozott. 3/5-kor visszatért a magyar minisztériumba és báró Bienerth miniszterelnök látogatását fogadta, akivel szintén hosszabb ideig tartó megbeszélést folytatott. Már 7 óra volt, amikor báró Bienerth elhagyta a magyar házat. Wekerle miniszterelnök pedig 1/8 órakor Schönbrunnba hajtatott, ahol részt vett a közös belügyminiszter által a német kancellár tiszteletére adott díszebéden. Az ebéd után a miniszterelnök egyenesen a pályaudvarra hajtatott és visszatért Budapestre.

Bécsi felfogás a helyzetről.

Bécsi felfogás szerint a tegnapi és a mai nap a válság fejlődésében két jelentőséggel teli eseményt hozott, amelyről általánosan az a vélemény, hogy nevezetes lépéssel mozdította elő a kibontakozás céljából megindult akciót. Az egyik az, hogy Wekerle miniszterelnök az osztrák kormányval érdemleges tárgyalást kezdett azokról a kérdésekről, amelyek a kibontakozásra irányuló törekvéseknek szerepet játszanak. Az osztrák politikai világ és valamennyi bécsi politikai tényező azon a véleményen van, hogy az osztrák kormányval most megkezdett tárgyalás a legnagyobb fontossággal bír a válság lefolyására nézve, mert az, hogy sikerül-e békés alapot teremteni a kibontakozás számára, legnagyobb mértékben attól függ, vajjon sikerül-e megállapodást létrehozni a két kormány között némely, a két államot érdeklő életbevágó kérdésben, amilyen a bankkérdés, a katonai kérdés és a boszniai tartományi szervezet kérdése, ezenfelül még néhány pénzügyi kérdés, amely különösen az osztrák pénzügyi reformokkal kapcsolatosan merült fel. A másik esemény, melyet általánosan nagyjelentőségűnek tartanak, a magyar miniszterelnök mai kihallgatása a királynál. Mint halljuk, a kihallgatás célja az volt, hogy a miniszterelnök irányítást nyerjen arról, vajjon kibontakozási tervének az a része, amely felől egyedül a királynak van joga határozni, de általában az egész kibontakozási terv számíthat-e, mily mértékben és mely határokig a király támogatására. A miniszterelnök az

csel. Minél tovább verte, annál mérgesebb lett. Még akkor is verte, mikor már a Sármány kiadta párját.

Erre a mérgére is nagyot ivott Balog Pál. Dalolt megint s beszélgetett magával, meg Hanzival.

— Megmutatom, hogy értek a luhoz anynyit, mint Sulyog Balázs. . .

— En ne értenék. . . Csak jó pár kell Hanzihoz. . . Ugy-e Hanzit? . . . Ugy mégy akkor, mint a sárkány. . . Csak én leszek felül, nem Sulyog. Mikor aztán elaludt, megint arról álmodott, hogy milyen gangosan, kényesen megy Hanzit a párjával.

Másnap nyakába akasztotta a tarisnyát. Ladányban felült a vicinálisra s elment Ragyra. A szép ipolymenti réten jó lovak nőnek a selyem szénától. Innen akart párt vinni Hanzinak. Dehát pénze nem volt. No nem baj, van még hitele Balog Pálnak. Akárhogy is, de párt kerit Hanzinak.

Keritit is. Szép módos járasu ló volt. Kicsit drága volt, dehát kötelezvényre vette. Arra is kell számítani valamit. Más, ha készpénzül fizetődik. Hazafelé már lóháton ment Balog, ezer koronán lovagolt.

Be is nézett ide-oda az utszéli ütött-kopott régi csárdákba, melyek ott ásitoznak a nagy országút szélén. Bezzeg nem oly vigak, hangosak már, mióta lent a völgyben prűszköl a vicinális. Annál inkább meg kell becsülni a bevetődő vendéget. Hát megbecsülték Balog Pált is. Csak harmadnapra vetődtek haza. Kegyetlen mód zákányos volt. Álmos is, fáradt is, meg mámoros is.

Szép holdvilágos éjszakán koczorázott be a portájára. Mig oda járt, nem látott mibe se

hiányt Hanzit. Jó gondviselőt hagyott neki kemény parancscsal, Kula Jóska, aki bár féllábu volt, mégis félkezűnek hívták.

Ott aludt a félkezű Kula Jóska az istálló küszöbén. De aztán talpra cízheledött, hogy hallotta a Balog szavát.

— El-e a Hanzit? kérdezte.

— El gazduram. Csuda ló e, csuda. Ugy ragyog a szeme écczaka, mint a kárbunkulus. Tálts ez.

Balognak tetszett a félkezű Jóska beszéde. Meg is ajándékozta egy törött szivarral.

— Elő csak a kocsi, parancsolta Balog, mert már égette a kíváncsiság, hogy megy párban a két ló.

Gyönyörűen megy, gyönyörűen, gondolta Balog. Kedvvel kantározott maga is, aztán felpattant az ülésre és meghuzta a gyeplőt.

Hanzit két lábra állt megint, hanem a másik ment volna. A Hanzit hiába kötekedett, vits az új ló. Tüzesebb vére volt, mint a szegény Sármánynak, birta is, jó ipolymenti szénán nőtt fel. Nem holmi kórón.

Balog Pál meg volt elégedve a próbával. Most már mehet a feleségeért. Most már beszélhet Sulyog Balázs. Mégis csak ő maradt felül, nem Sulyog, nem az asszony. Jól van ez így. Ezentul legalább lesz tekintélye.

Alig várta a reggelt. Fáradt volt, mégis hajnalban már talpon állt. A szerszámot maga csinósította ki. A kocsi félkezű Jóska mosta.

— Tiszta legyen, ragyogjon, mondogatta, hogy bámuljon meg a nap is. Sulyog Balázs meg pukkadjon. A gonosz, az átkozott, a becsmerlő.

Hát ment a két ló. Azaz hogy a Hanzit csak tánczolt, ugrált, de birt vele a másik.

Röpült a kocsi, porzott az ut, Balog Pálnál nem volt boldogabb senki.

— No, he, szolt le foghegyen Sulyog Balázs, kinek van igaza, a kelmed fekete irigységének-e, vagy nekem Balog Pálnak.

— Sulyog Balázs, mordult vissza Sulyog.

— Csak fenje a nyelvét, sárba maradt csunyan.

— No, no.

— Hát iszen azért, hogy a multkorán letepert, majd megfizetek még máskor. Hanem a lovat nézze. Ni.

— Rongy dög a Hanzit. Hihhi, kaczagott Sulyog Balázs.

— Huszár vót, mondja, hogy ért a lóhoz. Potya beszéd. Csak irigykedjen, nem érek rá díb-dáb beszédet hallgatni, mondta hetykén Balog Pál s neki eresztette a gyeplőt.

Sulyog Balázs meg feltekintett az égre s komoly ábrázatán igen hunczut mosolygás csapott végig, mikor a Karancs füstölő erdő-üstökét látta.

— Eső lesz — dörmögte s pipára töltött.

Bánta is Balog Pál Sulyogot, csak a két lovat nézte. A Hanzit mindjobban megtört. Ha tánczra akart ágaskodni, inába szaladt a kocsi. Ez aztán észre térítette. Fél a kocsiörgéstől s ugy ment, mint a patyolat.

Két falu határát hamar átszaladták a Balog uram lovai. Nem volt nála büszkébb ember.

— No asszony, látod — szolt a feleségének. — Sulyog Balázs-e vagy én?

— Kelmed, kelmed, — felelte az asszony — mert örült, hogy az ura eljött érte mégis. Alig várta, hogy mehessen vele haza. Bánta is ő a lovat.

Hiába eresztette szélnek fekete felhőron-

audiencián szerzett benyomásokról, valamint az osztrák kormány tagjaival folytatott tárgyalásról a holnap Budapesten tartandó *miniszteri tanácskozáson* fog beszámolni miniszter társainak.

A *Neue Freie Presse* mai számában a magyar politikai helyzetről elmélkedve azt írja, hogy *Wekerle* miniszterelnök mai kihallgatásától a végleges döntést várni nem lehet. Egyáltalában most csak *előzetes tárgyalások folynak* avégből, hogy megállapítsák, mely politika bizonyul egyáltalában lehetségesnek Magyarországon. *Nem valószínű, hogy a kibontakozás szeptember 28-dikáig, a képviselőház összeüléseiig meg lesz.* A képviselőháznak 28-án *ismét el kell majd napolnia* magát. Magyar kormánykörökben az a vélemény, hogy a korona s a magyar képviselőház többsége között létrejövő kibontakozás esélyei valamivel jobbak, mint a nyári szünet előtt. Legalább úgy látszik, hogy Bécsben is az az óhaj, hogy a *válság békésen megoldassék*. Mindenesetre azonban még koraiak az optimisztikus feltevések. Az osztrák kormány a magyar törekvésekkel szemben *igen tartózkodó* magatartást tanúsít s ezért halad olyan lassan előre az egész dolog. Az helyzetet azért mégsem szabad reménytelennek tartani. Magyar kormánykörökben a kibontakozási terv kilátásait kedvezően ítélik meg. Így tartottak attól, hogy az aradi szoborleplezés és a tornyai gyűlés a helyzetet ki fogják élesíteni. Tényleg azonban nem okozott meglepetést. Hogy a *Justh*-csoport újból állást foglalt az önálló banknak 1911-ben való felállítására mellett, nem jelentős dolog, mert az a válság megoldásánál eddig sem számított. Sőt ellenkezőleg, kedvező jel az, hogy csak negyvenen vettek részt a határozatban, még ha tekintetbe is vesszük, hogy néhány ismert híve a bankcsoportnak nem volt jelen. Kedvező jel *Kossuth* Ferencz rövid aradi beszéde is, amelyben leplezetlenül fordult azok *ellen*, akik a pártvezérrel szemben saját szakálukra csinálnak külön politikát s ez annál jelentősebb, mert *Kossuth* ezuttal majdnem kizárólag a bankosoktól volt körülveve, akik ellen tulajdonképen szavai szóltak. Biztosra vesszük, hogy *Magyarországon sikerülni fog erős többséget szervezni*, ha ennek az akciónak a vezetését a mai kormány vezetőszemélyiségei a kezükbe veszik. Miután azonban ezt csak akkor teszik, ha némi engedményeket tudnak megszerezni, a bécsi tárgyalások eredményétől függ, hogy a mostani kedvező helyzet ki-

gyait a Karancs, hiába mordult le menydörgő szavával a hallgató völgyekbe, mégis elindultak.

— Ez oszt két ló — magyarázta Balog Pál a feleségének. — Fogadjunk, hogy megelőzőm a fergeteget.

— Dehogyan előzte, rájok szakadt a zápor még fele uton. Ömlött, mintha öntötték volna.

Szépen mentek a lovak mégis. Nézte is Balog uram. S amint így gyönyörködve nézi, látja, hogy a Hanzsi tarkulni kezd. Szép fényes szőréből tinta csepeg a fekete sárba. Csak tarkul egyre, csuf fakó foltok támadtak rajta s hosszú piszkos sávok. Balog Pálnak még a haja is az ég felé áll. A felesége is ijedezik.

— Boszorkányság ez ember? kérdezi, faggatja az urát. De Balog Pál nem szól semmit. Tudja jól, nem boszorkányság ez, hanem be volt festve a ló szőre. Szótkák ezt a lócsiszárok, mikor előbb van meg a pakszús s azután szerzik hozzá amugy nem tisztá utona lovat.

Egy kukk, annyi se jött ki Balog Pál száján, csak megrázkódott olykor, mintha fálnék, olyan szörnyen forgatta a szemét. Egy reszketve húzódott össze tőle a felesége.

Sulyog Balázs már várta a falu között. Jókedvűen eregette a füstöt. Kevélyen szétvetette a lábát, mikor mellé ért Balog a kocsiával.

— Megtarkult a Hanzsi... Ugy-e? — pattogtatta a szót Sulyog. Hihhi... ez a híres ló. Bört és másli, hihhi.

Balog rá se nézett Sulyog Balázssra, de reszketett a gyeplő erős markában.

— Édes gazdám, szólógatta otthon a felesége. Sose bánja, ló ez ugy is.

Dehogyan szólhatott többet. El kellett némulni a szavának, olyan volt az ura ábrázata.

használtatik-e, vagy sem. Mindenesetre más a helyzet ma, mint ezelőtt. Amikor a nyár előtt *Kossuth* az volt a terve, hogy a pártban felveti a bizalmi kérdést, még kisebbségben volt. Közvetlenül a képviselőház elnapolása előtt, amikor *Justh* és *Apponyi* önállóan szervezték az embereiket, utóbbinak már némi többsége volt. Ma azonban *Justh* körében nyíltan beszélnek annak lehetőségéről, hogy ellenzékbe kell menniök és pedig olyan módon, amelyből azt lehet következtetni, hogy erre a fordulatra el vannak készülve. Az is kiderült az aradi ünnepeken, hogy *Justh* és *Kossuth* között a személyes viszony feszült, s hogy a két államférfiu szétválása előrelátható. Mert a két politikus, amint sokan észrevették, az egész délelőtt egyetlen szót sem váltott egymással.

A holnapi minisztertanács.

A kereskedelmi miniszteriumban holnap délelőtt 11 órakor *Wekerle* Sándor miniszterelnök elnöklésével minisztertanács lesz, melyen a kabinetnek valamennyi tagja részt vesz. A tanácskozáson *Wekerle* Sándor miniszterelnök beszámol legutóbbi audienciájáról és a Bécsben lefolyt közös miniszteri tanácskozás eredményéről. A miniszterelnök, ki a mai nap folyamán a magyar válsággal összefüggő közös kérdésekről tanácskozott *Burián* báró közös külügyminiszterrel, valamint *Bienert* báró osztrák miniszterelnökkel és *Bilinski* osztrák pénzügyminiszterrel, ezekről a tanácskozásairól is holnap informálja miniszter társait.

Apponyi Kossuthnál.

Gróf *Apponyi* Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter ma délben 12 órakor a kereskedelemügyi miniszteriumban *Kossuth* Ferencz kereskedelemügyi miniszternél látogatást tett. A két államférfiu fél óra hosszat tanácskozott egymással.

Andrássy Gyula gróf Budapesten.

Andrássy Gyula gróf belügyminiszter ma délután Tiszadobról Budapestre érkezett.

A tornyai tanácskozás.

Az aradi *Kossuth*-szobor leplezése alkalmából, mint már tegnap hírül adtuk, *Justh* Gyula, a képviselőház elnöke több politikai barátját hívta meg tornyai birtokára. Negyvenegy képviselő ment el Tornayára, valamennyi meghívás következtében. Meg akarták vitatni és állapítani, hogy a bankcsoport min-

den politikai eshetőséggel szemben minő magatartást kövessen. Meg is vitatták alaposan a helyzetet, de végleges határozatot nem hoztak, mert meg akarják várni a fejleményeket. Különösen három dologról tárgyaltak: miképen szervezzék a további mozgalmat, minő eljárást kövessenek a képviselőház szeptember huszonnyolcadiki ülésén és végül mit csináljanak a kormány lemondása után. Többféle terv merült föl, de taktikai megoldás nem történt, mert nem tudják, hogy mit határoznak Bécsben. Két dologban határoztak csupán: elsőbben, hogy a bankküzdelem mellett kitartanak és hogy a közös költségvetés tulköveteléseit ellenszolgáltatások nélkül meg nem szavazzák. A bécsi döntés után a bankcsoport tanácskozássra gyűlt össze Budapesten.

A tornyai tárgyalás résztvevői ma jórészt Budapestre érkeztek, *Justh* Gyula néhány belső hívével Tornayán maradt. A tanácskozásról a résztvevők egyike így nyilatkozott:

— A határozat abban rejlett, hogy ott testületben megjelentünk. Más végleges határozat egyelőre nincsen. Egyébként pedig a parlament összeülése előtt mi, *Justh* Gyulának hívei, külön értekezletre gyűlünk egybe és ekkor állapítjuk meg véglegesen taktikánkat, akkor is döntünk. Az értekezlet bizalmas természetű volt, de új dolog nem esett benne. Azt mindenki tudja, hogy mi perhorreszkáljuk például, hogy dr. *Wekerle* Sándor miniszterelnök odafont Bécsben mintegy a parlamenti többség nevében tárgyalásokat folytat. Fel is vetődött a kérdés Tornayán, hogy a miniszterelnök *kinek a megbízásából* jár el. Ezt szóvá tesszük a parlamentben is és egykeztünk oda irányul, hogy a *kormánytól megvonjuk a parlamenti támogatást*, nyíltan is ellene fordulunk, mert minden egykeztével oda tör, hogy az önálló magyar nemzeti bankért való küzdelmünket megghiusítsa. Elmondhatom azt is, hogy *Kossuth* Ferencz aradi beszéde *igen gunyosan hatott* reánk és mi bizony ezt sem hagyhatjuk szó nélkül.

Budapest, szeptember 21.

Szatmári Mór beszámolója. *Szatmári* Mór, a margittai kerület ország képviselője szeptember 19-én, vasárnap délután beszámolót mondott Szalacson, a kerület egyik legnagyobb községében, ahová ez alkalomból a szomszédos magyar községekből és Margittáról is nagyon sok választó sereglett egybe. A polgárság nagy lelkesedéssel fogadta *Szatmárit*, aki a szalacsi függetlenségi párt elnöke. *Márk* Lőrincz üdvözlő szavai után

istállója égett s benne az ezer koronás lova, gondolta. Ez a szappan majd lemossa a szégyenét.

Nem indította meg a lelkét a felesége siránkozása se, állt, mintha mi se történnék. Csak a tüzet nézte, a nagy lobogó máglyát.

A szegylene ott ég s a dicsősége onnan száll ki. Még mosolygott is.

Hanem aztán egyszerre eltorzult az arca. A pipa is kiesett a szájából. Az égő zsarátnok közül, a gomolygó füst közül egyszer csak kiugrat a Hanzsi. Csuf tarka piszkos szőre még csunyább most, de tánczolva jön. Egyenest Balog Pál felé. Nyakában a kötőfék vége parázsban füstölög, a farka is füstölög s hozzá úgy tánczol a Hanzsi, mintha lakodalomban lenne. A nagy bajban is kaczag mindenki, legkiváltkép Sulyog Balázs.

— A Hanzsi lelke, kiáltja gonoszul. Mivel-hogy nem ló az.

— De ló! — Csak ennyit mond Balog Pál, aztán egy ugrással rajtaterem. Szájába kanyarítja Hanzinak a kötőféket, egyet kurjant s neki ugratja az égő zsarátnoknak.

Megrökönyödik mindenki, Balogné nagyot sikít, Sulyog Balázssnak meg torkán akad meg a szó. Szörnyűség az, ahogy beleugratott Balog Pál az égő istállóba.

A gerendák recsegve omlanak össze. Füstfelhő csap fel szálló szikrával. Gyönyörű szép ez, de borzalmas. Egy szempillantás műve az egész, a másikon már ott van előttük Hanzsi megint. Nyerive szaladozik s kevélyen tartja a fejét. Látszik, hogy dicséretet vár az ugrásáért.

Ott tánczol Hanzsi, de Balog Pál nincs már a hátán. Nincs, ő ott maradt a tűzben az ezer koronás lóval. Ott maradt, ott égett, no de legalább nem hagyott magán szegyen!

Hisz nem bánta volna, csak szólna. De nem szólt. Tett, vett egyet-mást, de csak úgy, mintha nem is tudná, mit csinál. A rettenetes szegyen fojtogatta a lelkét. Hét falu határan, hét vármegyére, hét ország földjén tudnak majd, mi szegyen esett meg vele. Mindenki rajta kaczag, mert híre szalad az ilyen dolognak. Egyik falu adja a másiknak, a vásárosok viszik tovább, meg se áll a világ végéig. Mindenki tudja, hogy vett Balog Pál lovat. Nótát is csinálnak majd róla, a fia fián is kaczagni fognak még. Se eső, se idő, se a világ szappana nem moshatja le ezt a csufságot róla. Ha öl, rabol, nem olyan csufság, mint ez. A virtuosos ember mer csak *amolyant* cselekedni, de *ami* vele esett, abban csak gyalázat van. Nem lehet ezt elbirni másánt csak, ha olyan virtuosos dologt cselekszik, ami még ezt az ő szegyenét is tulszárnyalja. No, hát megteszi. Meg.

Este *torzult* a házból. Neki vágott a mezőnek. Jó a nagy dolgok előtt egy kicsit töprenkedni. Balog Pál is azt csinálta. Jó éjfélig járt kereszttül-kasul ugaron, szántáson, akkor aztán hazafelé kanyarodott. Egyenest az istállónak tartott. Négy szalmacsóvát csinált s az istálló négy zsup csücskébe dugta, aztán meggyújtotta. Maga is pipára gyújtott s nézte, hogy szaladoznak fel a lángnyelvek a magas tetőre. Kis idő múlva talpra állt az egész falu. Ki vödörrel, ki mivel szaladt a Balog Pál portájára.

— Elmenjete, elmenjete innen! — kiáltotta elibük. Az én káromra ég az, ami ég. Kinek mi köze hozzá. Van, mondta s egykedvűen pipázott tovább.

Azt ugyan megemlegetik, míg a világ világ lesz, hogy *pipázott* Balog Pál, míg az

Szatmári általános tetszésre

Szatmári ismertet okait n telte, állam g teremte reorgan szempo odaát A zók me önállós rinte a archián abba a a nagy! felmerül annak a szólt, zet ellen állóság arról, h befolyás nekünk Kossuth letükröl de ez A és így a függetle folytatni czot. H a bank! az egye vonatko ezzel sz gyar ne széde tó bizalom telkes é Károly, jesebb Lőrincz kereskeo nesztette ségében. megjelre viselőt kái besz nemzeti próbálta még: A nyug. je Károly s mond b

A ro mérsékel jában bi szágos s grammja Magyaro eszme áll és ki czéljá tétlenül csak oly méltányo nagy ma nyiben a külön c szes ké jelölteket lölteket f gramját egy ma czélba, r rébe kivá lemény hogy ell vett kie sajtóeljár folyamati elítéltek télák mel

Osztr szociális gyűlési é pártok te narski ké vita indu

„Sei számolt l mellett a rák kor kormány a dinaszt hogy ráv hozzájárú mindenté

Szatmári Mór elmondotta beszámolóját, ameyet általános figyelem és gyakorta megújuló lelkes tetszésnyilvánítások mellett hallgattak végig.

Szatmári Mór beszámolójában mindenekelőtt ismertette a politikai helyzetet, a mai válságnak okait, majd a bankkérdésről nyilatkozott. Kifejtette, hogy az önálló bank két szempontból szükséges. Az egyik a gazdasági szempont, a magyar állam gazdasági önállóságának a gazdasági megteremtése, a másik pedig a magyar társadalmi reorganizáció nagy szempontja. Ennek a két szempontnak a részletezése után rátért arra, hogy odaát Ausztriában a politikai és hatalmi tényezők merev ellenállásába ütközik bele a gazdasági önállóság megteremtésére irányuló törekvés. Szerinte a gazdasági önállóság tulajdonképpen a monarchiának és a dinasztának is javára lenne, mert abba a helyzetbe hozná Magyarországot, hogy úgy a nagyhatalmi állás, mint a dinasztia részéről felmerülő nagy igényeknek megfelelően. Ezután annak az osztrák politikának az oktalanságáról szólt, amely tisztán önzésből és a magyar nemzet ellen való gyűlöletéből ellenzi a gazdasági önállóság megteremtését. Nagy megütközéssel beszélt arról, hogy ez az okatlan osztrák politika nagy befolyást gyakorol azokra a tényezőkre, amelyekkel nekünk alkotmányos ügyünkkel el kell intézni. Kossuth Ferenc és a függetlenségi párt mérsékletéről és engedékenységről tettek tanúságot, de ez Ausztriában merev elutasítással találkozók és így a függetlenségi párt részére nem marad egyéb hátra, mint visszavonulni az ő szűz tiszta függetlenségi programjának talajára és azon folytatni a nemzeti törekvésekért az elszánt harcot. Hangsúlyozta, hogy a függetlenségi pártban a bankkérdés elvi szempontjából teljesen tökéletes az egyetértés, legfeljebb a kérdés taktikai részére vonatkozóan lehetnek néminemű eltérések. De az ezzel szemben tanúsított merevség az egész magyar nemzetet egy táborba fogja sorakoztatni. Beszéde további részében a Kossuth Ferenc iránti bizalomra és kitartásra hívta fel a polgárságot. A lelkes éljenzéssel fogadott beszéd után F. Albert Károly, a szalcsi függetlenségi polgárcsapat legteljesebb bizalmát fejezte ki a képviselőnek. Márk Lőrincz pártelnök indítványára Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszterhez üdvözlő táviratot menseztettek. Este társasvacsera volt az óvoda helyiségében, ahol a szomszédos községek választói is megjelentek. Nagy Imre ref. lelkész Szatmári képviselőt köszöntötte föl. Szatmári hosszabb politikai beszédet mondott, melyben hangsúlyozta a nemzeti erők összetartását minden várható megpróbáltatással szemben. Felköszöntöket mondott még: Andrássi Ernő dr. orvos, Király Károly nyug. jegyző, Márk Lőrincz pártelnök, F. Albert Károly stb. A képviselő jövő vasárnap Micskén mond beszámoló beszédét.

A román mérsékelt párt szervezkedése. A román mérsékelt párt Babes Emil fővárosi ügyvéd irodájában bizalmas értekezletet tartott, amelyen az országos szervezkedés elhatározatán, a párt programjai is meg lettek állapítva. A párt Magyarország alkotmánya, a magyar állameszme és a nemzetiségi törvény alapján áll és a nemzetiségi béke létrehozását tűzte ki céljául. A románok részére nem kívánja feltétlenül az általános titkos választói jogot, hanem csak olyan liberális reformot, mely a másjaknak méltányos képviselőletét lehetővé teszi. A párt a nagy magyar pártokhoz kíván csatlakozni, amennyiben azok programját elfogadják, ellenesetben külön csoportként fog szervezkedni. Az összes kerületekben részben hazafias román jelöltek fog állítani, részben oly magyar jelöltek fog állítani, akik a mérsékelt párt programját elfogadják. A párt egyik programja egy magyar-román szövetség alakítását veszi célba, mely Romániát is Magyarország érdekébe kívánja vonni és evégből a külföldi közvélemény helyes tájékoztatására is fog törekedni, hogy ellenséges törekvések ne zavarják a célba vett kiegyenlítést. A párt igazságos, de szigorú sajtóeljárást fog sürgetni és a béke érdekében a folyamatba tett politikai perek beszüntetését, az elítéltek feltételes szabadonbocsátását szigorú kautélák mellett fogja szorgalmazni.

Osztrák szocialisták ellentünk. Reichenbergben a szocialista nagygyűlés ma reichsráthi, tartománygyűlési és községi képviselői szocialdemokrata pártok tevékenységét bírálta. Seitz, Resel és Vinarski képviselők referátumai kapcsán terjedelmes vita indult, mely az egész délutánt kitöltötte.

„Seitz képviselő a parlamenti tevékenységéről számolt be és a kongresszus viharos helyeslése mellett a következőképpen nyilatkozott: Az osztrák kormány tárgyalásokat folytat a magyar kormánnyal a hadügyi kiadások dolgában és a dinasztia a legnagyobb nehézségekkel küzd, hogy rávegye a magyar parlamenti klikket, hogy hozzájáruljon ezen kiadásokhoz. Hire jár, hogy mindenféle engedményeket nyújtanak nekik katonai

téren, vagy a készfizetések fölvétele dolgában. Mi a leghatározottabban ellenezzük, hogy a magyar parlamentet uraló érdekszövetségnek bármiféle engedményt nyújtsanak. Ami pedig különösen a készfizetések fölvételét illeti, meg kell állapítani, hogy a leghatározottabban tiltakozunk az ellen, hogy valamiféle osztrák érdek szenvedjen a dinasztia és ezen érdekszövetség közötti béke helyreállítása kedvéért.

Nem vagyunk hajlandók ilyen áldozatokat hozni; nem vagyunk hajlandók a zsákmányoló politikusok ezen éhes csapatát támogatni, hozzá még olyan eszközökkel, melyeknek alkalmazásával önmagunkat sebezük meg. Különösen pedig azért nem vagyunk hajlandók ilyen engedményeket adni, mert tudjuk, hogy csak a nép széles rétegei érdekeinek gyalázatos elárulását segítenék elő; elősegítenék a választójogra vonatkozó szerződés gyalázatos megszegését, mely szerződés betartása megadná ezen ország népének azon jogot, amely már rég megilleti.

Ezen magatartásra kötelez bennünket a magyar munkásosztály iránti testvéri szolidaritásunk.

A spanyolok előnyomulása.

Budapest, szeptember 21.

A spanyolok régóta hirdetett általános előnyomulása ma megkezdődött. Marina tábornok előbb szemlét tartott a csapatok felett, melyek a király éltetésével indultak harczba. A melillai hadsereget tudvalevőleg már hetek előtt koncentrálták és hogy a spanyol hadvezetőség a mai napig késett az előnyomulással, az bizonyára diplomáciai akadályokra vezethető vissza. A francia és angol kormányok lépéseket tettek Madridban, hogy a spanyol hadműveleteknek mekkora kiterjedésük lesz. Londonban és Párisban ugyanis attól tartanak, hogy a spanyolok nemcsak büntető expedíciót vezetnek, mint kezdetben tervezve volt, hanem hódítási céljuk van, tekintve a nagymérvű katonai előkészületeket. Hogy mennyiben tudta megnyugtatni a spanyol kormány Angliát és Franciaországot, az egyelőre még nem szivárgott ki. Állítólag Pichon francia külügyminiszter biztosítékot kapott Madridból, hogy a vétkes törzsek megbüntetése után rögtön visszavonják a csapatokat a Riff-területről.

Az előnyomulásról a következő táviratokat kaptuk:

Melilla előtt a tegnapi haditanács határozata alapján ma reggel megkezdődtek a nagyszabású katonai műveletek. Madridban lázas érdeklődéssel várják a megkezdett műveletek eredményét. A kormány most már gyorsan be akarja fejezni a háborút és döntő csapást szándékozik mérni a kabilokra.

A csapatoknak reggel három óraker ébresztőt fujtak. A katonák éltették Spanyolországot és a királyt. Öt óraker a csapatok a rostrogordói táborban gyűltek össze, ahol Marina tábornok szemlét tartott. A királyinduló hangjai mellett Del Real és Tovar csapatai, huszonegy század gyalogság és vadászcsapat, két eskadron, egy legujabb rendszerű ágyúval és több hegyi üteggel ellátott üteg, elvonultak. Reggel hét óraker az erdők megkezdtek a tüzelést a Beni Sicar törzs ellen. Az összes duarok (megerősített sáncok) kitűzték a fehér zászlót és a sáncok mögött lévők háziállataikkal együtt a spanyol táborba menekültek. Reggel nyolcz óraker a két nevezett csapat megkezdte az előnyomulást és a tüzelést az ellenséges elővéd ellen. A puskatűz, amelyet Kamelosz erőd mozsarai támogattak, délután két óráig tartott.

Később Del Real és Tovar tábornokok hadcsapatai megszállták a Huerta fokot. Az ellenség súlyos veszteségeket szenvedett. A spanyolok vesztesége egy halott és huszonnyolcz sebesült volt. A hadihajók Punta Negri felől támogatták a szárazföldi hadműveleteket.

A spanyolok marokkói szándékairól elterjedt különböző híresztelésekkel szemben Párisban azt mondják, hogy Pichon külügyminiszter a madridi kormánytól hivatalos értesítést kapott, mely szerint a Riffvidéken folytatott operációk célja csak az,

hogy megfenyítsék a törzseket s mihelyt ezt a célt elérték, a csapatokat vissza fogják vonni.

Ujabbban jelentik: A tegnapi operációk alkalmával a Riff-vidéken a spanyolok részéről két tiszt elesett, 12 megsebesült, 70 közember elesett vagy megsebesült. Huszadikán egy csapat ellenállás nélkül elfoglalta Taxdir és megszállta a szomszédos magaslatokat. Kevéssel ezután az ellenség heves támadást intézett a csapat egyik szárnya ellen, míg megérkezett a hegyitűz és a lovasság, amely az ellenségnek súlyos veszteségeket okozott. A gyalogság egész napon át megmaradt hadállásaiban és csak éjjel vonult vissza az éjjeli szállásra kijelölt dombokra. Marina tábornok egy dandárt küldött a csapatok segítségére.

KÜLFÖLD.

Beethmann Hollweg Bécsben. Beethmann-Hollweg német birodalmi kancellár bécsi Imperial-szállóbeli lakásán fogadta gróf Aehrenthal közös külügyminiszter látogatását. A két államférfiu újból tanácskoztak s e tanácskozás félhat óráig tartott. Gróf Aehrenthal külügyminiszter és Beethmann-Hollweg német birodalmi kancellár ismételt tanácskozásaik során kicserélték eszméiket azon kérdésekről, amelyek mindkét közép-európai birodalom külpolitikájára nézve különös figyelem tárgyát képezik. Este Aehrenthal a német birodalmi kancellár tiszteletére ebédet adott, amelyen Tschiszkry német nagykövet, Tucher bajor követ, a kancellár kíséretében lévő Flotow követ, Wekerle és Bienerth miniszterelnökök, a közös miniszterek, Bilinski lovag osztrák pénzügyminiszter, a német nagykövetség tagjai és a külügyminisztérium főhivatalnokai vettek részt. A kancellár holnap elutazik Bécsből és a bajor regensherczeg meghívására néhány napi vadászatra a bajor udvari vadászterületre utazik.

Bethmann-Hollweg dr. német birodalmi kancellár ma délben egy újságíró előtt a következő kijelentést tette:

— Rendkívül örvendek és igen hálás vagyok Wekerle miniszterelnök urnak, amiért alkalmat nyújtott nekem arra, hogy személyesen megismerkedjem vele. Jól ismerem Magyarország közjogi helyzetét s természetesen a legteljesebb mértékben el is ismerem. Éppen ezért hangsúlyoznom kell, hogy bécsi látogatásom nemcsak Ausztria császárnak, hanem Magyarország királyának is szól. Sajnálom, hogy most nincs alkalmam Budapestre is ellátogatni.

A kancellár a társalgás további folyamán kijelentette, hogy jól ismeri Magyarországot, az ország szépségeit és becsüli a magyar nemzetet. Évek előtt gyakran járt Magyarországon; tizenöt ízben tartózkodott Máramarosban egyik barátjánál vadászaton. Budapestet is alaposan ismeri, sűrűn megfordult, mint turista a magyar fővárosban, amelynek szépségeit sohasem fogja elfelejteni.

Végezetül a kancellár így szólt:

Boldog vagyok, hogy őfelsége, a király kegyesen fogadott. Csodálom őfelségének, Magyarország királyának egészségét és rendkívül örömmre szolgált, hogy a felséget a legjobb egészségben és meglepő frissességben láthattam.

A király Bethmann-Hollweg kancellárnak a Szent István-rend nagykeresztjét adományozta.

Vilmos császár levele Vilma királynőhöz. A „Neben Rotterdamchen Kurier“ Vilmos császárnak egy, Vilma királynőhöz 1903—4. telén irt levelét közli, amelynek nyilvánosságra hozatala nagy szenzációt kelt. A császár ugyanis a levélben udvariasan tudatta Vilma királynővel, hogy kénytelen lenne Hollandiát katonailag megszállani, ha a hollandiai kormány a tengerpart megerősítését elmulasztaná. Ez a levél a hollandi udvarnál is nagy konsternációt keltett és ezért, amikor Vilmos császár később meglátogatta Vilma királynőt, kijelentette neki, hogy engesztelésül megködtötte az Északi-tengeri egyezményt.

A csár látogatásai. A Daily Mail pétervári értesülése szerint a csár elhatározta, hogy még az ősz folyamán visszaadja Vilmos császár látogatását. A csár ebben az esetben nem Konstantinápolyon át, hanem Berlinen át fog Olaszországba utazni. A csárnak többször elhalasztott olaszországi utazása véglegesen október 10-re van kitűzve. A szociálisták és az anarkisták által tegnapi tervezett czárelenes tüntetés elmaradt, mert a rendőrség nem engedte meg a kitűzött gyűlések megtartását.

A cseh tartománygyűlés ülése. Ma délután tizenkét órakor ült össze a cseh tartománygyűlés első ülésére. A terem és a karzat zsúfolva volt. Az elnök a szokásos üdvözlő beszédet mondta, amelynek végén az uralkodót éltette, azután megemlékezett a tartománygyűlés elhunyt tagjairól. A kormány öt javaslatot terjesztett elő, amelyekkel a Csehországban uralkodó nemzeti viszály lecsendesítésére irányuló előfeltételek adva vannak. A legközelebb a tartományi rend megváltoztatását célzó javaslatokkal fog a tartománygyűlés foglalkozni, amelyek lehetővé teszik, hogy a tartományi bizottságokat megalakítsák. Ez a törvényjavaslat a tartományi főmarsall második helyettesi állását szervezi és a tartomány bizottsági ülnökeinek számát tízre emeli. A többi négy javaslat a tárgyalás megindítása után kerül sorra. Ezek a tartományi rend alapos megváltoztatását, továbbá a tartományi választás új rendjét, valamint az autonóm hatóságok és tisztviselők nyelvháználattának szabályozását, végül körképviselők felállítását célozzák. A tartományi főmarsall ezután felhívta a házat, hogy alakítsa meg a kuriákat és válassza meg az igazoló bizottságot. Pacher képviselő kijelentéssel a német képviselők nevében, hogy ezek a német tartományi képviselők együttes ülésének határozata értelmében a kuriák megválasztásában nem vesznek részt. A tartományi főmarsall bezárta az ülést. A legközelebbi ülés egybehívását írásban fogják közölni a képviselőkkel. — Prágával egyidejűleg Linzben, Brünnben, Klagenfurtban is megnyiták a tartományi gyűléseket.

A holland országgyűlés megnyitása. Az országgyűlés új ülészakát, miután a hírlányé anyai kötelességeinél fogva gátolva volt a megjelenésben, Heemskerck belügyminiszter trónbeszéddel nyitotta meg, amelyben a következők foglaltak: Juliána hercegnő születése új köteléket képez a királyi család és a nép között. A külpolitikai viszony rendkívül szíves. A gyarmatokban a helyzet általában kielégítő. Atjehből érkezett kedvező jelentések megerősítik a bizalmat abban, hogy az ott követett politika helyes utakon halad. Mint mindenkor, a kormány ez alkalommal is a keresztény szellemnek megfelelő jogi alapelvek alkalmazására és érvényesítésére törekszik. A trónbeszéd ezután törvényjavaslatokat jelent be az örökösödési adó emeléséről és a vámtarifa revíziójáról. Ezenfelül intézkedések fognak tétetni a jövő évi igen jelentékeny deficit kiegyenlítésére. A többi között a bel- és külföldi alkohol utáni illetékek lényeges emelését tervezik. Az aggodalom és rokkantság elleni kényszerbiztosítást szintén törvényesen szabályozni akarják. A partvédelem javítására alap lesz létesítendő. A kormány által kiküldendő bizottság feladata lesz megállapítani, hogy az alkotmányon minő változtatások eszközölendők. Az ópium-visszaéléseket teljes erővel korlátozni fogja a kormány.

A jemeni lázadás. A Szulejman basa parancsnoksága alatt álló török katonák Jemen közelében megverték Szaid Tibrizs sejkét. A törökök most használtak először géppuskát, amely borzasztó pusztítást vitt véghez az arabok soraiban. Az arabok vad futásban menekültek. Most már harmincezer török katona van koncentráva Jemen körül.

Taft és a vasúti tarifák. Taft elnök beszédét mondott, amelyben állást foglalt a vasúti tarifák kérdésének rendezése érdekében. Az államközi kereskedelmi bizottságot meg kellene bízni, hogy azokat a határozmányokat, amelyek a küldökre igazságtalan terheket hárítanak, vizsgálja felül és az egymással összeköttetésben álló vonalakat kényszerítse, hogy tranzit-szállítási vonalakat léte-

sítsen és díjtelt állapítson meg tranzit-szállítványokra. Taft elnök továbbá javasolta az antitröszt törvény ama klauzulájának eltörlését, amely vasúti társaságoknak megtiltja a tarifa-egyezményeket, de hangoztatta, hogy az ily egyezmények a bizottság hozzájárulásával válnak csupán érvényesekké. A törvényhozásnak továbbá meg kell akadályoznia, hogy egy államközi vasut valamely konkuráló vonal részvényeit bírja és azokat, akik ily részvények birtokában vannak, kényszerítene kell, hogy a részvényeket bizonyos határidőn belül eladják. Részvények és obligációk csakis az államközi kereskedelmi bizottság engedelmével legyenek kibocsáthatók.

Újabb parlamenti krízis Szerbiában. Alighogy elmúlt a kormányválság, már ismét parlamenti zavarok vannak Szerbiában. A vitás kérdés ez alkalommal az, hogy fenntartsák-e továbbra is a koalíciót vagy sem? A haladópart tegnapielőtti értekezletén Georgeovics képviselő kivételével határozottan a koalíció fenntartása ellen nyilatkozott, míg ellenben az önálló párt tegnapi gyűlésén az összes tagok a koalíció fenntartása mellett foglaltak állást. Az önálló pártiak a koalíciót még akkor is fenntartandónak vélik, ha a pártnak egyes kérdésekben deferálnia kellene. A párt központi választmánya október 4-én ül össze, hogy a végleges álláspontot megállapítsa. Határoznia kell a központi választmánynak a kereskedelmi szerződés kérdésében is, mert a párt végrehajtó bizottsága azt a nézetét nyilvánította, hogy a mai helyzetben Szerbiának már főleg Ausztria-Magyarországgal kereskedelmi szerződést kötnie. A kabinet természetesen ezzel ellenkező nézetet van, amit az is bizonyít, hogy Milovanovics külügyminiszter Szimicset, Szerbia bécsi követét éppen a napokban bizta meg azzal, hogy gróf Aehrenthal külügyminiszternél a kereskedelmi szerződések tárgyalásának újra felvételéhez szükséges előkészítő lépéseket tegye.

Válasz.

☉

Aki azt állítja, hogy Muley Hafid, a marokkói szörnyeteg, nem tud jó választ adni, ha kérdezik, az téved. Muley Hafid igenis, ami a feleletet illeti, egyike azoknak, akik „schlagfertig”-ek. Így nevezi az ilyfajta embert a német. Magyar szinonim kifejezést nem tudván rá, megtartom ezt az elnevezést, mert legjobban jellemzi is az esetet.

Csak a minap irtuk meg körülbelül ezen a helyen, hogy mily furcsán s idegenkedve fogadta Marokkó fejedelme a hatalmak jegyzékét. A hatalmak ugyanis tiltakoztak a kínzások ellen, a retentő torturák ellen, amelyeknek a szultán a foglyokat, többek közt Bu Hamara roghit aláveti.

Ilyent ne tegyen ő felsége — mondották — mert ez gorombaság. Igaz, hogy a büszke eszpagolok, vagyis a spanyolok a védtelen asszonyokat és gyermekeket nyársra huzatták, de azért a spanyolok is tiltakoztak a torturák ellen. Mire Muley Hafid a szemük közé nevelt. Ő ugyanis nem ősméri el a „Quod licet Jovi” kezdetű közmondásnak a jogosultságát. Amit szabad a spanyoloknak, azt neki is szabad.

S különben is passziói közé tartozván az emberkínzás, (amit valószínűleg legméltóbbnak tart koronás főhöz) nyomban készen volt csattanó választ adni a hatalmaknak.

Bu Hamara roghit kiránczigáltatta ketrecéből. Tízess vassal szurkálgatta; talpát égette, nyelvét kivágatta s mindezt zsákmányává ejtett feleségei szemelattára. Azután, amikor szörnyeteg kedve betelt s torkig jóllakott Bu Hamara gyötrelmeinek látásán, oroszlanokat uszított rá, akik szétmarczangolták. S mikor már alig volt élet benne, megengedte katonáinak, hogy löjjeék agyon. Mindenki, akinek kedve volt hozzá, belelőtt a boldogtalan trónkövetelőbe.

Muley Hafid pedig az este sokkal jobb étvágygyal vacsorázott, mint máskor.

Igy tud válaszolni egy vérszomjas tirannus a hatalmaknak:

— Látjátok? . . . Ennyit adok én arra,

amit ti mondtok, vagy parancsoltok, vagy ami ellen tiltakoztok!

Most csak arra vagyok kíváncsi, hogy a hatalmak miképen fogják föl ezt a „schlagfertig” választ?

Olybá tűnik föl, mintha mindegyiket külön-külön arcul verte volna. Vagy, mint ha azt mondta volna: „Odahaza parancsoljanak! Eb ura a fakó!”

S miután a hatalmak együttes jegyzékétől nem ijedt meg és Spanyolországot külön is megleckéztette, a hatalmak mit tehetnek? Háborút indítsanak? Vagy tiltakozzanak újból? . . .

Sokkal okosabbat tesznek. Majd letagadják a dolgot. Bizonyosra veszem, hogy egyetlen európai követ sem fog tanuskodni ellene. Mind-egyik azt fogja mondani, hogy nem tud semmit, nem látott semmit.

S miután a konzulok nem láttak semmit, nem is történt semmi.

S ki fogják mutatni, hogy a gyilkos, szörnyeteg uralkodó a legnagyobb tisztelettel fogadta a hatalmak jegyzékét.

Ezzel megmentik a hatalmak tekintélyét. S közben Muley Hafid a többi foglyot is szíve szerint halálra fogja kinoztatni . . .

(1)

TÁVIRATOK.

A portugál király eljegyzése.

Lisszabon, szept. 21. Lapjelentések szerint Mánuel királynak a Fife hercegnővel való eljegyzését Mánuel király születésnapján fogják hivatalosan közzétenni Angliában.

Közgazdasági táviratok.

Amerikai tőzsdék záratai.

		szept. 18.	szept. 20.	szept. 21.
Buza	locobuza	111	110 ⁷ / ₈	108 ¹ / ₂
	juliusra	—	—	—
	szeptemberre	110.50	110 ³ / ₈	111 ⁷ / ₈
	decemberre	106.50	106 ³ / ₈	108 ¹ / ₂
Tengeri	májusra	—	—	—
	juliusra	—	—	—
Chicago	szeptemberre	76	76	76
	decemberre	71 ³ / ₈	71 ³ / ₈	71 ³ / ₈
Chicago	szeptemberre	101 ⁷ / ₈	102 ³ / ₈	105 ¹ / ₂
	decemberre	98.25	98 ¹ / ₄	99 ⁷ / ₈
Tengeri	szeptemberre	68.25	68	67 ¹ / ₂

Newyork szept. 21. Gyapot Newyorkban helyben 13.10 (13.— tegnap), gyapot okt. 12.80 (12.75), gyapot decemberre 12.93 (12.91), gyapot Neworleansban helyben — (12¹¹/₁₆), petroleum Stand white Newyorkban 8.25 (8.25), petroleum Stand white Filadelfiában 8.20 (8.20), petroleum Refined in Cases 10.65 (10.65), petroleum Credit Blancs at Oil City 1.58 (1.58), zsír Western steam 12.70 (12.65), Zsír Rohe és Brothers 13.10 (13.00).

Chicago, szept. 21. (Zárlat.) Zsír szept.-re 12.20 tegnap (12.15), zsír októberre 12.10 (12.05), szalonna short clear 12.43 (12.43), sertéshus szept.-re 23.10 (23.45).

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár. Szerda, szeptember 22-én. Róm. kat.: Vill. Tamás. — Prot.: Móricz. — Görög-orosz: szept. 9. Szeverian. — Zsidó: Tisri 7. — A nap két reggel 5 óra 45 perczkor, nyugszik este 5 óra 58 perczkor. — A hold két délután 1 óra 44 perczkor, nyugszik este 9 óra 46 perczkor.

A horvát miniszter fogad d. u. 4 órakor. A főváros közgyűlése d. u. 4 órakor. Mesterek nemzetközi lawn-tennisz versenye I. nap. — Körösfi Kriesch Aladár és Nagy Sándor kiállításának sajtóbemutatója a Nemzeti Szalonban 10—6-ig. — Vendéglősök kongresszusa a Vigadóban. — A Hirdetési Ügynökök Országos Egyesületének közgyűlése a Menton-kávéházban este 8 órakor. — A Bölcsészettanhallgatók Segélyegyletének alakuló közgyűlése d. u. 5 órakor a tudományegyetemen. — Az Osztrálysorsjáték húzása d. e. fél 9 órakor. — Gyapjuaukczió a fővárosban. — A Kóvér-féle gyűjteményes kiállítás a „Könyves Kálmán” művészeti szalonjában. Nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — A „Magyarok bejövetele”, Feszty Árpád körképe a Városligetben. Nyitva reggel 8-tól este 11-ig. Belépődíj 1 korona. — Az Uj Művészeti Szalon Kecskeméti-utca 3. Nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Az Uránia kiállítása Kigyó-tér, Nyitva egész nap. Belépődíj nincs.

Nyitvalevő muzeumok: A Nemzeti Muzeum ásványtára 9—2-ig. — A Szépművészeti Muzeum 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Muzeum 10 órától 1 óráig. — Az Iparművészeti Muzeum 9—1-ig. — Közlékedési Muzeum 2—6-ig. — Az Aquincumi Muzeum egész nap. — Az Erzsébet Muzeum délelőtti 9-től fél 1-ig és délután 3—4-ig.

Nyitva
tára 9—4-
Egyetemi
Könyvtár
tára 9—2-
3—6-ig.

Nem
nemesebb
szem, ho
letessége

Az e
és a Ber
gépet, m
Kolumbu
kötözni.

gától és
nek. Nem
földön, h
szörnyet
emberekb

De

sem, nem

az ember

kételkedn

az embe

bert, ha

benne.

gel, som

zöttük, k

annak, rá

valamire,

akkor, ép

egyszerűn

Es e

telkedő sz

Scho

a nagy k

kételkedés

legyen az

pápák az

semmit, r

Hinn

jelent, mir

tel szemb

türelmetle

vébe, am

minden k

A hó

szankcion

egy kételk

egy halál

Örök

mert ahol

a kételke

jön új ké

Es az

Mind

hogy egyi

egy bibor

vosprofess

Karól

sugarban.

tul a nagy

egyik a h

a kételke

Ment

két öreg

csendes b

kem egy

Vajjon

lenne az e

kül, repül

lenne bol

— Sze

Társaság

elnöke, aki

járt, nejeve

— Izal

főherczeg

főherczegn

zenberg h

keleti pálya

ségei a p

perczkor a

czegasszony

Ferencz re

lomásfőnk

Nyitvalevő könyvtárak: A Nemzeti Múzeum könyvtára 9-4-ig. — Az Akadémia könyvtára 3-7-ig. — Az Egyetemi könyvtár 9-12-ig és 3-5-ig. — A Fővárosi Könyvtár 9-2-ig. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára 9-2-ig. A pedagógiai könyvtár és a tanszerkiállítás 3-6-ig.

Kétkedés.

* * *

Nem hiszem, hogy volna az embernek nemesebb gyarlósága a hiténél; és nem hiszem, hogy lenne hitványabb, ordinárabb tökéletessége a kételkedésénél.

Az ember hite adta az embernek Krisztust és a Bertalanéjt; és a kételkedése a repülőgépet, meg azokat a spanyol matrozokat, akik Kolumbust nagy utja végén árbóczhoz akarták kötni.

... És a hite veszi el az embert önmagától és a kételkedése adja vissza az embereknek. Nem volna csalódás, keserűség ezen a földön, ha hit nem volna, mert az ember legszörnyűbb, legkeservebb csalódásokat az emberekben való hite szerzi az embernek.

De nem volna egyszerű önfeláldozás sem, nem volnának forró, könyfakasztó példái az emberszeretnek, ha az ember nem tudna kételkedni az emberben. Csak úgy tudja az ember a szívvel megtalálni az embert, ha előbb minden hitét elveszítette benne. És amikor már teljes hitelenség-gel, szomorú, teljes kételkedéssel lézeng köztünk, lemondva még csak a reményről is annak, rábuknak egyszer a tömegben arra a valamire, ami nem salak, ami nem elvetni való, akkor, éppen akkor kell megtalálni az embert egyszerűnek, igaznak, embernek.

És ettől kezdve kiirthatatlan többé a kételkedő szívből a szeretet.

Schoppenhauer, Kant, Nietzsche, Spencer, a nagy kételkedők, kellett, hogy az ő nagy kételkedésükön keresztül nagyon szerették legyen az embert. És Tarsusi Pál és a nagy pápák az ő nagy hitükön túl nem szerettek semmit, nem szerethették az embert.

Hinni valamiben kételkedés nélkül annyit jelent, mint türelmetlenség lenni minden más hittel szemben. Ezért van, hogy a legnagyobb türelmetlenséget a vallás ültette az ember szívébe, amely maglyatüzre és kinzókamrára ítél minden kételkedést.

A hóhért mindig a kételkedés irtásában szankcionálta a hit és valahányszor a hárd egy kételkedő nyakára lesújtott, mindig egy-egy halálra szánt igazság feje hullott a porba.

Örök ez a harc: a hité és a kételkedésé, mert ahol megdől a hit a kételkedés nyomán, a kételkedésből új hit sarjadzik, hogy megdőljön új kétkedéseken.

Es az ember ebben boldog...

Mindez pediglen úgy jutott eszembe ma, hogy együtt láttam a hitet a hitelenséggel: egy biboros papot és egy híres, nevezetes orvosprofesszort.

Karöltve jártak előttem a szelid őszi nap-sugárban. Két öreg ember... Mind a kettő túl a nagy csalódások nagy keserűségein. Az egyik a hitben eljutva a rezignációig, a másik a kételkedésben az emberig.

Mentem utánuk csendesen és néztem a két öreg mosolygó, derűs nyugalmát. Tiszta, csendes béke ült mindakettő arcán. És nekem egy bizarr ostoba gondolatom támadt:

Vajjon ha se hite, se kételkedése nem lenne az embernek... Vajjon Krisztus nélkül, repülőgép nélkül és Bertalanéj nélkül nem lenne boldogabb az ember?

Garvay Andor.

— Személyi hír. *Herczeg* Ferencz, a Petőfi Társaság és a Budapesti Újságírók Egyesületének elnöke, aki hónapokon át jachtjával a tengeren járt, nejevel együtt ma hazaérkezett.

— *Izabella főhercegné* Budapestben. *Izabella* főhercegné, *Gabriella* és *Izabella Mária* főhercegnék ma reggel 6 óra 50 perczkor *Schwarzenberg* herczeg és neje kíséretében Bélyéről a keleti pályaudvaron a fővárosba érkeztek. A fenségek a pályaudvaron megreggeliztek s 9 óra 20 perczkor a bécsi gyorsvonattal elutaztak. A főhercegnét és gyermekeit a pályaudvaron *Pavlik* Ferencz rendőrelügyelő és *Boczán* Elemér h. állomásfőnök fogadták.

— **A honvédelmi miniszter negyvenéves szolgálati jubileuma.** *Jekelfalussy* Lajos gyalogsági tábornok, honvédelmi miniszter zajtalanul ünnepelte folyó hó 18-án katonai szolgálata megkezdésének negyvenedik évfordulóját. *Jekelfalussy* Lajos — eltekintve attól a hat esztendővel, amely alatt a közös hadügyminisztériumban osztályfőnöki állást foglalt el — egész szolgálatát a magyar királyi honvédségnél töltötte. A honvédség szervezésekor nevezetett ki hadnagygyá. A honvédség érdemeiben dus szervezőinek oldala mellett kezdettől fogva tevékeny részt vett ennek az intézménynek megalkotásában, megszilárdításában és kiépítésében. Ma is épp oly meleg szeretettel viseli a honvédség érdekeit, amelynek ügyeit most mint miniszter ugyanazzal a lelkes törekvéssel vezeti a további fejlődés felé. Puritán egyénisége nyilvánult meg ezuttal is abban, hogy eleve elhárított magától minden nagyobb mérvű ünneplést még a minisztérium személyzete részéről is. E kívánságához képest ez évforduló alkalmából a honvédelmi minisztérium tiszti- és tisztviselői kara nevében *Bolgár* Ferencz államtitkár intézett az ünnepelthez meleg üdvözlést s a minisztérium tiszti- és tisztviselői kara egy emléklapot nyújtott át az egész személyzet valamennyi tagjának aláírásával.

— **Új hadtestparancsnokok.** Amint katonai körökből hírlik, *Czibulka* báró volt budapesti hadtestparancsnok helyébe *Gaudernak* József lovasági tábornok nagyszabeni hadtestparancsnok került. A XII. hadtest parancsnokságában utódja *Schreiber* Viktor altábornagy, kolozsvári hadosztályparancsnok lesz. *Maerk* kassai és *Pino* przemysli hadtestparancsnokok a jövő hónapban nyugalmabavonulnak. Utódaik *Ziegler* Alfréd lovag és *Kummer* Henrik altábornagyok lesznek. A csapatparancsnokká kinevezett *Veresanin* gyalogsági tábornok helyébe a XV. hadtest parancsnoka, *Auffenberg* altábornagy, a hadiskola parancsnoka lesz, akinek a helyét *Hausenblas* Alfréd altábornaggyal töltik be. Végül a 3., 13. és a 15. hadtestek némely részeinek kikapcsolásával és a zárai katonai parancsnoksággal megalkotják a XVI. hadtestet, amelynek parancsnokává báró *Weigl* linzi hadosztályparancsnokot szemelték ki. *Versbach* bécsi hadtestparancsnok nyugalmába helyezésétől is beszélnek a legutolsó hadgyakorlaton történtek kapcsán.

— **A bolgár király — áttér.** Belgrádi jól értesült körökben az a hír terjedt el, hogy *Ferdinánd* bolgár király legközelebb áttér az ortodox hitre és *Miklós* orosz császár lesz a keresztapja. A hír Szerbiában rendkívül jó benyomást keltett, de föntartással fogadják.

— **Budapest főváros képviselőtestületének látogatása Szerajevóban.** A szerajevói községtanács látogatásának vizonzásul Budapest fő- és székváros tanácsa a képviselőtestületének számos tagja október hó 2-án Szerajevóba utazik. *Bárczy* István polgármester, kinek vezetése alatt a látogatás történik, erről hivatalosan értesítette a szerajevói polgármestert. A budapesti vendégek fogadtatására máris nagyban készülnek. A fogadtatás és az ünneplés programja megegyezik azzal, melylyel a múlt hónapban a bécsi községtanácsot a bosnyák fővárosban fogadták. Az ilidzei fürdő, mely rendszeresen szeptember végével zárul, a budapestiek látogatására való tekintettel továbbra is nyitva marad.

— **Kossuth-ünnep Czepléden.** A czeplédi nők Kossuth-szobor-bizottsága szép ünnepélyt rendezett Kossuth Lajos születésének évfordulója alkalmából e hó 19-én. Az ünnepélyt a Kossuth-szobor előtt tartották meg ezekre menő közönség jelenlétében. A városi dalárda a „Szózat“-ot énekelte, mire Végh Mariska szavalt. Dr. Török Istvánné méltatta ezután Kossuth Lajos érdemeit és az ünnepélyt a városi dalárda éneke zárta be.

— **Ujczok bevonulása.** A cs. és kir. hadügyminisztérium rendeletéből az ujczok ezidén nem október elsején, hanem október 7-én, csütörtökön vonulnak be csapataikhoz. A póttartalékosoknak pedig október 5-én, kedden kell bevonulniuk. Az egyéves önkéntesek azonban október elsején vonulnak be ezredeikhez.

— **Paulhan balesete.** A reimsi repülőversenyek híres hőst, *Paulhan* baleset érte. *Paulhan* szombaton megnyerte a huszonöt ezer frankos osztandei díjat, mert több mint egy óra hosszúra maradt a levegőben. A második repülés után a leszállásnál gépe megrongálódott. *Paulhan* a tengerbe zuhant, úgy kellett kimenteni. Baja szerencsére nem történt s a közönség lelkesen ünnepelte.

— **Chyzer Kornél meghalt.** Súlyos gyász érte ma Magyarország közegészségügyét. Reggel fél hat órakor meghalt Chyzer Kornél dr. min. tan., aki éveken át vezette a belügyminisztériumban a közegészségügyet. Az elhunyt egyike volt azon egyéniségeknek, akik testükkel-lelkükkel a közérdeknek munkálkodtak, egész haláláig fáradhatatlan szívóssággal igyekezett a legüdvösebb intézményekkel gazdagítani az ország higiénáját, s tizenhét év óta, mint a belügyminisztérium közegészségügyi osztályának feje valósággal reformálta nálunk úgy a községi közegészségügyi szolgálatot, mint az országos közegészségügyi állapotait. Tudományos dolgozatai terelték rá már annak idején a figyelmet, amikor fölötté fontos hivatására kiszemelték, de széles látóköre, erős egyénisége, energiája mintegy predesztinálták arra, hogy egy egész ország orvosközigazgatási ügyét az íróasztala mellől elintézzze. Mondhatni, mindazok az orvosi intézkedések, amelyek révén Magyarország most majdnem vezet Európában a közegészségügyi intézmények terén, az ő kezdeményezésére jöttek létre. Halála váratlanul érte családját és ismerőseit. Az elhunyt agyszélhűdésben halt meg. A tetem beszentelése holnap délután 4 órakor lesz s aztán elszállítják Bártfára a családi sírboltba. Életrajzi adatai a következők:

Chyzer Kornél régi szepesi családból származott. 1836-ban született Bártfán. Az orvosi egyetemet Budapesten végezte; 1858-ban Bécsbe küldték államköltségen az élettan és az állattan tanulmányozására. Hazatérve 1860-ban, a Nemzeti Múzeum tisztviselői karába lépett, de már a következő évben megválasztották Bártfára városi és fűrdőorvossá. 1869-ben Zemplénmegye tiszti főorvosa lett és Sátoraljaujhelyre költözött, 1892-ben kinevezték a belügyminisztériumba a közegészségügyi osztály vezetőjévé. Ami a közegészségügy terén 1892 óta Magyarországon történt: Fodor Józsefnek és Chyzer Kornélnak érdeme. Az érdemekből azonban Chyzeré az oroszlanrész, mert a korszerű eszmék megvalósítására heroikus küzdelemmel ő bírta rá az egymás után következő belügyminisztereket. Legkönnyebb dolga volt utolsó minisztere, gróf *Andrássy* Gyula alatt, aki a közegészségügy fontossága iránt kiváló érzéket tanúsított. *Andrássy* alatt sikerült törvénybe iktatni a körorvosi szolgálat államosítását és fizetésrendezését. A nagy mű betetőzését, az orvosi nyugdíjügy végleges rendezését Chyzer, sajnos, már nem érthette meg. Mint természettudós Chyzer főleg az alsóbbrendű állatokkal foglalkozott. Az Akadémia megbízásából, melynek már 1861. óta tagja volt, hatalmas könyvet írt a magyarországi pókfáunáról. Ezenkívül számos rovarani értekezés is jelent meg tőle.

— **Himlőjárvány Szalonikiben.** Autentikus szalonik-i jelentések szerint Szalonikiben a himlőjárvány aggasztó mérveket öltött. A járvány meggátolására eddig foganatosított egészségügyi intézkedések elégteleneknek bizonyultak.

— **Tiszti verseny Szombathelyen.** A szombathelyi *Ferdinánd* bolgár király nevét viselő 11. számú huszárezred tegnap sikerült löversenyt rendezett. A versenyen a bolgár király értékes ajándékát, egy arany dohány-tárczát drágaköves monogrammal, *Keresztes* Akos hadnagy nyerte meg, míg *Frigyes* főherczeg díját *Görgey* Arpád főhadnagy, *Horváth* Lajos ezredes díját *Vidos* Aladár főhadnagy nyerte meg. A díjakat báró *Rohonczy* Györgyné a helyszínen adta át a győzteseknek.

— **A tudóvész széruma.** *Gregoreczki* egyetemi magántanár levelet írt a *Giornale d'Italianak*, hogy sikerült feltalálnia a tudóvész ellenes oltás szérumát, amelyet *Koch* lissinnek nevezett el. Leírja leveleiben, hogy a körülményekhez képest a betegek ennek a szérumnak kétféle összetételével kezelendők s azt állítja, hogy sok súlyos beteg meggyógyított és sok megtámadott organizmust sikerült immunizálnia. *Gregoreczki* magántanár a római orvosegyetemen nem örvend valami nagy névnek.

— **Gróf Sternberg megtérése.** Gróf Sternberg levelet intézett az osztrák képviselőház elnökségéhez, amelyben arra hivatkozva, hogy becsületbeli ügyeit lovagias uton elintézte, bocsánatot kér a császár szent és sérthetetlen személye ellen elkövetett támadásaiért, visszavonja sértéseit, megköveti Rainer főherceget, a minisztereket és általában a hadsereget minden inzultusért.

— **Dr. Cook New-yorkban.** Dr. Cook, az északi sark felfedezője híres utjáról visszatért hazájába. Cook dr.-t barátai és az Arctic klub tagjai a Grande Republique gőzösön Brooklynbba vitték, hol lelkes fogadtatásban részesítették. Brooklynban óriási ember tömeg fogadta. Miután fiatal leánykák rózsafüzérrel koszorúzták meg, automobilon által kísérve régi lakására ment, hol diadaliv volt felállítva. Már megérkezésekor kijelentette Cook a fogadására megjelent polgármester és egyéb hivatalos személyiség, újságírók valamint barátok előtt, hogy Peary magatartásáról nem akar nyilatkozni. Készülékei, amelyek Whitney birtokában vannak és pontos adatok fogják bizonyítani, hogy elérte az északi sarkot. Az ellene emelt vádak csak addig élnek, amíg anyagát be nem mutatja. Különben ő egyszerre nem adhat közre egy két évi munkát tartalmazó művet. A közvélemény és a tudományos világ különben már teljesen dr. Cook mellé állt. Egy hirneves olasz asztromus rábizonyítja Pearyra, hogy csillagászati följegyzései nem állják meg helyüket. Így tehát most már Peary ellen is fölmerül az a vád, amivel ő Cookot illeti, hogy nem volt az északi sarkon; viszont Cooknak egyre több védelmezője támad. Így többek közt Brüsszelből azt jelenti, hogy Jean van Mirlo, aki a Gerlakhes-féle északsarki expedícióban Cookkal együtt részt vett, egy antwerpeni lapban a következőképpen nyilatkozik egykori bajtársáról:

— Aki őt, úgy, mint én, munkaközben látta és tudományos rátermettségét, tetterejét ismeri, az meg van róla győződve, hogy igazat mond. Cook egyszerű, de eszes ember, aki tizenhárom hónapon át lelke volt a belga expedíciónak. Jó szíve mindnyájunk rokonszenvét és háláját biztosította a számára. Ha egyik társunk megbetegedett, szeretettel ápolta őt, mint atya a gyermekét és ha Cook kijelenti, hogy ezt, vagy azt látta, avagy megtalálta, azt feltétlenül el kell hinni az ő becsületes lelkének, mert szavait nagyon mérlegeli, mielőtt kimondja. Ő nem a népszerűségért dolgozik, hanem a saját meglegedésére és a tudomány érdekében fáradozik.

Van Mirlo meg van győződve, hogy Cook az ő igazságát még kétségbevonhatatlan bizonyítékokkal fogja beigazolni.

Rómából jelentik, hogy Schis Ferencz olasz csillagász megvizsgálta Peary csillagászati adatait. A holdnak megfigyelése Peary északsarki útjában nagy fontossággal bír. Peary a „New-York Times”-hez intézett táviratában azt állította, hogy április 6-án abban a helyzetben volt, hogy csillagászati megfigyeléseket tehetett, mert az a sűrű burok, amely a holdat eltakarta, szétszórt. Ilyen módon megállapította, hogy a 89° 57' percznyi északi szélesség alatt van. Schis azonban kiszámította, hogy a horizonton a 89° 57' percz északi szélesség alatt a hold nem volt látható, mert április 5-étől kezdve a holdat egyáltalán nem lehetett az égen látni. A holdnak akkortájt az északi sark horizontja alatt kellett lenni. A következő napokon pedig az olasz tudós számítása szerint a hold még inkább az egyenlítő alá került, tehát párisi idő szerint április 6-án éjjel 12 órakor, amerikai időszámítás szerint pedig este 6 órakor a holdnak 2 1/2 foknyira az egyenlítő alatt kellett lennie. — New-yorkból jelentik, hogy Peary most már lehetségesnek tartja, hogy az övön kívül egy más expedíció más valamely uton eljuthatott az északi sarkra, anélkül, hogy értesült volna az ő expedíciójának sikeréről. Peary legutóbbi expedíciója alkalmával régebbi expedíciók maradványait találta. Peary 83 fok 30 percz északi szélesség alatt még érintetlenül találta az általa 1900-ban és 1906-ban használt sátrakat. 81 fok 45 percznél megtalálta a Greely-expedíció nyomát. Régebbi expedíciókból fennmaradt pemmikan (huspogácsa) és burgonyakészletek Pearynek és kíséretének időnkint

táplálékul szolgáltak. Megtalálták az 1870. évi szerencsétlen expedíció nyomait, továbbá George Mares 1866. évi expedíciójából megmaradt fegyvertöltényeket, amelyek még egész jó állapotban voltak.

— **Sebészeti csoda.** Azt lehetne czimul adni az alábbi közleménynek: „Sebészeti abszurdum”. De a csodák e korszakában semmit sem szabad abszurdumnak minősíteni, akármilyen hihetetlen is a dolog. Amerikából érkezik a hír. Ott állítólag sikerült megvalósítani a sebészeti csodák netovábbját: a fejek kicserélését. Ez a hír, amely valószínűleg sok élczelődésre fog alkalmat adni, egészen komoly formában érkezik. Eszerint William Burns Mc. Guire dr., a new-yorki Harvard-egyetem tanára kockáztatta meg azt a szennzációs kijelentést, hogy egy embernek a fejét rá lehet helyezni egy más embernek a testére anélkül, hogy az élet ezzel megszünnék. Ez a rendkívül szennzációs és az egész világot reformáló elmélet gyakorlati bebizonyítást még nem nyert, mert ez idő szerint még senki sem vállalkozott arra, hogy a tudomány érdekében megváltson a fejétől. Buthrie st.-louisi orvos azonban már megkezdte a kísérletezést, de egyelőre természetesen még csak állatokon. A kísérlet Buthrie dr. állítása szerint kitűnően sikerült. Buthrie egy kutyának a fejét egy másik kutyának a testéhez illesztette: és az így módon összetákolat állat az idegen kutya fejével, amelyet a testtel összekötöttek, még 26 perczig élt. A szív működött és vért vezetett a fejbe. Az agy ilyképp a test idegeit hozta mozgásba. A tudós tanár elméletének az igazsága tehát bebizonyítást nyert, mert a kísérleti kutya a műtét után az egész 26 percz alatt teljes eszméletlenül volt.

— **Az örmény muzeum megnyitása.** Vasárnap délelőtt nyitották meg Szamosujvárott ünnepiesen az örmény muzeumot. A megnyitás előtt az örmény székesegyházban keleti nagymise volt, amelyet Havrik Gergely, a mehtaristák bécsi főpapja celebrált 9 más örmény pap segédletével. A muzeum a régi örmény gimnázium emeletén van, egy nagy csarnokból és négy tágas teremből áll. Bárány Lukács plébános felszentelte a muzeum helyiségeit s az örmény árvaház énekara örmény énekeket, majd a közönséggel együtt a Himnuszt énekelte. Ezután Tódorfi polgármester üdvözölte a közönséget, megnyitotta a muzeumot s átadta az ottani örmény egyháznak. Bárány plébános, mint a felügyelő-bizottság elnöke átvette a muzeumot és szép beszédben köszönetet mondott azoknak, kiknek fődermük van a muzeum alkotásában: néhai Szongott Kristóf emlékének és dr. Hermann Antalnak, a muzeum tb. igazgatójának és tulajdonképeni megalkotójának, Merza Gyulának, a muzeum kezdeményezőjének és dr. Temesváry János tanárnak, a muzeum igazgatójának, ki nagy tudással rendezte be a muzeumot. Az ünnepély után az öt hazai örmény plébános a helyi plébániára vonult és ott fontos egyházi ügyekről tanácskozván, történelmi jelentőségű határozatokat hozott.

— **Orosz állapotok.** Nikolszki odesszai dumaképviselő kihallgatáson volt Stolypin miniszterelnöknél és elpanaszolta, hogy milyen üldöztetéseknek vannak kitéve Odesszában a szabadelvű választók Bergement elhunyt képviselő mandátumának betöltése alkalmából a választási harcban. Az odesszai városkapitány szigorúan megtiltotta a szabadelvű lapoknak, hogy bármiféle választási felhívásokat közöljenek, sőt még a szabadelvű választók névsorát sem szabad nyilvánosságra hozni. A miniszterelnök írásba foglalta a panaszt s megígérte, hogy vizsgálatot fog elrendelni, ami pedig a városi tanácshoz intézett kérvényt illeti, hogy a pótválasztáskor rekeszszék ki a zsidókat a választók közül, Stolypin azt válaszolta, hogy a városi tanács ezt amúgy sem tehetné, mert különben hatáskörét lépné túl.

— **Üngyilkos vasuti tiszt.** Visnya Tivadar pécsi vasuti tisztviselő tegnap Bánréve állomáson mellbőltte magát. Az üngyilkost bevitték a miskolci közpórházba, ahol ma hajnalban meghalt. Tetteinek oka szerencsétlen családi élet.

— **Életunt huszárfőhadnagy.** A Belváros egyik előkelő szállodájában, az Egyetem-utca 5. száma alatt lévő Erzsébet királyné-szállóban ma délután fél három órakor szolgálati fegyverrel agyonlőtte magát Virág Lajos 25 éves huszárfőhadnagy. A lövés zaját a szálloda egyik szolgálója annak tulajdonította, hogy valamelyik szobában lezuhant a padlóra egy butordarab; kötelességszerűen jelentette ezt a portásnak, aki mindjárt rosszat sejtett s egyenesen felrohant a főhadnagy szobájába. A portás a szoba ajtaját zárva találta s amikor dörmögésére sem kapott választ, felszakította az udvari szoba ablakát és a szolgálóval együtt behatolt a szobába. A főhadnagy a padlón feküdt s már halott volt. Szolgálati fegyvere, amelyből egy golyó hiányzott, mellette hevert. A portás az üngyilkosságról nyomban értesítette a rendőrséget és a térparancsnokságot. A IV. kerületi kapitányságról dr. Pekáry József kapitány és Baksa János segédfogalmazó mentek ki a színhelyre és megállapították, hogy a lövés rögtönös halált okozó volt. Néhány perczszel később a térparancsnokságtól is megérkezett a szállóba egy katonai bizottság, amely a tényállás megállapítása után intézkedett, hogy a szerencsétlen főhadnagy holttestét kiszállítsák a XVI. számú helyőrségi kórházba. Az életunt huszártiszt a 16-os közös huszárezredben szolgált. Augusztus 31-én bérelt szobát a szállóban s azóta megszakítás nélkül ott lakott. A szállóban való tartózkodása alatt ugyszólván senki sem látogatta, mindamelllett a szálló személyzete előtt nem maradt titok, hogy anyagi zavarokkal küzd. A rendőrség 6-7 levelet talált szobájában. Egyiket Aradon lakó édesanyjának írta, aki egy főmérnök felesége, levelet hagyott ezenkívül még a rendőrségnek és a térparancsnokságnak is. A rendőrséghez czimzett levelében üngyilkossága okául anyagi zavarokat említ s határozott vádat emel egy pénzügynök ellen, aki a Podmaniczky-utca 57. számú házában lakik, s azt is írja, hogy ez az uzsorás (Wucherer) volt teljes vagyoni romlásának az okozója. A rendőrség a leveleket rendeltetési helyükre juttatta. Az üngyilkosság híre gyorsan elterjedt az egész fővárosban s katonai körökben mély sajnálkozással beszéltek a karrierjével korán végzett főhadnagyról, aki igen szimpatikus tisztje volt a 16-os huszárezrednek.

— **Vendéglősök kongresszusa.** A Magyar Vendéglősök Országos Szövetsége ma délelőtt tartotta évi közgyűlését a Vigadó termében. A közgyűlést Gundel János elnök nyitotta meg. Üdvözölte Gelléri Mór királyi tanácsost és a többi megjelent vendéget, azután kegyeltes szavakkal emlékezett meg a nemrég elhunyt Ftadler Károlyról, a szövetség megalapítójáról. F. Kiss Lajos titkár terjesztette ezután elő a szövetség évi jelentését. A közgyűlés a jelentést tudomásul vette és áttért a választásra. Elnök lett újból Gundel János. Végül elhatározta a közgyűlés, hogy a jövő évi kongresszust Kaposvárott fogja megtartani. — A Magyar Vendéglősök Országos Szövetsége közgyűlésének befejezése után a tagok a Hungáriánagyszálló disztermében bankettre gyűltek egybe. A diszteremben mintegy háromszázan vettek részt. A diszterbédél kapcsolatban a Szandrik magyar ezüst- és fémárugyár r.-t. igazgatója, báró Foullon Henrik a Hungária-szálló földszinti társalgójában kiállítás rendezett modern szállodaberendezésekre vonatkozó ezüsttárgyakból. A Budapestben ezuttal először bemutatásra került szakszerű tárgyakat a vendéglősök érdeklődéssel tanulmányozták. A vendéglősök kongresszusa a holnapi nappal nyer befejezést.

— **Merénylő férj.** Ma reggel nyolcz órakor Nizl János 39 éves napszámos a József-körút 68. számú ház előtt megleste a feleségét, Molnár Margitot és hatszor egymásután rálőtt. A golyók közül csak az egyik találta az asszonyt a nyakán. A mentők a II. számú sebészeti klinikára vitték. Nizl különváltan élt a feleségétől. A válópör most volt folyamatban. A férj ki akart békülni az asszonnyal, de ez hallani sem akart róla. Ezért határozta el magát Nizl a merénylőre. A rendőrség letartóztatta a merénylő napszámost.

Sze
—
törvény
letartó
kétre
Ármin
feljelen
hez. A
irtak. A
magán
szere
megbiza
4000
kérte v
ger n
a más
Ferencz
Winkler
megbiza
nő elő
őszén r
gyaték
örökrés
ték letá
letépen
panasz
nem ad
sürgette
számolj
mikor n
dött el
lefizeté
indított
28.130
sikkaszt
dekezett
visszatar
védjétől
köszönh
vagyonh
50.000 k
is joga
neki mu
különber
jelentő
kérte d
szes v
delte a
Dalszinh
ganatosi
nyári sz
nek azo
gernek l
ger Árm
fejezte u
ványa al
előzetes
vizsgáló
jelentett
előreláth
felfolyam
— E
tított ki
raktáira
valószínű
ablakon
kéményé
haladja a
bonakész
— E
ma Berle
donost a
két 15—
akarta sz
czérőkn
tatta Berl
garákat s
Zomborb
ügyszérb
— A
táviratozz
nap 19-é
kor hajna
Cserma p
a vízbe.
egészen
belefult.
az alig p

— **Letartóztatott ügyvéd.** A budapesti büntető törvényszék vizsgálóbírája, dr. Kovács Lajos ma letartóztatta dr. Singer Armin fővárosi ügyvédet kétrendbeli sikkasztás büntette miatt. Dr. Singer Armin ellen még a nyár folyamán érkeztek be feljelentések a rendőrséghez, illetve az ügyészséghez. A feljelentésekről annak idején a lapok is írtak. Az egyik feljelentő Müller Amália galicziai magánzónó volt, aki 4000 koronás kölcsön megszerzésével bizta meg dr. Singert. Ez elvállalta a megbízást, sőt elfogadta az előleget is, de a 4000 koronát nem tudta megszerezni. Hiába kérte vissza Müller Amália az előleget, dr. Singer nem fizette vissza. Sokkal érdekesebb a másik feljelentés, a melyet dr. Szeghő Ferencz ügyvéd adott be Vogel Károlyné, szül. Winkler Aranka serajevói kereskedő feleségének megbízásából. Ebben a feljelentésben a panaszos nő eladta, hogy ő dr. Singer Ármint 1904. év őszén megbizta, hogy Glückselig Simon-féle hagyatéki tárgyalásánál képviselje és az őt megillető örökrészt vegye fel és juttassa kezeihez. A hagyatéki letárgyalatott, az örökösök örökrésze a bírói letépténytárból kiutaltatott és dr. Singer Armin a panaszosnővel illető részt fel is vette, de azt neki nem adta át, hanem elsikkasztotta. Három év óta sürgette Vogelné dr. Singer Ármint ügyvédet, hogy számoljon el, de az ügyvéd ezt nem tette. Végre mikor már feljelentéssel fenyegette, akkor küldött el neki 17,000 koronát, illeték fejében pedig lefizetett helyette 2192 koronát. — A megindított vizsgálat kiderítette, hogy összesen 28.130 korona 83 fillért sikkasztott el. Ezzel a sikkasztási váddal szemben dr. Singer azzal védekezett, hogy neki joga volt ezen pénzüsszeget visszatartani, mert erre a serajevói megbízó ügyvédjétől megbízása volt, mert a panaszosok neki köszönhetik, hogy mintegy 180.000 korona értékű vagyonhoz jutottak akkor, amidőn ők maguk már 50.000 koronában kiegyeztek volna, továbbá azért is joga volt megtartani ezen összeget, mert ez neki munkadíj fejében jár s ezen összeg erejéig különben is megperelte a panaszost. A feljelentő ügyvéd büntügyi zárlat elrendelését kérte dr. Singer ügyvédi könyveire és összes vagyonára. A vizsgálóbíró cí is rendelte a büntügyi zárlatot és ezt dr. Singer Dalszínház-utca 10 sz. alatti irodájában már foganatosította is. Dr. Kovács Lajos vizsgálóbíró a nyári szabadság után dr. Szeghő Ferencz ügyvédnek azon beadványa alapján, amelyben dr. Singernek letartóztatását kérte, mára idézte be dr. Singer Ármint kihallgatás céljából. A kihallgatás befejezte után a vizsgálóbíró az ügyészségnek indítványa alapján elrendelte dr. Singer Armin ellen az előzetes letartóztatást. A letartóztatott ügyvéd a vizsgálóbíró ezen határozata ellen felfolyamodást jelentett be a törvényszék vádianácsához, amely előreláthatólag holnap délelőtt fog dönteni ezen felfolyamodás felett.

— **Nagy tűz Belgrádban.** A múlt éjszaka tűz ütött ki Kamanovics belgrádi tőkepénzes gabonaraktaiban és minden készlet elpusztult. A tűz valószínűleg úgy támadt, hogy a nyitva hagyott ablakon át az elrobogott vonatok lokomotívjának kábelnyéből szikra pattant a rektárba. A kár meghaladja az egymillió dinárt. A raktárak és a gabonakészletek nem voltak biztosítva.

— **Elfogott leánykereskedő.** A zombori rendőrség ma Berlekovics Antal klucsi (Bosznia) szállótuladonost abban a pillanatban tartóztatta le, amidőn két 15—16 éves zombori iparos leányát a vonatra akarta szállítani azáltal az ürügy alatt, hogy pinczernőknek szerződtette őket. A rendőrség átkutatta Berlekovicsot és irataiból kitért, hogy hungarákat szállít Keletre. Berlekovicsot, aki azelőtt Zomborban pinczérkedett, a rendőrség átadta az ügyészségnek.

— **Az ittas ember balvégzete.** Vajdahunyadról táviratozzák: Kratochvíl Péter vasgyári ács e hónap 19-én többedmagával hajnalig mulatott. Mikor hajnalban ittas állapotban hazafelé tartott, a Cserma patakon átvezető átjáró pallóról beleesett a vízbe. Kratochvíl annyira ittas volt, hogy az egészen sekély vízből nem tudott kimenekülni s belefullt. Huszadikán reggel találták meg hulláját az alig pár láb mély vízben.

— **Abdul Hamid unokája megőrült.** Konstantinápolyból jelentik, hogy Abdul Halik, Abdul Hamidnak unokája tegnapelőtt diszegenruhában s összes rendjeivel összecsiszította Ejub lakosságát és reakcionárius beszédet mondott. A rendőrök azt hitték, hogy a herceg megbolondult és a kórházba vitték.

— **A bécsi ékszerboltvajokot elfogták.** A bécsi rendőrigazgatóság megkereste a pozsonyi rendőrkapitányságot, hogy a bécsi Mariahilferstrasse 100. szám alatt szeptember hó 5-én elkövetett ékszerbolt-betörés tetteseit Pozsonyban nyomozza. A pozsonyi rendőrség ennek folytán tegnap a tettesek közül Pozsonyban letartóztatta Janczi Jánost és Gubi Lipótot. A letartóztatottaknál, kik mindketten beismerésben vannak, ékszereket nem találtak, mert azt már Bécsben értékesítették. A harmadik tettest, Jordán Nándort szeptember 14-én Bécsben elfogták.

— **Öngyilkosság a Royal-szállodában.** Tegnap este egy fiatal ember tért be az Erzsébet-köruton levő Royal-szállodába, ahol az I. emelet 134. számú szobában szállott meg. Ma reggel fél hét óra tájban revolverlövés zaja riasztotta fel a szálloda lakóit. A fiatal ember szobájából hallatszottak a lövések. Az alkalmazottak odarohantak, de az ajtót zárva találták. Rendőrt hívtak, aki feltörte az ajtót. A fiatal embert egy karosszékekben ülve a tüdőre előtt holtan, átlőtt halántékkal találták. Browning-revolver hevert mellette, a golyó keresztül szaladt a szetencsellen fején és a tüdőre furdott. Az asztalon több levelet találtak, amiket a fiatal ember éjszaka írt. Az ágy érintetlen volt s ebből arra következtetnek, hogy az életunt az éjjel ébren töltötte. Az egyik levél a rendőrségnek szólt:

„Nevem Pók Lajos. Magánhivatalnok vagyok. Lakom Erzsébetfalván, Posta-u. 7. sz. a. Anyám Pókné Kepes Lili postamester, Tarczalón, Zemplén-megyében. Kérem táviratilag értesíteni. Ha érdeklődő újságírók jönnek, kérem megmondani, hogy meghalám, mert nem tudtam, hogy miért éljek. Ne jöttek légyen hiába.”

Egy másik levél czímzése ez:
„Csak családomnak, halálom esetén fölbontandó.”

A harmadik levél Nagy István és Müller Rudolfnak szól, Rákóczi-ut 19. szám. A fiatal öngyilkos 28 éves. Holttestét a boncztoni intézetbe vitték.

— **Vonatösszelejtkezés.** Aradiól jelentik: Az arad-csanádi vasutak vonalán tegnap délután ismét vonatösszelejtkezés volt. Ezuttal a világi állomásnál egy gyorsmotor belefutott az állomáson veszteglő tehervonatba. A megtelt motor-kocsi utasai közül hat súlyosabb sérüléseket szenvedett. A vizsgálat megállapította, hogy a váltó nem volt rendben. Az aradi igazgatóságtól távirati megkeresésre egy bizottság ment ki. Ma utazik ki a törvényszék vizsgálóbírója, hogy a jelentés alapján megállapítsa a tényállást, mert ebben az évben az arad-csanádi vasut vonalán hanyagság következtében több szerencsétlenség történt már.

— **Apagyilkosság.** A zalamegyei Mindszentkálán község lakosait véres esemény tartja izgalomban. Egy elvetemült legény az egész család jelenlétében ebédnél agyonszurta az apját, aki öt tivornya életmódja miatt megfedte. Balog József huszonnégy esztendő legény mulatos életet élt Mindszentkálán. Apját, Balog Gábort kétségbeejtette fia pazarlása, mert attól tartott, hogy elveri a család vagyonát. Tegnapelőtt délelőtt az ebédnél az öreg Balog szóba hozta a fiu életmódját. Heves szóváltás keletkezett az apa és a fiu között. Mikor az apa azzal kezdte fenyegetni a fiát, hogy kiveri a házból, a fiu a fanyérja mellől felkapta a kését, áthajolt az asztalon és teljes erővel mellbeszurta az apát, aki holtan bukkolt le a székéről. A csendőrök a gyilkost letartóztatták és bekisérték a talpoczai járásbírószághoz.

— **Gyilkosság az országúton.** A torontál-tordai országúton Lazarics Milos találkozott régi ellenségeivel, a Halász testvérekkel és szóváltás közben mindkét Halász-testvért annyira összeszurkálta, hogy néhány perc múlva mindketten meghaltak. A gyilkost letartóztatták.

— **Elgázolt matrona.** Fiumében az omnibusz Mrkala Natale kocsis ügyetlensége folytán elgázolta Mohorovich Vincenza 86 éves asszonyt, aki a kerekek alatt halálát lelta. Az elgázolás után a nyugodtan tovább hajló kocsist a rendőrség letartóztatta.

— **Viharpusztítás Amerikában.** Newyorkból táviratozzák: Heves vihar tegnap a Mississipi, Luisiana és Florida államok partvidékén nagy kárt okozott. A viharok több emberáldozata is van.

— **Japán szőgyene.** A korrall különben mindenben lépést tartó Japán egy nagy szőgyenfoltjáról érkezik hír. Japánban ujabban törvényre emelték a korbácsbüntetést. A büntetéssel annyira visszaélnének, hogy igen gyakran addig korbácsolják a bűnösöket, míg holtan össze nem esnek. A halálessetek azonban többnyire eltitkolják. Ha pedig kitudódik, kisebb pénzüsszeget adnak a rokonságnak, vagy hogy a panaszosoknak is eleget tegyenek, elhelyezik azt a rendőrfelügyelőt, aki a korbácsbüntetést alkalmazta. A múlt héten Formozában hat embert korbácsoltak halálra. A lakosság erre az embertelenségre föllázadt és követelte a kormánytól, hogy szüntesse meg ezt a büntetést. Néhány jómódu japán polgár pedig tekintélyes összeget adott össze, amelylyel kiváló ügyvédek fogadtak, hogy a halálra korbácsolt emberek ügyét törvény elé vihessék. Az újságok is felszólaltak az emberkinzás ellen s hasábos cikkekben kárhoztatják a kormányt. Azt hiszik, hogy az általános felháborodásnak lesz némi foganatiája s a kormány meg fogja szüntetni a kegyetlen büntetést.

— **Szörnyeteg férj.** Borzalmas családi tragédia történt Makón. Hellenben Imre ma reggel összeveszett a feleségével, s veszekedés közben annyira méregbe jött, hogy ballát ragadott s kettéhasította feleségének a fejét. Az asszony szörnyethalt. A dühöngő ember ekkor még a szomszédasszonyát is megtámadta s súlyosan megsebesítette. Végül megfékeztek és letartóztatták.

— **Tűzek a fővárosban.** Ma délután három helyen is dolga akadt a tűzoltóknak. Egy óra tájban a Lipót-körut 5. számú házból jelentettek boltitűzet. A tűzoltók a fűszerkereskedésben támadt veszedelmet rövid idő alatt elfojtották. A tűz ugy keletkezett, hogy az egyik segéd elejtett egy 10 literes üveget, amelyben olaj volt. Az ületnek egy Barna nevű alkalmazottja erre füstölővel akarta az olaj kellemetlen szagát eltüntetni. Amikor azután gyufát gyújtott, a nagy sietségben körmeig égett a gyújtó s azt hirtelen eldobta, amitől persze az olaj lángra lobbant. Barna könnyebb égési sebeket szenvedett a kezén. A mentők is kivonultak ide, de szükség nem volt rájuk. A kár 10—15.000 korona. — Délután 3 órakor Budán, a Szentlélek-tér 2. sz. alatt akadt dolguk a tűzoltóknak. Egy 15 méter hosszú felszer telőzete állott lángban, amikor a II. és III. kerületi és a központi tűzorségek odaértek. A tető egészen elhamvadt. A tűz valószínűleg gyujtogalásból eredt. A kár jelentéktelen. — Könnyen veszedelmessé válhatott volna az a raktártűz, amely a Zoltán-utca 6—8. számú házában, Alexander és Liebermann szállító-czég raktárában pusztított délután négy óra körül. Néhány bál afrik égett, a szomszédos raktárban azonban több hordó benzín volt s így a tűzoltók nagy erőfeszítéssel a tűznek ide való áttérjedését igyekeztek megakadályozni, ami egy félóra munka után sikerült is. A kár itt is jelentékeny.

— **Gapon árulásának története.** Rutenberg ma folytatja a „Matin”-ban emlékiratainak közlését és elmondja, hogy Gapon szökése és későbbi visszatérése után hogyan lépett összeköttetésbe az orosz rendőrséggel. Gapon nagy pénzüsszegeket kapott Racskovszkitól, a politikai rendőrség igazgatójától s ennek megbízásából azon fáradozott, hogy Rutenberget rábírija, hogy Racskovszkinak árulja el az orosz forradalmi pártnak titkos szervezését. Rutenberg, aki döntő bizonyítékokat akart szerezni Gapon árulásáról, úgy tett, mintha ennek ajánlatát elfogadta volna és Gapon kérésére találkozott is Moszkvában Racskovszkival. Gapon előbb három ezer, aztán tízezer és végül huszonötezer rubelt ígért Rutenbergnek azért, hogy Racskovszkival találkozzék. Ez a találkozás márczius 3-án történt.

— **Tűzvész egy tengeri hajón.** Londontól jelentik, hogy eddig még meg nem erősített hírek szerint a „Varata”-gőzös, amely kétszáz utassal és száz tengerésszel július 27-én indult el Durbánból Londoba, az elindulást követő második napon nyílt tengeren elégett. Az utasok és a tengerészek sorsáról még eddig semmi hír sem érkezett.

— **Hízsasság.** Koller Ferencz hírlapíró, a szabadkai városi zeneiskola tanára eljegyezte Wolszky Emiliát, a szabadkai állami tanítóképző intézet tanárnőjét.

— **Nászajándékok.** jegygyűrtük legelőnyösebben Polgár Kálmán művészi ékszerlelőpén, Budapest, VII., Erzsébet-körut 29. l. em. szerezhethők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— Elítélt kivándorlási ügyök. A fiemei törvény-szék gróf Draskovich József susáki kivándorlás irodájának ügynökét, Domitrovics Miklóst hét nap fogházra, továbbá 50 napi fogházra átváltoztatható 1000 korona pénzbüntetésre ítélte. Ez az első ítélkezés az új kivándorlási törvény alapján.

— Megakadályozott szerelmi dráma. Városi János 26 éves címfestő régóta udvarolt Maczka Brigitta nyomdászleánynak, aki a Hold-utca 7. számú nyomdában volt alkalmazva. A leány édes anyja rossz szemmel nézte Városi udvarlását s a napokban meg is tiltotta a fiatal embernek, hogy leánya után járjon. Városit ez annyira elkésértette, hogy revolvert vásárolt s elhatározta, hogy lelővi a leányt, azután öngyilkos lesz. Ezt el is mesélte az ismerőseinek, akik hogy a drámát megakadályozzák, értesítették a rendőrséget. Az elkéseredett szerelmes tegnap este meg is jelent a leány Szegényház-tér 17. számú lakása előtt, de itt már várták a rendőrök és bevitték a főkapitányságra. Revolvert és több bucsu levelet találtak nála. Letartóztatták.

— A Lágymányos közbiztonsága. Budán a Lágymányosnak azon a részén, ahol az új műgyetem épült, gyönyörű fejlődésnek indult a főváros. Hatalmas palotásorok és gyönyörűen rendezett utcák képződtek néhány év alatt. A nagyarányú fejlődés legbiztosabb mértéke az, hogy ebben az évben a Fehérvári-úton és mellékutcaiban közel kétszázötven új ház épült. Annak dacára tehát, hogy a fővárosnak ez a része ma már valósággal külön városrészt képez, bizony meglehetősen hiányos a közbiztonsági szolgálat. Ezen a vidéken kevés a rendőr, amiről tudomással bírnak a főkapitányságon is, de egyelőre mindaddig, amíg a rendőrlétszám létszámának újabb szaporítása be nem következik, csak ideiglenes, átmeneti intézkedésekkel tudnak a bajon segíteni. Beniczky Tamás rendőrfelügyelő, akinek kerületéhez tartozik a fővárosnak ez a része is, már előterjesztést tett a rendőrfőparancsnokságnak a kerületi rész közbiztonságának fokozottabb, a fejlődéshez mért megvédésére.

— Halálozás. Oldal Jenő törökszentmiklósi esperes-pébános, ötvenkét éves korában Törökszentmiklóson meghalt.

David Endre posta- és távirtdatanácsos, a porosz vaskoronarend lovagja 60 éves korában elhunyt Marosújváron. Különösen az emberbaráti egyesületek létesítése és felvirágoztatása terén szerzett nagy érdemeket. Temetésén, amelyen a postavezérigazgatóság is képviseltette magát, számos közegyesület és a tisztelők és jóbarátok serege vett részt.

Gyalui Rosenberger Bernát nagybíró, Kozlovsvármegyei törvényhatósági bizottságának tagja, az Erd. Gazdasági Egyesület, az EMKE alapító tagja, e hó 17-én 80-ik évében meghalt Gyalun.

— Rendőri hírek. Elgázolás. Tegnap este a Rákóczi-ut 67. számú ház előtt a villamos elgázolt egy embert, akit a Rókus-kórházba vittek. Csak annyit tudtak róla megállapítani, hogy Rábcza István a neve. Ma reggelre a szerencsétlen meghalt. A rendőrség megindította a vizsgálatot. — Baleset. Tegnap a Pasaréti-ut és Akos-ut sarkán a telefon-távirda részvénytársaság munkásai egy villamoszlop felszerelésén dolgoztak. Jónás Mátyás villamoszerelő vigyázatlanul bántott a vezetékkel, mert a villamos áram érte. Ennek következtében lezuhant a létráról és súlyosan összezsuzta magát. A János-kórházban ápolják.

x Szép a hajusz Hajdusági peáróvei.
x Fodor-féle vívóterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyob és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívársra.
x Bob hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.

Nyilt-tér.

(E rovatban közzétetté nem vállal felelősséget a szerkesztőség)

Dr. KÁLLAY ZOLTÁN
jogi szemináriuma
Budapest, IV., Magyar-utca 3.
Kiváló sikerrel s alaposan készit elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára.
— Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel. —

Reggelizés előtt fél pohár
SCHMIDTHAUER-féle
használatára valódi áldás gyomorhajosoknak és székzsorulásban szenvedőknek

Étvágytalanság, emésztéshiány

könyven megszűnik a „Rohitschi Tempelforrás” rendszeres használatára. Idült esetekben a „Styria-forrás” előnyösebb.
Nagybani raktár Budapest: HOFFMANN JÓZSEF, V., Báthory-utca 8. szám.

A
Magyar Kereskedelmi Hitelbank
Részvénytársaság
d dig V. kerület, Sas-utca 24. szám) helyiségei a mai napon az
V., Erzsébet-tér 18. szám
alatti (Sas-u. sarok) palotába helyeztetek át.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET

(*) **Budai Szinkör.** Ma este a Dolovai nábob leánya került színre a Budai Szinkörben. Job Vilmát ezuttal Andor Mária játszotta sok érzéssel és különösen drámai kitöréseivel kellett nagy hatást. Haraszthy Miczi pompásan játszotta meg Szentirmay századosné temperamentumos szerepét. Nyílt színen is megtapsolták. Domaházyné szerepét Bánházy Teréz játszotta közvetlen mérséklettel. Ternyei mint Tarján főhadnagy ma is kiváló alakítást nyújtott. Nagy sikere volt Berczynek, mint Biliczky kadet, Latábr józsi Loránd volt, Szegheő és Kövessy szintén hozzájárultak a jó előadáshoz.

(*) **Az Operaházban** holnap, szerdán a „Bohém élet” kerül színre a következő szereposztással: Rodolphe - Környei Béla, Mimi - Szamosi, Musette - Szoyer, Marcel - Takács, Shaunard - Dalnoky, Colline - Erdős, Alcindor - Szendrőy, Benoit - Hegedűs. Az előadást vezényeli Márkus Dezső karmester. rendező Alszevgy Károly főrendező. Puccini dalműve után Hívós Guerra „Csoda váza” cz. balletjét adják. Nirschi, Krammer I., Smeraldi, Pini és a teljes tánczkar közreműködésével. Vezényelő karmester Szikla Adolf, rendező Guerra Miklós balletmester. (Bérletszünet 24. rendes helyárak, kezdete 7 órakor.) Csütörtökön Burrián Károly szász kir. kamaracénekes kezdi meg fellépéseinek sorozatát a „Tristan és Isolde” fő férfiszerepében. Isoldé szerepét Vasquezne énekli. a többi szerepekben Berts, Takács, Venczell, Déri, Kertész és Ney B. lépnek fel. (Bérletszünet 25. rendes helyárak.) Ezt az előadást hat és fél órakor kezdik.

(*) **Az operaházi kerdalososk ügye.** Az Operaház kerdalososai tudvalevőleg viszonyaik rendezése tárgyában mozgalmat indítottak. A mozgalom résztvevői ma délután a Bokor-féle vendéglőben ülést tartottak; ezt megelőzőleg azonban a délelőtt folyamán négytagu küldöttséget menesztettek Mészáros Imréhez, az Operaház igazgatójához. Mészáros a legnagyobb jóindulattal fogadta a küldöttséget és kijelentette előtük, hogy teljes mértékben méltányolja mozgalmukat indokaiknak teljes figyelembevételével. Nyilatkozott a fizetésrendezéséről is. A drágasági pótlékok, amelyet tavaly kaptak, az idén is megkapják a kóristák. Ez a lényege Mészáros nyilatkozatának. Továbbá az, hogy a drágasági pótlék rendszeresítése mellett új rendszert léptetnek majd életbe, amelyből kifolyólag többet fognak kapni, mint most a drágasági pótlékkal egyetemben. Az új rendszer keresztülvitele az 1910-iki költségvetés elfogadásával áll kapcsolatban, mert költségeit a törvényhozásnak kell megszavaznia. A kerdalososok küldöttsége tudomásul vette az igazgató kijelentéseit. — Az Operaház énekkara ma délután fél öt órakor értekezletet tartott, amelynek elején Zolnay Loránd bejelentette, hogy az énekkar megbízottai ma fentjártak Mészáros Imre igazgatónál, aki arra kérte őket, hogy a személyes fizetésrendezés ügyét ne kösse fix terminushoz, hanem várja be, amíg a pénzügyi bi-

zottság, illetve az országgyűlés az operai tételt és abba beillesztett fizetésrendezési többletet megszavazza. Egyuttal kijelentette az igazgató, hogy a fizetésrendezési többlet az 1910. évi költségvetésbe úgy van felvéve, ahogyan az énekkar azt megbízottai utján az igazgatósághoz benyújtotta. Az énekkar erre elhatározta, hogy további magatartását attól teszi függővé, csakugyan benne van-e ez a tétel az állami költségvetésben, amiről meggyőződést szerezni utasította a bizalmi férfiakat.

(*) **Bemutató előadás a Nemzeti Színházban.** A Kis-királyok-ból, a Nemzeti Színház e hét szombatján bemutatásra kerülő ujdonságából, már az utolsó házi főpróbák folynak a Nemzeti Színházban és a nyilvános főpróba a sajtó meghívott képviselői előtt pénteken délelőtt féltizenegy órakor lesz. Abel Hermant rendkívül mulattató és szellemes vigjátékának francia czime Trains de luxe és először ez év februárban adták a Theatre Réjaneban, amelynek azóta legvonzóbb műsordarabja lett. A bemutatóg terjedő három est közül szerdán A boldog mátkaság, Auernheimer új vigjátéka kerül színre D. Ligeti Juliskával és Dezsővel a két vezető szerepben. Csütörtökön A liliumot adják, Pierre Wolf és Gaston Leroux nagysikerű színművét, amelynek két női főszerepét P. Márkus Emília és Török Irma játszzák. Péntekre Az ember tragédiája van kitzűve Bakóval, S. Fáy Szerénával és Gyenessel a három vezető szerepben.

(*) **Színészek mozgalma.** Ditrői Mór, a Színészegyesület elnöke, ma délután rendkívüli tanácsulést tartott a szerződésnélküli színészek érdekében. Az ülésre meghívták a panaszosok kilencszabizottságát is, hogy a tanácskozás minél gyorsabban meghozhassa az aggódba várt eredményt. A mai tanácskozáson több érdekes indítvány került napirendre. Az egyik javaslat szerint a szerződés nélküli színészek négy-öt társulat szervezésére kérnének engedelmet. Ezek a társulatok a beosztott színkerületekben játszanának, ott a hová csak később érkezik meg a rendes szintársulat. Valószínű azonban, hogy ezt a tervet el kell ejteni, mert sérelmes a vidéki színigazgatók szempontjából, továbbá az sem valószínű, hogy a Várszínház számára szervezett társulatnak játszási engedelmet adjanak. Nemrég Nádasi József társulatának is szüksége lett volna a Várszínházba való ideiglenes bevonulásra s a Nemzeti Színház társulatának szereplése miatt ez sem sikerült.

Van még egy terv, amely egy három helyre szétsztható nagyobb társulat szervezését ajánlja. Ennek a társulatnak nagyobbik része október elsejétől kezdve a Budai Szinkörben rendezne előadásokat, másik része az Intim-Színházban, egy töredéke a társulatunk pedig az kispesti Éden-Színházban.

A színészegyesület vezetősége a jövőre vonatkozóan is gondoskodni fog, hogy a szerződéstelen színészek számát leszállítsa.

(*) **A soproni színház.** Mint ismeretes, Sopron szab. kir. város tanácsa még a nyári hónapokban azzal a kéréssel fordult a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, hogy a most nagyarányú átalakítási munkák alatt álló soproni színház teljes elkészülésének idejéig, tehát körülbelül ez év végéig a várossal szerződéses viszonyban álló Nádasy-féle szintársulatnak a budai Várszínházat engedje át játszóhelyül. Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter most döntött ennek a kérelemnek tárgyában s a városhoz érkezett leiratában arról értesíti a városi tanácsot, hogy az érdekelte felek bevonásával megtartott ismételt tanácskozáson nem sikerült a kérdést a városi tanács kívánta módon megoldani s így a Várszínházat nem adhatja oda Nádasy-nak. Fölhívja azonban a miniszter a tanácsot, hogy gondoskodjék a társulat mielőbbi helyhez juttatásáról, esetleg annak kárpótlásáról. Sopron városára így az a kötelezettség hárult volna, hogy az őszi hónapokban hely nélkül maradó társulatot pénzben kártalanítsa, ennek azonban elejét vette az, hogy Nádasy igazgató az elmúlt héten az őszi hónapokra megkapta a békéscsabai színházat.

Igmándi keserűvíz az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza. Kis üveg 40 fillér, nagy üveg 60 fillér.

Szer
(*)
a legagy
sirján m
színésze
után ha
át a s
folytatot
nát erc
hirtelen
ugyanis
sület pé
és így a
ha nem
alább o
feledést
utódkon
ünnepele
(*)
Kriesch
művészt
jesen ell
közönsé
kezdve
gróf App
tagjainak
lesz. A
érvényes
kiadott r
(*)
gármeste
ból. Hi
Rózsavö
létében
(*)
épületek
utcai k
balaton-
közjóték
latot tett
irányzot
(*)
egy külc
tisztelget
lekedési
hogy a
az onna
csos me
teszi és
Dr.
VILLAN
Budape
Gyóg
Finsen-fé
szívhaj
meszod
Elektrom
Büntön
kezelés
Magas fe
mal val
valisati
Ék fény
Villamos
trother
Villamos
Villamos
ratio).
Salván. F
áramm
Villamos
Szónava
— Rend
Közleto

(*) **Hegyi Aranka síremléke.** Hegyi Arának, a legagyobb magyar operettművésznők egyikének sírján még mindig nincsen semmi emléke. A nagy színészek és színésznők sorsa elérte őt is, halála után hamarosan megfeledkeztek róla és éveken át a színészegyesület központi irodája által folytatott gyűjtés mindössze csak száz koronát eredményezett. Most azután a síremlék ügye hirtelen nagyot haladt előre. Gróf Károlyi Antal ugyanis ezer koronát küldött be a színészegyesület pénztárába a Hegyi Aranka síremléke javára és így a most már együtt levő 1100 koronából, ha nem is a nagy művésznőhöz méltó, de legalább olyan síremléket emelhetnek, amely az elfeledéstől megmenti nevét és a sírhoz elzárandókló utódoknak megmutatja a helyet, ahol az egykor ünnepezt művésznő aluszsa örök álmát.

(*) **A gödöllői művészek kiállításának megnyitása.** Kriesch Aladár, Nagy Sándor és a gödöllői művésztelep kiállításának a rendezésével már teljesen elkészültek a Nemzeti Szalonban. A nagyközönség a kiállítást csütörtök reggel 9 órától kezdve látogathatja, míg az ünnepélyes vernissage gróf Apponyi Albert kultuszminiszter és a kormány tagjainak jelenlétében csütörtök délután 4 órakor lesz. A vernissage ünnepélyén a tiszteletjegyek nem érvényesek, míg a tagok a tagsági jegy alapján kiadott meghívóval vehetnek részt.

FŐVÁROS.

(*) **Bárczy István utazása.** Bárczy István dr. polgármester ma néhány napra elutazott a fővárosból. Hivatalát csak a jövő hét folyamán veszi át Rózsavölgyi Gyula alpolgármestertől, aki őt távollétében helyettesíti.

(*) **A városi építkezések.** Ma befejezték a városi épületek vállalatba adására az árlejtést. Ma a vág-utcai közjótékonyági telep, a szentendrei-uti és halaton-utcai iskolák építését adták vállalatba. A közjótékonyági telep építésére föltűnően sok ajánlatot tettek. Az ár mindenütt kisebb, mint az előirányzott összeg.

(*) **Bérkocsisok a polgármesternél.** A bérkocsisok egy küldöttsége ma Pataky László vezetésével tisztelgett Rényi Dezső tanácsosnál, a tanács közlekedési ügyosztálya vezetőjénél, akit arra kértek, hogy a főváros helyezze vissza az Operaház mellé az onnan elhelyezett bérkocsi-állomást. A tanácsos megígérte, hogy a kérést vizsgálat tárgyává teszi és a tanács döntése elé viszi.

Dr. HÖNIG IZSÓ

VILLANYGYÓGYÍTÓ ÉS RÖNTGEN-INTÉZETE

Elektromágneses gyógyítás.

Budapest, IV., Károly-körút 24., I. em. Lift
Telefon 102-39.

Gyógytényezők:	Főbb javallatok:
Finsen-féle lviámpa fürdők	Általános idegesség (neurasthénia, hystéria).
szív- és véréredényelmeszedés ellen.	Ideggyengeségi állapotok.
Elektromágnesesgyógyítás	Álmatlanság, Fejfájás.
Röntgen sugarakkal való kezelés.	Hűdések (Paralýsis).
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).	Idegfájdalmak, idegszabál (Neuralgiák, Ischiás).
Kék fényvel való kezelés.	Gerincvelő-sorvadás (Sclerosis).
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).	Szívbetegségek.
Villamos fényfürdők.	Véréredényelmeszedés.
Villamos massage (Vibratio).	Köszvény és osz, reuma, izületi és esontbajok.
Galván. Farad és Franklin árammal való kezelés.	Székrekedés, Daganatok.
Villamos vízfürdők.	Anyagcserebajok (Elhízás, cukorbetegség, vérszegénység).
— Rendelés d. e. 3-11-ig, d. u. 2-6-ig. —	Bőrszajok, Bőrviszketeg.
Kezelés egész napon át.	Lupus.
	Hajhullás, kopaszság.
	Szörteletítés (móknél és arizon).
	Aranyeres osontok.
	Kivánatra prospektus.

EGYESÜLETEK.

(-) **A Magyar Hölgykoszoru közgyűlése.** A Magyar Hölgykoszoru egyesület Buday Lajosné elnök vezetése mellett tegnap tartotta meg évi rendes közgyűlését a vármegyeház dísztermében. Az egyesület működéséről az évi jelentést és a zárószámadást Vargyas Endréné egyesületi főtájtár terjesztette elő. A gyűlés főtájtár a magános urinók és nyugdíjas özvegyek otthonai szervezésének ügye képezte. A kiküldött bizottság által kidolgozott alapszabályokat a közgyűlés pontonként lefolytatva, azokat egyhangulag elfogadta s jóváhagyás végett a belügyminiszterhez felterjesztetni határozta. A Magyar Hölgykoszoru, mely 1906. évi október hónap 30-án tartotta első alakuló közgyűlését, ezzel a gyűléssel egyszersmind befejezte három évi működését. A közgyűlés Lakosné-Caveggia Anna indítványára elismerő köszönetet szavazott Vargyas Endréné főtájtárnak, aki az egyesületnek szervezője s három éven át nemcsak szellemi irányítója, hanem anyagilag is tetemes hozzájárulással, buzgó támogatója volt. A közgyűlés, Blazsejovszky Károlyné indítványa nyomán, ugyancsak jegyzőkönyvileg köszönetet szavazott buzgó működésükért, az igazgatóválasztmány elnökeinek: Buday Lajosnénak és Reitter Ferencnének, továbbá Bán Dezsőné, Bittó Fidélné, Bothos Gyuláné és gróf Keglevich Arturné szakosztályi elnököknek. Az egyesület jövőre, a módosított s miniszterileg jóváhagyott alapszabályok nyomán, Magyar Urinók Egyesülete cím alatt fogja folytatni megkezdett működését.

(-) **A Ferencvárosi Iparoskör** tegnap sikerült szűreti ünnepejét rendezett, amelyet hajnalig tartó táncz követt. Az ünnepségen a kör vezetősége és a kerület számos előkelő iparosa is részt vett.

Rendelészerűen készült

mindenfajta

felöltő,
telikabát,
városi bunda,
gazdasági bunda,
gyászruha,
szalonruha

a legjobb angol kelmékből, divatos szabásban, jutányos árak mellett állandóan van raktárunkon, nagy választékban.

Deutsch F. Károly és Tsa

férfiruha-szabók

IV., Ferenciek-tere 2. sz.

SPORT.

(-) **Turshírek.** Alkalmasint már az őszi meetingen egy szerencsen jockey fog nálunk lovagolni. Ugyanis Winkfield amerikai néger jockeyt, ki 1905-ben a Henckel Memorialban Heroinet vezényelte, hg. Lubomirski László szerződtette. Winkfield az utóbbi években Oroszországban szerepelt nagy sikerrel. — A Magyar Lovaregylet titkársága figyelmezteti a lóversenyeket látogató közönséget, hogy a versenyterti belépő jegyeket — a jegypénztáraknál való nagy tolongás elkerülése, tehát saját kényelme érdekében — a versenyprogrammon megjelölt dohánytözsdekben a versenynapok délelőttién előre váltsa meg. Szintugy érdekében áll a közönségnek, hogy a belépő jegyeket láthatóan viselje, hogy az ellenőrség felszólításait elkerülje. — A budapesti versenyek naponta délután

2 óra 15 perczkor kezdődnek, kivéve az első vasárnapot, amikor a programmon kitűzött hét versenyszám miatt már 2 órakor kezdik a futásokat.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **A Magyar Színház tolvajai.** Sáska András, Höfler József, Szokolczi Ferencz, Jordán Lajos, Kovalcsik Ferencz és Pauló István rablóbandát szerveztek és több rablást követtek el. Így betörték a múlt év őszén a Magyar Színház Soroksárit 134. sz. alatt lévő jelmez- és díszletfárába, ahonnan több mint 1000 korona értékű holmit tulajdonítottak el. Azután betörték a Weisz Manfréd-féle konzervgyárba s onnan nagymennyiségű ólom és antimontömböket loptak el, amelyeket Éll Julia ócskavakereskedőnek adtak el. A budapesti büntető törvényszék lopás büntette miatt Sáska Andrást 5 hónapi, Höfler Józsefet 3 hónapi, Szokolczi Ferenczet 7 hónapi, Jordán Lajost 7 hónapi, Pauló Istvánt 6 hónapi börtönrre, Éll Juliát pedig orgazdaság vétségéért 2 heli fogházra ítélte. Éll Julia felebbezése folytán ma foglalkozott ezzel az ügygel a kir. tábla, amely Éll Julia büntetését Vértes Ödön dr. védelme után 8 napra szállította le.

§ **Sikkasztó szakgyelati elnök.** A közbizalom a Borbély és Fodrások Országos Egyesületének elnöki székébe ültette Fülöpp István fodrászsegédet, aki azonban a beléje helyezett bizalommal rutul visszaélt. Az elnök ugyanis az egyesületnek egy lap alapítására félretett és rája bizott pénzből néhány száz koronát elsikkasztott. Amikor az egyesületben felfedezték a sikkasztást, Fülöpp megszökött Budapestről Bécsbe. A budapesti törvényszék vizsgálóbírája által kibocsájtott körözölevél alapján ez év július havában Fülöppöt Bécsben letartóztatták és hazahozták. Ma vonta felelősségre a budapesti kir. törvényszék sikkasztás büntette miatt a volt elnököt. A vádlott beismerő vallomást tett és elmondotta, hogy az általa elsikkasztott 203 koronát a lóversenyen játszotta el. Ezzel a vallomással szemben a panaszos egylet kárát 400 koronára tette. A kir. törvényszék Tóth István ügyész vádbeszéde után a vádlottat az enyhítő szakasz alkalmazásával 4 hónapi fogházra ítélte és ebből is két hónapot kitöltötnnek vett a vizsgálati fogsággal. A vádlott felebbezett.

§ **Elítelt pornograf-író.** Még alig rázta volt le Sachselt Oszkár 17 éves bankgyakornok az iskola porát, már is a pornografiai irodalomra adta fejét. A „Kis Élezlap“ című időközbi folyóirat 1908. évi október 21-iki számában „Csodajötte“ cím alatt sikamlós történetet irt egy ügyefogyott balkáni királyról és annak szépséges feleségéről. A királyi ügyészség szemérem elleni vétséget látott fenforogni a „Rác“ jelzéssel ellátott cikkben és perbe fogta a fiatal „író“. A budapesti esküdtbírószág zárt ajtók mögött tárgyalta Sachselt ügyét. A vádlott nem vallotta magát bűnösnek és hányveti módon előadta, hogy már sokan irtak ilyféle történeteket, anélkül, hogy bajuk történt volna. Az esküdték bűnösnek mondták ki a szerzőt a fajtalanosság vétségében, mire az eljáró bíróság eddig példátlan büntetéssel sújtotta a fiatal vádlottat. A bíróság ugyanis Sachselt elítélte javítóintézetben elöltendő három havi fogházra, mint fő- és két napi fogházra átváltoztatandó 60 korona pénzbüntetésre, mint mellékbüntetésre, amely ugyancsak javítóintézetben töltendő el. Az esküdtbírószág indokolásában kimondotta, hogy a vádlottnak a főtájtárláson tanusított féktelen magatartása és szabados hajlamai készítették a bíróságot a javítóintézetbe való utalásra. A vádlott és védője az ítélet ellen semmisségi panaszszal éltek, amelyet ma tárgyal a kir. Kuria Bernáth Géza elnöklésével és Vaikó Pál bíró előadásában. Bródy Ernő dr. védő és Baumgarten Izidor dr. koronaügyész-helyettes felszólá-

TÉLIKABÁT 35, selyem 45, prima ölt. 30 frt, vagy angol 45, vagy átmeneti kabát 30 frt.

Csakis mérték szerint, első-rangu kivitelben
Angol készpénzrendszerű uriszabótermék
ZÉLINGER SAMU
Budapest, IV., Beiváros.
Magyar-u. 3., I. em. Kossuth Lajos-utca mellett — Telefon 116-59.

lása után a kir. Kuria megsemmisítette az esküdt-bírók ítéletét és a vádlott főbüntetését harmincz napi fogházra átváltoztatandó háromszáz koronára, mellébüntetését két napi fogházra átváltoztatandó negyven koronára szállította le. A kir. Kuria enyhítő körülménynek vette a vádlott fiatal korát és büntetlen előéletét.

KÖZGAZDASÁG.

Hogyan védekezünk a bázisvesztések ellen . . .

A „Frankfurter Zeitung“, amely előszeretettel szokta a budapesti piac visszasszágaát kipécézni s annak idején egész sereg budapesti zugbankárt leplezett le, ismét óvást tesz közzé. Ebben a figyelmeztető írásban természetesen megint budapesti vállalatokról van szó, amely nemrég névtelen hirdetést tett közzé a német lapokban. A hirdetés azt a hangzatos címet viseli, hogy „miképpen védekezhetünk bázisvesztések ellen.“ Aki eziránt érdeklődik, Budapestre egy röpiratot kap, amelyben példák illusztrálja a kiváló szerző, hogy miképpen lehet a tőzsdén nyerni (sohasem veszteni). Az utbaigazítás azután a tanácsos látja el az érdeklődőt, hogy csak forduljon a *Merkur központi banküzlet Auer Dezső Budapest* céghez, ez majd gondoskodik arról, hogy a nyereségek egészen biztosan beüljenek. Ez a *Merkur* központi banküzlet — írja a *Frankfurter Zeitung* — régebben *Central-Mercur* című lapjával árasztotta el Németországot s ez a lap is a német közönség beugratásának volt szánva. Mióta a német sajtóban ezt a lapot leplezték, a jeles cég ezzel az új trükkel kísérletezik. Főlöleges hosszasan foglalkozunk a legújabb budapesti zugbank ügyével. Bennünk inkább az a körülmény érint, hogy az olyan közlemények, amiket a *Frankfurter Zeitung* a német közönség tájékoztatására közzétesz, a budapesti piacot diszkreditálják s bizalmatlanságot keltenek minden tisztességes magyar vállalkozás irányában is.

Az osztrák Länderbank tökémelesése. Az osztrák Länderbank hír szerint ötven millió koronával fel emeli az alaptőkét. A Länderbank jelenlegi alaptőkéje száz millió korona.

Az „Adria“ papírok emelkedése. Mai számunkban megirtuk, miért emelkednek az „Adria“ m. kir. tengerhajózási r.-t. papírosai. Ezek ma ismét emelkedtek 15 koronával s 451 koronán záródtak. Ma az a hír terjedt el, hogy az a csoport, amely legutóbb a Rimamurányi ellen indított mozgalmat, most az „Adria“ ellen izente meg a harcot. Főlöleges talán megirtunk azt, hogy ez a hír teljesen légből kapott s az „Adria“ papírosokat kizárólag azért vásárolják, mert azok elsőrendű befektetési, szilárd irányzatnak örvendő s jó kamatozású papírok.

Fizetésképtelenségek. Fiuméből jelentik, hogy Wellmann-tesztvérek vaskereskedő-cég beszüntette fizetéseit. A passzívák értéke 80 ezer korona, az aktívák értéke állítólag 110.000 korona. A cég egyezsége törekszik s hitelezőinek 70 százalékos egyezséget ajánl. Az egyezséget egy hitelező ellenzi s emiatt nem is jön létre. — Szombathelyről jelentik: Löwenstein és Deutsch szombathelyi vagyonbuktott gabonakereskedők csődügyében a bejelentési idő lejárt. A hitelezők 460.000 korona követelést jelentettek be s ezzel szemben mindössze 25.000 korona cselekvő vagyon van. — A bécsi hitelezői védegyelet pedig a következő fizetésképtelenségeket jelenti: Deák István kereskedő Gyöngyös, Singer Simon kereskedő Székesfehérvár.

A Hazai Villamossági R.-t. közgyűlése. Az utóbbi időben sok szó esik a *Hazai Villamossági R.-t. ügyeiről*, amelyek miatt a társaság közgyűlésén kellemetlenségek is voltak. Uglátszik, a béke még mindig nem állt helyre, mert a társaság ma közzétett közgyűlési meghívója ugyancsak bővelkedik olyan dolgokban, amelyek merőben szokatlannal hangzanak. Az érdekes napirend ugyanis a következő: „1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentésének tárgyalása, az 1908. évi zárószámadások felülvizsgálása, mérleg megállapítása és a veszteség fedezete iránt tett igazgatósági indítvány felett határozathozatal, felmentvény megadása az igazgatóság és felügyelő bizottság részére. 2. Határozathozatal a társaság további

fennállása vagy a felszámolás kimondása iránt. 3. Határozathozatal az igazgatóság indítványa felett az alaptőke leszállítása, lebélyegzése és 647,000 — korona n. é. elsőbbségi részvény kibocsátása útján leszállított részvénytőkének 647,000 — koronával 800,000 koronára felemelése iránt. 4. Az alapszabályok módosítása. 5. Két igazgatósági tagnak elmozdítása. 6. Igazgatósági tagok választása. 7. A felügyelő-bizottság 1908. évi díjazásának megállapítása. 8. Felügyelő-bizottsági tagok választása. 9. A „Danubia Aktiengesellschaft für Gaswerks-, Beleuchtungs- und Messapparate“ indítványa az igazgatóság és felügyelő-bizottság és a volt igazgatóság és volt felügyelő-bizottság tagjainak felősszegré vonása iránti intézkedés tekintetében.“ Ennyi rendkívüliség bizonynyal általános érdeklődés tárgyává teszi e közgyűlést, melyet szeptember 30-ára hívott össze a társaság igazgatósága. A szokatlan meghívó az érdekelt részvényesek körében természetesen most általános szöbeszéd tárgyát képezi s bizonyos, hogy aligha marad el szavazat erről a gyűlésről.

Nemzetközi iparjogvédelmi kongresszus. A nemzetközi iparjogvédelmi kongresszus szeptember 29-én kezd meg tanácskozásait a franciaországi Nancy városában. Magyarországot e kongresszuson *Balalay* Lajos min. tanácsos, a m. kir. szabadalmi hivatal elnöke fogja képviselni, aki a jövő hét elején utazik Franciaországba.

A Rimamurányi mérleg. Ma tette közzé a *Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű Részvény-Társaság* a már kihirdetett mérlegének részletes adatait. Ez adatok önmagukban véve is érthetővé teszik azt a nagy érdeklődést, mely hónapok óta nyilvánul a Rimamurányi-papírok iránt, mert minden egyes tétel egy hatalmasan fejlődő és szilárd iparvállalatot tár elénk, mely nagy súlyával valóban hivatva van arra, hogy a magyar vasiparban vezető szerepet igyjen. A részletes mérleg egyébként a következő:

Mérleg. Vagyon: Erdő és földbirtok 4,633.072 K 15 fillér, építmények: a) hengerművek 4,973.116 K 56 fillér, b) kohótelepek 2,614.569 K 68 fillér, c) vasutak 1,928.436 K 62 fillér, bányarészes-nádasdi vasút 853.200 K, gépek számlája 3,083.125 K 18 fillér, bányatelepek: a) kőszénbányák 1,597.464 K 78 fillér, b) vasércbányák 1,882.637 K 25 fillér, sajtóvölgyi bányák és kohók 2,861.977 K 27 fillér, békási ingatlan vételszámla 524.510 K 31 fillér, értékpapírok: 59.215 darab Hernád völgyi részvény, 19.902¹/₂ drb Unió-részvény, 12483¹/₂ drb Kaláni részvény és különféle értékpapírok 17,844.921 K 65 fillér, leltári számla 4,998.121 K 73 fillér, pénztári számla 711.599 K 81 fillér, váltóállomány a tárczában 2,690.197 K 18 fillér, előre fizetett biztosítások számlája 99.599 K 90 fillér, adóssok 18,725.679 K 26 fillér, szénfa-készlet 366.873 K 32 fillér, üzemi anyagok: készletek leltár szerint 8,248.268 K 48 fillér, féltermény és készáruraktár: féltermény és készáruraktár 5,179.478 K 90 fillér; összesen 82,916.850 K 03 fillér.

Teher: Részvénytőke-számla 32,000.000 K, tartaléktőke-számla 13,950.885 K 86 fillér, külön tartalékszámok 8,100.000 K, póttartalék-számla 400.000 K, gépek és épületek fentartási tartalék 10,817.376 K 88 fillér, bányatelepek leirási tartalék 1,070.050 K 86 fillér, békási ingatlan leirási tartalék 524.510 K 31 fillér, osztalékfizetési számla (fel nem vett osztalék) 3200 K, adótartalék 700.000 K, hitelezők 7,444.191 K 78 fillér; Nyereségi és veszteségi számla. Maradvány múlt évről 1,193.718 K 58 fillér. 1908—909. évi tiszta nyereség 6,712.915 K 76 fillér. Összes nyereség: 7,906.634 K 34 fillér. Összesen 82,916.850 K 03 fillér.

Nyereségi és veszteségi számla. Tartozik: Gépek és épületek fentartási tartalékszámok: alapszabályok szerinti leírásokért 196.186 K 99 fillér, rendkívüli leírásokért 1,000.000 K, bányatelepek leirási számlák: bányafelszerelés elhasználásáért alapszabályok szerinti leírás 63.420 K 79 fillér, adótartalék számlák: tartalék adófizetésre 700.000 K, közköltségek számlájának: üzemi kiadásokért 1,276.955 K 31 fillér, mérlegszámlának 7,906.634 K 34 fillér; összesen 11,143.197 K 43 fillér.

Követel: Nyereségáthozatal múlt évről 1,193.718 K 58 fillér, üzemi és kamattőke számlától 9,501.459 K 40 fillér, gazdasági és erdőbirtok tiszta jövedelem 448.019 K 45 fillér; összesen 11,143.197 K 43 fillér.

A részletes mérleg közzététele, bár a főbb végösszegek már ismeretesek voltak, igen kedvező hatást tett a tőzsdére. A papírok iránt erős kereslet nyilvánult meg, minek következtében a tegnapi 676 koronás kurzus ma gyorsan 706 koronára

emelkedett, végül pedig 702 koronán zárult. Ez az árfolyam közvetlen a közgyűlés előtt meglepetésként hat, mert hiszen azonnal szállítható áru alig lehet a piacon, úgy hogy fel kell tételezni azt, hogy a magas értékelés főleg a Rimamurányi kedvező üzletmenetének szól, dacára annak, hogy a papírokat a Krausz és Bettelheim cég vásárolta az ismeretes csoport részére.

Borzderes szarvasmarha-kiállítás Grácban. A stájerországi borzderes szarvasmarha-tenyésztő egyesület október hónap 1—3-ig állatkiállítást rendez Grácban, amely reánk nézve annyiban bir fontossággal, mert hazánkban is sok helyen foglalkoznak a borzderes szarvasmarha-tenyésztéssel. Különös jelentőséget ad ezen kiállításnak azon körülmény, hogy legnagyobb számban a Stájerországban tenyésztett borzderes szarvasmarhák állítanak ki, ezek tulajdonosai pedig tulnyomó számban a tejelést ellenőrző egyesület tagjai és így a kiállított tenyésztőanyag legnagyobb részénél több generációra visszamenőleg hivatalosan kimutatható, hogy a kiállított állatok milyen tejelőképességű családból származnak és ebbeli tulajdonságaikat minő mértékben örökölték át. A kiállítás rendezőségi és bíráló-bizottsági tisztjeinek elvállalására több kiváló hazai tenyésztő is felkérte.

A mezőgazdasági munkabérek Magyarországon 1908-ban. A földművelésügyi miniszter e címmel az idén is közzétette a mezőgazdasági munkabérekéről szóló kimutatását, melyet a mezőgazdasági tudósítók jelentései alapján állított össze a minisztérium megfelelő szakosztálya. A munka 4 főrészből áll. Az I. rész a szokásos napszámbevételeket, évszakok és munkanemek szerint járási, vármegyei és országos átlagokban tárgyalja. E részből ezúttal kihagyattak az élelmezés mellett fizetett napszámbevételeknek és az élelmezés értékének külön számszerű kimutatásai. Az előző évek vonatkozó adatai ugyanis azt igazolják, hogy a napszámok soknak mind kevesebb és kevesebb helyen adnak élelmezést, mert úgy a gazda, mint a munkás érdekének jobban megfelelni látszik az élelmezést pótló magasabb napszámber. A fokozatosan gyérülő élelmezési érték adataiból vont átlagok ennél fogva az élelmezés nélküli napszámbevételek szemben, évről-évre vesztettek megbízhatóságukból, minél fogva csak az élelmezés nélkül adott napszámbevételek kimutatása látszott célszerűnek. Hogy a napszámok évről-évre mennyit változnak, arra nézve nem érdektelen az utolsó 10 év eredményeinek föltüntetése. Eszerint volt:

Év	Férfi napszám	Női napszám	Gyermek napszám
1899	125	89	60
1900	126	88	59
1901	126	90	58
1902	128	91	63
1903	133	93	64
1904	138	93	63
1905	149	105	71
1906	180	123	84
1907	205	138	96
1908	203	140	94
10 évi átlag:	151.3	105.0	71.2

A munka II-ik része a szakmáymunkabérek 11 csoportban tünteti fel és pedig az egyes fontosabb munkák sorrendje szerint lehetőleg oly összeállításban, hogy egy-egy munkának részért és kat. holdszáma pénzért fizetett mivelési költségei összehasonlíthatók legyenek. A III-ik rész mezőgazdasági munkások megközelítő évi keresetét, a gazdasági cselédek évbéréit, továbbá a hónapos cselédek és a hosszabb időre szerződötetett férfi és női napszámokosok havibéréit mutatja ki.

A IV. rész a tulajdonképpeni munkásviszonyokról, a munkások számának elégséges vagy elégtelen voltáról, a munkásvándorlásról s a munkamennyiségről nyújt rövid tájékoztatást. A részes aratók illetményeit s a gazdasági cselédek béréit és illetményeit feltüntető táblázatok kivételével mindezen adatok vármegyéenkint és járásonkint vannak részletezve. Az egész mű igen alapos és gondos munka eredménye. Kezelését az idegenek számára is megkönnyíti az, hogy a címek francziául is jeleztetnek. A 600 oldalas mű a könyvpiacra is kapható.

Amerikai vélemény a magyar iparról. Magyarországi ipari és kereskedelmi viszonyairól nem a legjobb véleménynek vannak a külföldön, ami természetesen cseppet sem kedvező körülmény a

magyar sikerült szágokb gyar ipa országol kával s között j runkró szakférfi nyáron országó helyzeté Captain stült-Álla küldötte mányozv Captain vas- és gának h vilákiál hagyta l tatott dr levelező tait, am szerzett. Magyar a magy mlndzst.

Car európai ról az o hogy n hogy a hogy Ma nak. Tel lyel el a meggonc ismerősé szonyain

— A Carden, Megmutá csináltak voltak a tíkok mar Magyaror nom. Ö mindaz, képzeln, jelentős tekintette ban az típusu donyok kintetében nyokat is Ganz-féle lülmulja műveit. A és gőzgé mely gy Aninán l világon p csak ezen tanulmán ragadtatá

Capt — M kezdőpor és most Azok, ak repet ját hogy a n terelődik reskedeln

Card szenviről, fennáll. S mellett m gyarorszá kereskedo lentésbe világot lá terjeszten mondani.

Semr Magyaror jelentésr látogatás nek, mint tud ered

magyar kivitel fejlesztése szempontjából. Nem is sikerült eddig a nyugati és távoli tengerentúli országokban valami nagy piacot teremteni a magyar ipari termékeknek. Ami kivitelünk van ezen országok felé, az is csak szivós, czéltudatos munkával sikerült megteremteni. Ilyen körülmények között jól eső érzéssel tölt el bennünket, ha iparunkról és kereskedelmünkéről a külföld kiváló szakértői kedvezően nyilatkoznak. Az elmúlt nyáron több külföldi szakértő járt Magyarországon, hogy iparunk és kereskedelmünk helyzetét megismerje. Így a többek között **Captain G. L. Carden**, az északamerikai Egyesült-Államok kereskedelmiügyi kormányának küldötte két hónapig tartózkodott nálunk, tanulmányozva a magyar vas- és gépgyárak üzemeit. **Captain Carden** az Egyesült-Államokban mint a vas- és gépipar legkiválóbb ismerője szerzett magának hírnevet és a legutóbbi St.-Louisban tartott világtállítás egyik elnöke volt. Mikor Carden elhagyta Magyarországot, Bécsben beszélgetést folytatott dr. Lippe Adolfal, az amerikai lapok bécsi levelezőjével, aki előtt bőven kifejtette tapasztalatait, amelyeket európai hivatalos tanulmányútjában szerzett. És arra kérte hírlapíró társunkat, hogy Magyarországra vonatkozó kijelentéseit juttassa el a magyar sajtóhoz. Szószertint reprodukáljuk itt mindazt, amit dr. Lippe Cardentől megtudtunk.

Carden eleinte nem is gondolt arra, hogy európai útjában ellátogasson Magyarországra. Erről az országról Amerikában mindig azt hallotta, hogy nincs ipara, ziláltak kereskedelmi viszonyai, hogy a nép ezrével hagyja el az országot, szóval, hogy Magyarországon balkáni állapotok uralkodnak. Tehát indokolt volt az elhatározása, amelylyel el akarta kerülni országunkat. Azután mégis megdöbben a dolgot s néhány bécsi amerikai ismerősének rábeszélésére eljött hozzánk ipari viszonyainkat tanulmányozni.

— Az érdekelt magyar körök — mondotta Carden, a legszivesebb fogadtatásban részesítették. Megmutattak mindent, ami csak érdekelhet, nem csináltak semmiből titkot, mert hiszen tudatában voltak annak, hogy mindazt, amit itt megtudok, titok marad mások előtt. S éppen ezért sikerült Magyarországi ipari viszonyairól hü képet alkotnom. Őszintén bevallom, hogy nagyon meglepett mindaz, amit láttam. Soha sem mertem volna elképzelni, hogy Magyarország ipari életében ilyen jelentős momentumokról szerezsek tudomást. Megtekintettem az államvasúti gépgyárat, ahol újabban az amerikai rendszerű atlantic és praeri típusú mozdonyokat gyártják. Ezek a mozdonyok tulszámnyalják kivitel és építés tekintetében még az amerikai hasonló gyártmányokat is. Azután csodálatot keltett bennem a Ganz-féle villamossági telep. Ez határozottan felülmúlja a kontinens leghatalmasabb ilyen műveit. A Láng-féle gépgyárban készített turbinák és gőzgépek kiállják a versenyt a kontinens bármely gyártmányaival. Amit pedig Resiczán és Aninán láttam, eszembe juttatta a mi hatalmas, a világon páratlanul álló ipartelepeinket. De nemcsak ezek, hanem mindaz, amit magyarországi tanulmányutamban láttam, csodálkozással és elragadtatással töltött el.

Captain Carden azután így folytatta:

— Magyarország ipara most áll fejlődésének kezdőpontján. Eddig csupán agrikulturnak volt és most van folyamatban az óriási átalakulás. Azok, akik a magyar ipari életben a vezető szerepet játszókat, biztosítékot nyújtanak arra nézve, hogy a magyar ipar fejlesztése a helyes mederbe terelődik és hogy itt nagyszerű ipari és fejlett kereskedelmi viszonyok fognak kialakulni.

Carden ezután beszélt arról a nagy rokonszenvről, mely amerikaiak és magyarok között fennáll. Szerinte a magyar gazdasági viszonyok mellett már ma elérkezett az az idő, amikor Magyarország és az Egyesült-Államok között élénk kereskedelmi összeköttetést lehetne teremteni. Jelentésében, amely sok ezer példányban fog napvilágot látni s amelyet egész Amerikában fognak terjeszteni, mindezeket terjedelmesen fogja elmondani.

Semmi kétség az iránt, hogy Carden, mint Magyarország barátja bucsuzott tőlünk és hogy jelentésének meg lesz a-kellő eredménye. Ez a látogatás többet használt a magyar kivitel ügyének, mint száz szaktudósító, aki éppen azért nem tud eredményes tevékenységet kifejteni, mert a

külföldön vagy nem ismerik gazdasági viszonyainkat, vagy rosszul ismerik. És hogy rosszul ismerjék, arról Ausztria minden adott alkalommal gondoskodik.

A „Fonciere“ papírok emelkedése. Megirtuk, hogy Fonciere Pesti Biztosító Intézet papírosai tegnap ötven koronával emelkedtek arra a hirre, hogy a Magyar Általános Hitelbank a kolozsvári evangélikus hitközség birtokában levő 2000 darab Fonciere-részvényt megvette s ezzel érdekeltséget vállalt a Fonciere-nál. Erre vonatkozólag ma Hitelbank a következő közzétételét teszi közzé:

A Magyar Általános Hitelbank már június vége felé nagyobb tétel Fonciere pesti biztosító intézeli részvényt szerzett meg; az évek óta a Magyar Általános Hitelbank és az Első Magyar Általános Biztosító Társaság között fenálló benső viszony azonban ezáltal teljesen érintetlen marad.

A Fonciere-papírok iránt ma is nagyobb volt az érdeklődés, s árfolyama azonban csak öt koronával emelkedett.

A Nagyváradi Kereskedelmi Csarnok jubiláris közgyűlése. A Nagyváradi Kereskedelmi Csarnok negyvenedik évi fennállása alkalmából szeptember 26-án, vasárnap, d. e. 10 és fél órákor jubiláris közgyűlést tart. Az elnöki megnyitót Reismann Mór elnök tartja. Azután Vári Mór titkár „Viszszapillantás a társulat negyvenéves múltjára“ előadást tart. Ünnepi beszédeket Huzella Gyula kereskedelmi tanácsos, a Nagyváradi Kereskedelmi és Iparkamara elnöke, dr. Kováts S. János felső ker. isk. igazgató és dr. Hoványi Géza, a nagyváradi Takarékpénztár vezérigazgatója, a Kereskedelmi Csarnok alelnöke mondának.

A káli. Aki ismeri a német kálisindikátus tevékenységét, teljes meggyőződéssel vallhatja, hogy igazi nagyhatalom, amely az egész világra kiterjeszti hatalmát. És ezt a hatalmat nem lehet megdönteni, mert Németországon kívül jelentékenyebb káli telepek sehol nincsenek. Tudós geológusok ugyan azt állítják, hogy Magyarország volna az a szerencsés ország, ahol sikerrel lehetne káli után kutatni. A kormány követte is a bölcs tanácsot és a Mezőségen két helyen furatott káli után. Káliit ugyan nem találtak eddig, de annál meglepőbb volt, amikor a második furásnál földgáz tört ki. Nosza, támadt lőtás-futás. Mindjárt leirt Darányi a mezőszégi városokhoz, hogy nincs-e földgázra, illetőleg villamos erőre szükségük. És a mezőszégiek azt felelték, hogy nincs. Mert tudniillik, hogy a földgáz erejét egy központi villamosmű létesítéséhez akarták fölhasználni. A káli után most folyik a kutatás és már legközelebb újabb furásokat kezdenek a Mezőségen. Addig, amíg nem akadunk kálira, mi is a német szindikátusra vagyunk ráutalva. A német kálisindikátus azonban nincs a magyar fogyasztással megelégedve. Egy hivatalos közlésben konstatálja, hogy sikerült a *Magyar Gazdaságvédelem* jó összeköttetést teremtenie, de a politikai viszonyok miatt a fogyasztás emelkedésére nincs kilátás. Hogy mi összefüggés van a káli és a politika között, bajos megállapítani, de a németek mondják, tehát elhíhetjük.

Vidéki takarékpénztár tökémelesése. A Muraközi Takarékpénztár R.-T. Csáktornyán október 7-én rendkívüli közgyűlést tart, melyen az igazgatóság javaslatot terjeszt elő a jelenlegi 200,000 korona részvénytőkének 300,000 koronára való felemelésére.

Kivitelünk Keletre. A M. Kir. Kereskedelmi Múzeum külföldi levelezői közül most többen időznek Budapesten, hogy működési területükön tett tapasztalataikat előszóval is közöljék a hazai kivitel érdekeltjeivel. A legutóbbi napokban Budapestre érkezett Fodor Emil, aki egy év óta Moszkvában működik a magyar kivitel érdekében és Molnár Béla, a helybeli Greiner és Molnár export-cégé tagja, aki Sanghaiban helyezte el magyar gyártmányokat. Mindketten e héten napokint d. e. 11 és déli 1 óra közt a Kereskedelmi Múzeumban állanak az érdekeltség rendelkezésére. Üzleti ügyekben Budapesten időznek továbbá már hosszabb idő óta Zerkowitz Emil new-yorki, Fülep G. Jenő bombayai, Illés Zsigmond fanger—aigir—tunisi levelező, Antal Oszkár athéni és Atlasz Márton kairói levelező.

Kereskedők tanulmányútja Boszniába. Már megirtuk, hogy a magyarországi kereskedők és iparosok közül nagy társaság indul Boszniába. A tanulmányutat most október 3-áról a mohamedán ünnepek miatt október 9-ére halasztották. A társaság október 9-én délután 3 órákor indul el Budapestről.

Az Anker biztosító forgalma. Az „Anker“ élet- és járadék-biztosító-társaságnál 1909. augusztus havában benyújtott 853 ajánlat 6,306.059 korona biztosított összegre és kiállított 797 kötvény 5,779.181 korona összegre. Díjak fejében bevett a társaság 1,723.272 K-át, elért és elhalálozás folytán kiízetett 782.742 K-át. A január—aug. havi időszak alatt benyújtott 7840 ajánlat 59,589.315 K-ra és kiállított 7001 kötvény 52,474.118 K-ra. Ugyanezen időszakban díjakért 14,149.962 K-át vételezett be a társaság, elért és halálesetek folytán pedig 13,992.483 K-át fizetett ki a társaság. A társaság vagyona 1908. december 31-én 178 millió K, biztosítási állomány 550 millió K. Halálozások és esedékessé vált elértési biztosítások folytán a társaság fennállása óta 365 millió K-át fizetett ki.

TÖZSDÉK.

BUDAPESTI ARU- és ERTEKTOZSDÉ.

Gabonátözsde.

Budapest, szeptember 21.

A készáru piacra ma is kifejezetten szilárd volt az irányzat. Bőséges idegen buza kínálattal szemben a malmok igen jó vételkedvet mutattak, jobb árakat is szívesen fizettek, így tehát igen élénk forgalom fejlődött ki, amelynek a folyamán mintegy 90,000 q buza, — több mint háromnegyed részben külföldi származék — kelt el, a tegnapiaknál 10—20 fillérrel drágább áron. A legdrágább eladási ár 29.10 korona volt 80.5 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 27.20 korona 78.5 kilós szerb buzáért. Egyéb gabonaművek közül a rozs 15 fillérrel, az árpa 20 fillérrel drágább, a zab szilárd, a tengeri változatlan. Forgalmába csak 1400 q rozs került 19.20—19.30 koronás áron. A határidőpiacra a mai tüzet mindjárt megnyitáskor szilárdan és a tegnapi zárlatnál némileg magasabb jegyzésekkel indult meg, kezdetben igen sürgős kereslet mutatkozott, mire meglehetősen emelkedtek az árfolyamok, amelyek azonban később nyereségi realizálások nyomása alatt visszaszorultak kevésbé. Zárlat előtt ismét igen jó vételkedv mutatkozott, mire aztán újra emelkedtek a jegyzések. Az októberi buza 8 fillérrel a tegnapi zárlaton föltül, 27.84 koronán indult, 27.98-ig emelkedett, aztán 27.92-ig gyöngült, majd ismét 27.96-ig javult és zárlatkor 27.94 koronán maradt. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi buza tízennyolc fillérrel, az áprilisi buza huszonkét fillérrel, az októberi rozs nyolcz fillérrel, az áprilisi rozs hat fillérrel, az áprilisi zab négy fillérrel emelkedett, az októberi zab változatlan maradt, az új tengeri négy fillérrel gyöngült.

A készáru jegyzése a mai tozsán a következő volt:

Buza	kilós	Arn 100 kg.	kilós	Arn 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	28.70—29.10
"	76	—	80	28.80—29.30
"	77	28.—28.95	81	—
"	78	28.20—28.50	82	—
Fejérmeyei	75	—	79	28.40—28.60
"	76	—	80	28.60—29.—
"	77	27.80—28.10	81	—
"	78	28.—28.30	82	—
Pestvidéki	75	—	79	28.50—28.80
"	76	—	80	28.70—29.15
"	77	28.—28.20	81	—
"	78	28.10—28.40	82	—
Eánsági	75	—	79	28.60—28.85
"	76	—	80	28.80—29.15
"	77	28.—28.25	81	—
"	78	28.20—28.50	82	—
Edeksai	75	—	79	28.70—29.10
"	76	—	80	28.80—29.30
"	77	28.—28.15	81	—
"	78	28.20—28.50	82	—
Rozs I-rendű új	—	—	—	19.25—19.45
középmínőségű új	—	—	—	19.05—19.15
Árpa takarmány I-rendű	—	—	—	14.65—14.95
II-rendű	—	—	—	14.30—14.50
Zab I-rendű	—	—	—	15.20—15.50
II-rendű	—	—	—	14.60—15.—
Tengeri belföldi új	—	—	—	15.20—15.40
Korpa	—	—	—	—
Köles	—	—	—	—

A készáru piacra elkelt:

Buza: Tiszavidéki: 600 q 80.5 k 29 10 K.
Eánsági: 1000 q 18 k 29.— K, 100 q 79.5 k 28.70 K.

intézet 12.74 Osztr. Länderbank 535, Magyar jelzalogbank —, Banque de Paris 17.23, Banque Ottomane 728. — Osztrák-magyar államvasut — Déli vasut 130. — Meridionalvasut 695, Hartmann gépgyár 555. — Rio Tinto 19.71, Sucrerie d'Egypte —, Tula 340, Uríkányi kőszén 175, Chartred 48.25, De Beers 444.50, East Rand 141. —, Jagersfontein 179.50, Trans. Land Comp. 75.75, Váltó Amsterdamra (rövid) 207.68, Váltó német piacokra (rövid) 103.18, Váltó Bécsre (rövid) 104.81, Váltó Belgiumra (rövid) 7/16, Olasz aranyváltó (rövid) 1/16, Váltó Svájcra (rövid) 9/12, Csekk Londonra 25.14, Magánkamatláb 2. Tartolt.

Üzleti tudósítások.

Serteskonsumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közbádoghíd igazgatósága) Szeptember 21-én. Előző napi eladatlan maradvány 9 drb sertés, — drb süldő, 0 drb malacz. Pótfelhajtás 130 drb. sertés, — drb süldő, 0 drb malacz. Mai felhajtás 676 drb sertés, 40 drb süldő, 0 drb malacz, összesen 815 drb sertés, 40 drb süldő, 0 drb malacz. Eladatott 815 drb sertés, 40 drb süldő, 0 drb malacz. Mai maradvány 0 drb sertés, 0 drb süldő, 0 drb malacz.

Következő árak jegyeztettek: Zsirsertés: Öreg I. rendű 350 kilogrammon felül ételsúlyban 120—124 fill., ételsúlylevonással — fillér. II-odrendű 280—350 kilogrammig 112—114 fill., ételsúlylevonással — fillér, silány — fillérig, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül élős. — fillérig, ételsúlylevonással 146—160 fillérig, fiatal közep 220—300 klg.-ig — fill. ételsúlylevonással — fill.-ig, fiatal könnyű 120 kilogrammig — fillérig, levonással 148—160. Huszsertés, nehéz 300 kilogrammon felül — fillérig, könnyű 140—300 kilogrammig — fill.-ig, ételsúlylevonással — fillérig, belföldi süldő 116—128 fill.-ig, külföldi süldő — fillér, malacz — fillérig. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, élősúlyban értendők. A vásár irányzata élénk. Az árak 4 fillérrel emelkedtek.

Budapesti szurómarhavasár.

Budapest, szept. 21. Felhajtott 781 darab élő borju, (közte 53 rugott), 0 drb leölt borju, 8 drb növendékmarha, 0 drb élő bárány. Árjegyzések: elsőrendű élő borjúkért 112—124 fillérig, kivételesen 126—132 fillér, közép minőségű élő borjúkért 96—100 fillérig, leölt borjúkért — fillér, silány és rugott borjúkért 50—96 fillérig, növendékmarháért 44—56 fillérig kilogrammonként (lev. nélkül). Elő bárányokért — K., leölt bárányokért — K páronként. Az irányzat élénk volt, az árak ismét 4—6 fillérrel gként emelkedtek.

Bécsi sertés vásár.

Bécs, szept. 21. (Saját tudósítónktól). A mai sertés vásárra 17790 darabot jelentettek be, melyből a vásár kezdetéig felhajtottak 7005 hizott és 9828 fiatal sertés. Árak: elsőrendű 128—131 fillér, kivételesen 132.— fill., közepnéhez 114—126; idős 108—121 fillér; könnyű 106—118 fillér; fiatal sertés 100—132 fillér, kivételesen 136 fillér kilogrammonként élősúlyban, levonás nélkül.

VIZÁLLÁS.

Table with columns for location (Inn, Dunas, Morva, Vág, Rába, Dráva, Mura, Szava, Szamos, Kraszna, Laborca, Latorca, Ung) and water level measurements (méter) for various dates (szept. 21, szept. 20).

Szerkesztői üzenetek.

P. E. Késmárk. Kérdéses munkafársunk czime: G. A. Budapest, Lónyay utca 11, II. em. 20. K. T. P. Pápa. A beküldött vers sajnálatunkra nem üti meg a mértéket.

Felölös szerkesztő: PURJESZ LAJOS

Kiadótulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Ha gyermekét

egészségben, vidáman és szellemileg frissen akarja látni, adjon neki dr. Hommel-féle Haematogent! Óvást! a Dr. Hommel nevet hangsúlyozni kell!

Kivonat a hivatalos lapból.

— Szeptember 21. —

Kinevezések. A pénzügyminisztérium vezetésével megbízott minisztereinek a fogyasztási adóhivatalok tisztii létszámában Varasdy Sándor ellenőrt adószedővé, Lengvári Béla adótitstet ellenőrré, Váradi Ignác adótitstet az állami tisztviselők X. fizetési osztályába adótitstté és Hirst Rezső gyakornokot az állami tisztviselők XI. fizetési osztályába ideiglenes minőségű adótitstté, Braniste György segesvári lakost ideiglenes minőségű díjtalan pénzügyi számgyakornokká; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Balázs Janka és Schnitzer Janka okleveles tanítónöket az izaszacsali állami elemi népiskolához rendes tanítónökké, László Anna és Pattermann Ida okleveles tanítónöket a hajdudorogi állami elemi népiskolához rendes tanítónökké, Szmékalné Szitta Mária stepanói r. k. okleveles tanítónöt az alsóvezenczi, Hliniczky János okleveles tanítót pedig a morvaöri állami elemi népiskolához rendes tanítót, illetve tanítónövét; Kohári Ilona okleveles tanítónöt a miavai állami elemi népiskolához rendes tanítónövét, Kahány György okleveles tanítót a sebeséri állami elemi népiskolához rendes tanítót, Kulcsár Ilona és Schönstein Erzsébet okleveles tanítónöket a muracsányi állami elemi népiskolához rendes tanítónökké, Czákó Gyula, Geng Márton, Thuránszky Zsigmond, Kiss Karoly, Hoffmann Márton, Pálmai Károly, Thiel Bernát, Mihalik Kálmán okleveles tanítót a jászberényi külkerületi állami elemi népiskolához rendes tanítónökké; az igazságügyminiszter Gyikó Gábor budapesti kir. országos gyűjtőfogházi czimzetes főfegyőrt eddigi alkalmazási helyén, valóságos főfegyőrré; a győri itelőtábla elnöke Göbel Károly díjtalan joggyakornokot a győri itelőtábla kerületébe díjas joggyakornokká; a kassai itelőtábla elnöke Konecsér Árpád kassai törvényeszkői díjtalan joggyakornokot a kassai itelőtábla kerületébe díjas joggyakornokokká nevezte ki.

Table with columns for 'Ezra' (Liszavidéki, Fehérmegyei, Pestvidéki, Lászlói, Dócspál) and 'Egyéb gabonameműek' (Rozsa, Árpa, Zab, Yengari magyar, Repeze) with prices in 100 kg and 50 kg units.

Allamadosság közlölcsonók

Table listing various government bonds and securities with their respective values and interest rates.

Kassa-oderh.v. 1880. r.t. 4%

Table listing bank shares (Bankok részvényei) for various banks like Angol-osztrák bank, Budapesti bankgyémszövet., etc.

Ujlaki tégia és mászégelt

Table listing various types of securities and bonds (Sorsjegyek) such as Bazilika sorsjegy, Erzsébet szanatórium sorsj., etc.

Záloglevelek. Elsőbbségek.

Table listing mortgage loans and other securities with their terms and interest rates.

Takarékpénztárak.

Table listing savings banks and their financial details.

Sorsjegyek.

Table listing various lottery tickets and their values.

Gőzmalmok.

Table listing steam mills and their operational details.

Biztosító társaságok.

Table listing insurance companies and their financial status.

Penzemek és váltók.

Table listing various types of currency and exchange rates.

Pályázatok. A uyltrai pénzügyigazgatóságnál pénzügyi fővizsgáló állásra 14 nap alatt; Temes vármegyénel II. osztályú törvényhatósági utmesteri állásra október 25-ig; a beszercebányai erdőigazgatóságnál egy első osztályú altiszt, két másodosztályú altiszt és egy erdőlegényi állásra október 31-ig; a szabadkai állami gyermekmenhelynél tanítói állásra f. hó 28-ig; a derecskei járásbírósnál végrehajtói állásra 2 het alatt; az aradi törvényszéknél albírói állásra 2 két alatt; Rozsnyon rendőrkapitányi állásra október 15-ig lehet beadni a pályázatokat.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának átnézele:

Hazánkban az utóbbi 24 óra alatt az ország kelet-északkeleti nagyobb felén mindenütt volt eső, melynek mennyisége nagyobb részt meghaladta a 10 mm.-t, Szepes-, Gömör- és Biharvármegyékben jórészt a 20 mm.-en is felülemelkedett, Máramarosban pedig helyenkint a 30, sőt 40 mm.-nél is nagyobb csapadék esett. A hőmérséklet többnyire alacsonyabb volt az előző napinál és jobbára a normális körül ingadozott, a maximum Czirkenven-czán 25 C° és a minimum Sopronban 6 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Enyhe idő várható, elvéve némi esővel, esetleg zivattal.

(Sürgöny-prog.: Enyhe, elvéve csapadék.)

Állomás	Magasság mm 700+	A hőmérséklet Celsius szerint	Szélirány és ereje	Földköz.		Hőmér-séklet	
				éjszaka	napköz.	max.	min.
A.-Szlátina	60.1	15.1	N	0	4	19	14
Ungvár	59.7	14.2	N	0	4	21	14
Késmárk	61.3	11.3	N	0	4	20	15
Losonc	61.0	18.1	W	0	4	16	12
Ogyalla	61.4	12.2	NW	0	3	20	10
Budapest	61.1	14.2	N	0	0	20	13
Herény	63.0	10.0	N	0	0	21	8
Keszthely	62.5	12.4	N	0	0	22	11
Pécs	62.4	14.8	N	4	0	22	14
Zágráb	63.4	10.5	NW	1	1	21	8
Fiume	61.5	15.1	N	1	0	24	14
Szeged	61.3	12.9	NW	1	0	22	11
Temesvár	61.3	13.0	N	1	0	21	14
Nagyvárad	60.8	14.7	NE	1	4	23	15
Kolozsvár	60.5	14.8	N	1	4	23	14
Vajdahunyad	61.6	14.9	N	0	4	16	23
Nagyszombat	63.6	18.2	NE	1	0	1	15
Szatmár	—	14.6	S	1	4	10	24
Eger	—	14.2	NW	1	4	10	22
Árvavárja	—	00.0	N	1	0	0	20
Selmeczbánya	—	12.4	NW	5	4	6	20
Komárom	—	03.0	W	2	0	0	24
Magyar-Ovár	—	12.4	NW	1	1	0	21
Sopron	—	9.0	S	1	0	0	20
Eszék	—	11.8	NW	1	0	0	24
Cirkvenica	—	14.5	N	1	0	0	24
Debrecen	—	13.8	N	1	4	0	23
Kecskemét	—	12.0	NW	3	4	0	21
Oroszáza	—	13.2	SW	2	0	0	22
Arad	—	14.8	NW	2	2	0	21
Zombolya	—	10.8	NW	3	0	0	22
Versec	—	12.8	NW	1	0	0	25
Orsova	—	15.4	W	3	0	2	24

„EGYETERTÉS”

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: **PAJOR MATYÁS**

Alkalmi Butoráruház

Legolcsóbb bevásárlási forrás butorok, garnitúrák és szőnyegekben!

BALASSA ES RÓNA

butoráruháza

Budapest, VI., Eötvös-utca 17. sz.

(Andrássy-ut sarok.)

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 29 éven át szerzett kórházi tapasztalat alapján

Dr. KAJDACSY

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgyvesefolyást, hólyagbajt, sebeket, bujakórt (syphilis), bőrbajokat, elgyengült férgeket, idősebbeknél is, emérgézet és annak utóbjait, kiegészítő hágyóvezeték, valamint minden női bajokat.

Kezdi d. e. 9 órától d. n. 4-ig és este 7-9-ig.

Budapest, VIII., József-körút 2. szám.

Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik. — Levél után is biztos gyógyítást.

KÉZIMUNKA

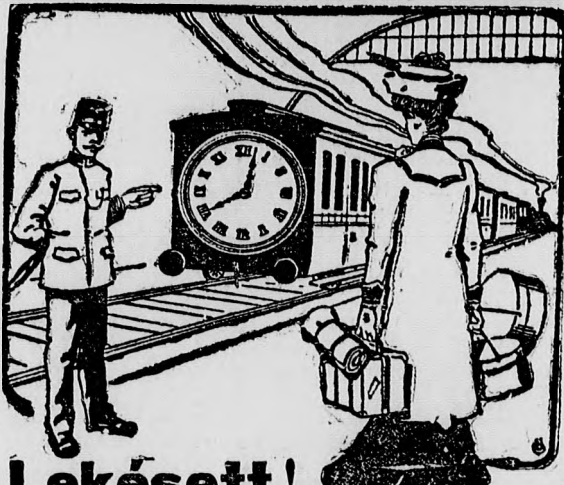
GOBELINEK: himzőanyagok és szövetek szabott gyári árakban. Kérjen nagy képes árjegyzéket. **Telefon 109-06.**

BÉRCZI D. SÁNDOR

Budapest, VI., Desseffy-utca 5. sz. saját áruházában

Intézeti kelengyék részére

himzett és szövött monogramok, betűk és számok rendkívüli nagy választékban.

Lekészett!

mert nincs jó órája, pedig megbízható, pontos járása órá

POLGÁR KÁLMÁN

BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRUT 29. szám

részletfizetésre is vásárolhat szigorúan szabott áron.

Javítások és vidéki megrendelésekre különös figyelem!

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve küldeték.

14 HUZÁS

van évenként a következő 6 darab sorsjegyre:

- 1 darab Posti Hazai Takarékpénztár sorsjegy
- 1 " Olasz vörös-kereszt " "
- 1 " Bazilika " "
- 1 " Jösszív " "
- 2 " Erzsébet-Szanatórium " "

Legközelebbi huzások:

Október 5-én a HAZAI-ra. Főnyer. 60.000 kor.
November 1-én az olasz vöröskereszt sorsjegyre

Évi nyereségek:
2,000.000
korona

Főtti 6 darab sorsjegy 43 havi 7 koronás részletfizetésre kapható. Az első 7 koronának lefizetése vagy utalványon való beküldése ellenében megküldöm azonnali játékgéppel a számokat tartalmazó részletfizetést, melyek alapján az összes nyereségek a vezető illetik. Huzás után sor-solási lapot küldök. A részletfizetést befizetésével a vezető kezébe kapja az eredeti sorsjegyet, melyekre még 28-28 évig játszik, mely idő alatt minden sorsjegy nyer. Részletfizetést utánvétellel nem küldök.

Beifeld Bankház

BUDAPEST, Károly-körút 1. Alapítva 1874.

FELSŐ-RÁKOSI MÁRIA

FÖLDES-VASAS KIVÁLÓ GYÖGYVIZ
LÉGCSÖHURUT ELLEN

712 PALACKOT MÁR HÁZHÓZ SZÁLLITUNK.

FÖLÉRÁKAT: MAGYARÁSVÁNYVIZ FORGALMI ÉS KIVITELI RZ.

BÁTHORY-U 5. TELEFON: 162-84.

ÁGY és ÁGYBETÉTEK

Réz és vasbutor, kertfűtő, pad, szék és asztalok, szőnyeg, függöny, ágy- és asztalterítők, kárpitozott butor, paplan, matracz stb. nagy választékban készpénzért, valamint

részletfizetésre is kapható.

Pfeffermann Imre utóda
GYÁRÁBÓL
Budapest, VII., Dohány-utca 58. sz.
Árjegyzéket bárkinek kívánatra ingyen és bérmentve küld.

Éjszakai és vasgalyak minden kivételben.
Betegágyak minden méretben.
Fekélyes kocsik minden méretben.
Összerakható vasgalyak legjobb minőségben.
Sodrony-ágybetétek bármely nagyságban.
Keletiták, Jaulenznek és másoktól minden méretben kaphatók.

!! Olcsó kölcsönök !!

Tisztviselő kölcsönt 6-6 1/2%-ra, 15-35 évre, kezesség és életbiztosítás nélkül is. Életbiztosítói való elutasítás nem akadály. Előzetes költség nincs! Díjazás utólagos! Felzárkóló kölcsönt 4-4 1/2%-ra 4-62-5.05% annuitás mellett. Másodhelyre 6 1/2%-ra. **Óvadékokra az érték 75%-ig katonatiszteknek hadnagy-tól kezdve előnyös feltételekkel, Törzsbiztosított, Váltókölcsönt gyorsan és előnyösen folyósítunk. Ingatlanok, erdők, bányák adásvétel. Osztálysorsjegyek hivatalos áron. Mindenféle bankügylet lebonyolítását elvállaljuk!! Minden felvilágosítás díjtalan! Képviselek alkalmaztatnak! Kun és Társa bankbizományi és kereskedelmi iroda, Budapest, Rózsau. 29. III. 5. sz. Válaszbélyeg.**

Rops

2 x 2 = 4.

A „ROPS” biztonsági gyorstűző csekély szeszfogyasztás mellett a leggyorsabbán fűtést és 180 fokra bevitt a fűtőanyagot, ami egyszerű, pénz és idő megspórolása szempontjából rendkívül fontos, ezt követő adatok bizonyítják — A maig ismert legjobb szeszfűtőzőkön elért eredmények:

Hőmérséklet	Fűtőanyag, illetve hűtővíz		Fogyasztás szesz		
	perc alatt	hány fokra	súly deka	centi liter	arány fillér
1	25	98	5	0.6	3
2	19	95	4 1/2	0.55	3
3	18	98	5	0.6	3
4	15	96	5	0.6	3
5	14	98	4 1/2	0.6	3

ezekkel szemben a ROPS eredményei:

ROPS	9	100	4	0.5	2
------	---	-----	---	-----	---

Iémdru részvény-társaság
Budapest, V., Váci-ut 74 Eg.
Telefon 106-58.

KÜLÖNFÉLÉK.

Nap-nap után.

De jó annak, ki meg sem születik és nem kell neki végigküzdeni a küzdelmes, keserves életet, csak azért, hogy megsemmisüljön ismét. Ha születünk, el is pusztulunk ismét, mikor a testből kiszakad a lélek, mikor megáll a vér. Nem ver a szív. Legyen bármilyen enyhe, szép halál, borzalmas mégis ez a pusztulás! Csak az jó, hogy nem gondolunk reája, ugy vagyunk vele, mint az egészséggel, ha betegyen nyögünk, akkor imádjuk; ha valamikor így magunkba szállunk, látjuk, hogy milyen ostobák vagyunk, mi: akiknek nincs szabad napunk, kik díb-dáb, csöpp emberi czélokért elpredáljuk életünk minden percét, akik vagy jajgatunk, vagy kaczagunk, de mindörökké érezünk és élünk. Csak ilyenkor, hogyha magunkba szállunk, láthatjuk, milyen ostobák vagyunk és mennyivel okosabbak a buták, a bölcsék, kiket mink butáknak tartunk. Kik nem gondolnak soha a halálra és ami ennél milljószor nagyobb, az életre sem gondolnak soha, élnek, élnek, szív, ész nélkül, bután, nincsen érzésük, nincsen gondolatjuk, nem kérnek semmit és semmit sem várnak; leszaladhat körülöttük egy fél század. Csak élnek lassan... Napról-napra élnek. Nem sejtik. Készek. Jöhet a Kaszás! Jöhet! Nincs okuk semmit sem megbánni, s nem várnak soha a feltámadásra!

Abonyi Andor.

(A gyémánt próbája.) Nagyon elterjedt az a nézet, hogy az a kő, mely az üveget karczolja, gyémánt. Ez a fölfogás azonban téves és onnan ered, hogy összetévesztik a metszés és a karczolás fogalmát. A gyémánt ugyanis már csekély nyomásra is bizonyos fokig átmetzi az üveg felső felületét, úgy, hogy a metszés után, kellő irányban alkalmazott ütésre, az üveglap a metszés irányában szétválék. Más kövek, még a meslerségesen előállítottak is képesek, az üveglapot karczolni, azonban az üveg a

metszés helyén szét nem törhető. A gyakorlott szem ezenkívül azt is meglátja, hogy a csiszolt gyémánt síkjai nincsenek annyira kidolgozva, mint az utánzatoké. A nyers gyémánt csiszolásánál ugyanis arra törekednek, hogy a drágakőből, mely suly szerint nyer értékében, minél többet megtakarítsanak. Ezzel szemben az utánzatok gyönyörű pontossággal kidolgozott síkokat és éleket mutatnak, mert ezeknél az anyag megtakarítása semminő szerepet nem játszik. A gyémánt legközönségesebb próbaköve az egyszerű aranyműves-ráspoly. A valódi gyémánt felületét ugyanis a ráspoly nem sérti meg, míg az utánzatot föltétlenül megkarczolja. Másik egyszerű próbája a gyémántnak a vízcepp-próba. Ha a gyémánt síkjára egy parányi vízceppet teszünk és tüvel, vagy tollhegygyel mozgatni próbáljuk a követ, a vízcepp, föltéve, hogy előzőleg a gyémántot alaposan megtisztítottuk és teljesen megszárazítottuk, megtartja gömbalakját. Az utánzat ellenben a vízcepp szétfolyik a felületen. Az utánzat fölismerésének még a következők a módjai: Ha a gyémántot egy pohár vízbe beledobjuk, a kő tisztán látható lesz, tudniillik fehér a színe; míg az utánzat színe összefolyik a víz színével és a hamiskó láthatatlanná válik. Ha fehér papírlapra parányi fekete pontot teszünk és ezt a nagyítóüveg segítségével a gyémánton keresztül nézzük, a pont tisztán és világosan látható: míg, ha a pontot gyémántutánzaton át nézzük, a pont szabálytalan sugártörés folytán megtört alakban mutatkozik. A fluorsav, mely csak gummi-edényben tartható, mert minden más anyagot, porcellánt, üveget egyaránt megbont, minden utánzatot fölbont, a valódi gyémántra azonban semmi hatással sincsen. Vegyünk egy darab posztót, melyen vörös és fehér jelzés van, huzzuk át a megvizsgálandó követ lassan fölötte; ez esetben az utánzatot át az egyes színek könnyen megkülönböztethetők, míg a gyémántnál a színek egybefolynak. Ha a vizsgálatra szánt követ boraxból készített péppel beföldjük s azután szpiritus-lángon jól fölmelegítjük, úgy az utánzat egy pohár vízbe dobva ezer darabra pattan szét, míg a gyémántra ez a tű-próba semmi hatással nincs.

(Szellemeket közvetítő iroda.) Régebben említettük már, hogy Londonban Mr. Stead békeapostol, flottaagátor és szellemlátó, elhunyt barátjának, „Julia”-nak segítségével irodát rendezett be, melynek czélja az élőkét „összeköttetésbe hozni azokkal, kik a halálnak nevezett átalakulás után a tulvilágra költöztek át”. Az iroda már három hónapja működik s a nyert eredményekből Stead azt a meggyőződést szűrte le, hogy „tényleg sikerül a megholtak szellemével összeköttetésbe

lépni, kivéve azokat az eseteket, mikor ily összeköttetések létesítése nem tanácsos”. Az iroda „Julia” ellenőrzése alatt áll, kinek halál utáni leveleit Stead nemrég külön kötetben kiadta. Julia minden reggel rövid istentiszteleten vesz részt, mondja Stead, s szellemlátók látják is, a mint egy asztal tetején helyet foglal s várja az elébe terjesztendő kérdéseket. S megnyilatkozásait kétféleképen adja le, vagy „szellemhallók”, vagy két egyszerű földi írnok révén. Mindig maga hárózza meg, hogy mily kérdéseket lehet hozzá intézni. E czélból minden pályázónak egy bizonyos formulakért kell kitöltenie s megígérnie, hogy mindenben aláveti magát az „irodaigazgató” vagyis Julia rendelkezéseinek. A pályázónak azután háromszoros vizsgát kell kiállania, hogy Julia teljesen meggyőződjék a jóhiszeműségéről. Ha a próbát kiálloita, összeköttetésbe hozzák egy médiummal, ki által Julia a feltételeit megadja. Stead szerint az esetnek legalább felében bebizonyult, hogy az illetők csakugyan összeköttetésbe léptek hozzátartozóikkal. Az iroda főtartása 24.000 koronába kerül évenként, amit Stead már nem bir meg. Ezért a közönség önkéntes adományához fordult, mert „Julia” a rendes megszabott díjazást nagyon utálja.

(Gazdátlan területek a sarkvidéken.) Az északi sark felfedezése aktuálisá tette az arktikus területek hovatarozandóságának a kérdését. Teljesen szabad terület még mindig a Spitzbergák szigetcsoportja, mivel a nemzetközi Spitzberga-konferencia, amely hivatva lesz a szigetország hovatarozásáról dönteni, még mindig nem tilt össze. Hasonlóképpen független terület a Ferencz József-föld is. A déli sarkon a birtokviszonyok még rendellenesebbek; valószínű azonban, hogy a délsarki területeken Angolország és az ausztráliai államszövetség fog osztozkodni. Így, bár most még szabad terület, a Viktória-földet aligha engedné át az ausztráliai kormány más országnak, mivel oda már több angol expedíció indult és kőszentelepekre is akadtak. Különben is, ha valamely gazdátlan területen szentelepekre akadnak, azt az angolok minden bizonyossággal maguknak foglalják le; azért van annyi szénállomása a világ minden részében Angolországban a hajórajá számára. A délsarki területek közül egyedül a Graham-föld nem gazdátlan többé; ezt Angolország tavaly annektálta. Hasonlóképpen néhány kisebb subantarktikus szigetet, az ugynevezett Falkland-szigeteket is annektálta, ugyanakkor Anglia is élükre kormányzót állított.

A RENEGÁT

— EREDETI REGÉNY. —

IRTA: DÉRI GYULA.

74

XLII.

Vilmers báróné zsufolt termei fényárban usztak. A társadalom legelőkelőbbjei adtak ott egymásnak légyottot; a meszerü gyorsasággal megjelent tündüklő meteor minden fényes csillagot magához tudott vonzani.

Arról, hogy mi volt e nő multja, úgy szólván senki sem tudott bizonyost. A bárónő jött, vakított és az emberek csodálkozva bámulták. — Ha valaki azt kérdezte, hogy a világnak melyik szögletéből érkezett? mesés vagyonának minő származása van? vajjon a „Vilmers bárónő” név és cím törvényesen illet-e meg, arra rendszeren a legregényesebb válaszokat adták.

Egy fiatal emberekből álló társaság éppen ezzel foglalkozik a terem egyik szögletében. Összedugják fejüket, s figyelmesen hallgatnak egy csinos fiatal tisztre, aki fontoskodó arczifejezéssel beszéli, hogy a bárónő most jött egyenesen. Hátsó-Indiából, a hova atyja mint elszegényedett francia nemes vándorolt ki s a gyöngyhalászatból meggazdagodván, leányára harmincz milliót hagyott. A társaság egyik tagja elnevette magát. — Lehet is a gyöngyhalászatból úgy meggazdagodni. — Nem gyémánt a gyöngy, hogy ha az ember egy nagy darabot talál belőle, mindjárt milliók urává lehet. — Azután meg a bárónő nem is leány már. Özvegyasszony, egy indus fejedelemnek az özvegye. Az hagyta rá a millióit, csupa gyémántokban, a mi nagy szerencse volt, mert így legalább elhozhatta mindet magával, mikor elszökött. Hogy miért szökött el? Mert Nepalban, ahol még az angolok nem fészkeltek meg magukat,

mai napig az a furcsa régi törvény van divatban, hogy ha egy asszonynak meghal a férje, mindkettőt megégetik: a holt férjet is, meg az eleven özvegyet.

Erre megint a harmadik nevetett nagyot. Már hogy is lehet az ilyen mesebeszédnek hitel adni! Hogy egy meghalt fejedelemnek az özvegyét el hagyják szökni a rituális megégetés elől! A bárónő Indiában soha sem járt, de még az atyja sem. Csodálatos dolog is, hogy ilyen téves adatokat terjeszthetnek az emberek. Mikor meg volt írva mindjárt az első fényes estély után, melyet Párisban adott, hogy a bárónő atyja ültetvényes Braziliában és van neki kétezer fekete rabszolgája. A bárónő azt követelte, hogy az atyja mind a két ezret bocsássa szabadon, amiből aztán szörnyű meghasonlás keletkezett köztük. Az öreg nem akart engedni, a bárónő még úgy se. A vége aztán az lett, hogy a bárónő ott hagyta az apját, s azt mondta, átjön ősei hazájába, s ha másképp meg nem él, inkább divatárus üzletet nyit, de olyan emberrel nem lakik egy földel alatt, aki rabszolgákat tart. Azóta itt lakik Párisban, hanem az atyja évenként egy millió frankot küld neki, így hát nem kellett üzletet nyitnia. Meg volt az így írva szóról-szóra négy öt lapban.

A társasághoz, melyben mintegy félóra óta ilyen, s ehhez hasonló beszédek folynak, egy új alak csatlakozik, kibem mi Lorrain gróftól ismerjük fel. Egy ideig némán hallgatja a regényes történeteket. Mikor már mindegyik elmondta a magáét, a gróf mosolyra görbitette ajkszéleit s így szólt:

— Uraim, ne sértsük meg a ház szeretetreméltó asszonyát azzal, hogy minden képtelen mesét elhagyjunk róla. Azok a lapok, — ahogyan mondani szokták — hasból írták meg a bárónő történetét. Én azonban, aki három évig voltam attaché a pétervári nagykövetségnél, határozottan mondhatom önöknek, hogy ott ismertem őt már akkor, mikor önök szerint Braziliában vagy Nepalban kellett volna lennie.

— Valóban! Ne mondja! Ez érdekes! — kiáltott egyszerre három-négy hang.

— Osmertem bizony — folytató a beszélő — sőt már ott is hivatalos voltam minden estélyére. Így hát azzal is szolgálhatok önöknek, hogy az atyja orosz herceg, akinek tizennégy ezüst bányája van az Uralhegyekben. Talán a nevét is ismerik; úgy hívják, hogy: Argentinov herceg.

— Oh igen! Ismerjük! Hallottunk is már felőle; válaszoltak a hallgatók, anélkül, hogy észrevették volna a gróf ajkait körüllebegő gunyos mosolyt.

— Nos, hát uraim, akkor kétségtelven azt is tudják önök, hogy az öreg Argentinov herceg rendkívül híres diplomata, aki Khinában is lakott tovább tíz esztendőnél?

— Hallottuk! bizonyította a társaság minden tagja.

— Ez a herceg, képzeljék uraim, úgy beleléte magát a diplomáciába, hogy egyetlen leányát is erre a pályára nevelte. Nem különös és eredeti gondolat?

— Nagyon különös! Nagyon eredeti!

— A leányból aztán olyan kitünő diplomata vált, hogy bámulni lehet. Most huszonhárom éves, de több tudománya és több ügyessége van, mint ahogy itt vagyunk mindnyájunknak együttvéve.

— Ah! Ah!

— Mindazáltal rendszeres államszolgálatra nem lehetett alkalmazni, mert Oroszországban sok furcsaság történik ugyan, de a Katalin czárné korát még sem akarják utánozni és szoknyás minisztereket nem neveznek ki.

— Persze! persze!

— Argentinov herceg nem is ezt akarta, hanem megértette Gorcsakovval, hogy a frakos diplomatáknál néha jobb hasznát lehet venni bizonyos ügyekben egy eszes, tanult, és szép, amellet gazdag főúri asszonynak.

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK

Szerdán, 1909. szeptember 22-én.

Nemzeti Színház

A holdog mátkaság. Vigjáték 3 felvonásban, írta: Auernheimer Raoul. Fordította: Nádai Pál.

M. kir. Operaház

Bonhémélet. Dalmít 4 képből. Zenéjét szerzezte Puccini Giacomo. Szövegét írta: Giacosa és Illica. Fordította: Rado Antal.

A csodaváza.

Kezdeté fél 8 óraker

Magyar Színház

Tökfűkö. Vigjáték 5 felvonásban, írta: Pálda Lajos.

Uránia-színház.

Kezdeté fél 8 óraker

Megjött országok

Kezdeté fél 8 óraker

Várszínház

Kezdeté fél 8 óraker

A min. v. és kőz. miniszter elismerő leiratával kitüntetve

Dr. Batizfalvy I. Z. főváros legelső

FOGORVOSI INTEZETE

áthelyezve: Károly-körút 3. sz. alá.

Zajlás fogakmeggyógyítása

Tartós fogtömések, Jól használható fogorvosok elkészítése és behelyezése.

Jótállás mellett mérsékelt szabott áron.

Vidékiek főnap alatt megkapják műfogalkat

Fővárosi Orfeum

Waldmann Imre igazgató. VI., Nagymező-u. 17.

Még csak rövid ideig!

PALMA-NATHAL a gorilla ember,

NEUMÜLLER, — GOLEMANN stb.

Uj fellépés!

Fabián Kornélia

karabetszínházi művésznő új műsorával 'Nem látták kérem a völgyemem?' — 'Napitir egy senes kávéházból.' stb.

Az előadás kezdete 8 óraker.

A télkerthben reggeli öt óráig VÖRÖS ELEK cigányzenekara hangversenyez.

Jegyelvétel 10-1 és 8-6 óráig, pontaktól, augusztus 15-től kezdve, a nappali pénztárnál.

STEINHARDT-MULATÓ

Rákóczi-ut 63. Telefon 64-23.

Ma és mindennap

A FEKETE FRANCI. Bohózat, írta: Gilinger és Taussig, ford. Steinhardt.

11 óraker

CSINGILINGI! Bohózat, írta: Gilinger és Taussig, ford. Steinhardt.

Továbbá Steinhardt és Gyárfás fellépés teljesen új magán-színházban, valamint Madame Darlay et Son Danseur Bedy apache-táncosok, Becarusos olasz utcai énekesek, Letinas komikus tolmáczok.

Jegyek: 9-12-ig és 8-6-ig Rákóczi-ut 63. és óv. Konti J.-né dohánykúriájában, Andrássy-ut 29. kaphatók.

Esti pénztárnyitás 7 óraker. A remek télkerthben cabaret és tánc. — Belépőjűl nincs. — Isteles magyar konyha a híres Baloné vezetésével.

CIRKUSZ BEKETOW. Városliget. Telefon 107-46. Ma és a következő napokon este 7/8 óraker. The 4 Newmann légtornászok és az egész nagy szept. műsor Idény vége 1909. október hó 3-án.

PARISIANA ORFEUM. Szerecsen-utca. Telefon 161-45. Ma és mindennap este 9 óraker. Uj másor! La belle Ouidó. a párisi Folies Bergere csillaga, Torador és andalúzai táncok. Mirra Halai török háromjelenet. The Johnsons komikus zsonglőrök és még 15 szenzációs attrakció.

FOLIES CAPRICE. Igazgató: FRIEDMANN A. Telefon 161-45. Ma és mindennap este 9 óraker. Uj másor! La belle Ouidó. a párisi Folies Bergere csillaga, Torador és andalúzai táncok. Mirra Halai török háromjelenet. The Johnsons komikus zsonglőrök és még 15 szenzációs attrakció.

ROYAL ORFEUM. ERZSEBET-KÖRÚT 31. TELEFON 110-22. Minden este 8 óraker a kolosszális sikerű szeptemberi műsor. Szerdán, csütörtökön, pénteken, szombaton este és vasárnap Salzer Marcell a világhírű elődélután.

BUDAPESTI CABARET BONBONIERE. Teréz-körút 28. Telefon 52-88. Bálint Dezső igazgatása alatt. Ma és minden este 9 óraker. A fenomenális sikerű szeptemberi műsor.

A rózsza. fut az eszükbe, mikor a Magyar Lányok-at kezükbe veszük, mert tiszta, kedves, friss és változatos tartalmával a rózsára emlékeztet. Rózsza és fiatal leány — mily szépen illenek össze. A Magyar Lányok egy-egy évfolyana valódi rózsabokréták. — Negyedévre 3 kor. Kiadóhivatal Bpest, VI., Andrássy-ut 10.

Alkalmi vételt butorok, szőnyegek, csillárok-ban. a legnagyobb alkalmi lakásberendezési áruház. VI., Lázár-utca 3. (BAZILIKA KÖZELÉBEN.) Jegyeseknek fontos! Vételkényszer nélkül mindenkinek megtekinteni ajánlatok.

XVI. évfolyam. SOMOGYI MÓR zongoraművész, államilag képesített okleveles zene-tanár igazgatása alatt álló ZENE-Konzervatórium (akadémiai előkészítő-tanfolyamokkal) Budapest, VII., Erzsébet-körút 44. Beiratások naponta 9-6-ig. Az ország legelőkelőbb művész-paedagógusai. Államilag diplomált tanárok. TELEFON 63-45. TELEFON 63-45.

ÖN BÉREL egy ócska zongorát vagy pianót és KIDOB. HAFIZET. havonta 20 koronát, kap egy kiváló gyártmányú, legmodernebb ércpanozérókés keresztharos új szongorát vagy pianót, nem ír alá váltót, nem állít kezést, nem kötelezette bankszerződésnek és kővel mégis tulajdonságos a zongora. — Ilyen létezős szolid, liberális módon kapható kiskorúgman csak.

Orsz. m. kir. Zeneakadémia. előkészítő tanfolyamára a beiratások megkezdődtek SZEMERE JÓZSEF Államilag képesített okl. zene-tanár szonológus vezetés alatt Budapest, Király-utca 60., I. emelet (az Orsz. magy. kir. Zeneakadémia mellett.) Tanszakok: Hegedű, zongora, gordonka, ének, cimbalom, zeneszerzés. — Az intézet tanárai kizárólag az orsz. Zeneakadémiát végzett okleveles zene-tanárok és művészek. TELEFON 44-68. TELEFON 44-68.

Butor készpénzért és részletre 3 szoba teljes berendezése 360 forint, mely áll: 1 háló-, ebédlő- és szalonból. 100 szoba állandóan készen raktáron a legegyszerűbb kivitteltől a legfinomabbig. — Képes árjegyzék ingyen. Album 50 fillér bélyegben. Nagy Imre lakberendezési vállalata Budapest, Váci-körút 9. (Szerecsen-utca sarok).

Szerda... vármegye kezdőd... 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. működő bizomán hó 1-ig a korm alatt f. E HI LUSH Török Jó Az egyedévre szízen sp gazdag tanugyszerű DR gyökerese fogalkozá nem (ungycsúf) Meglepésőgn Blato Lovak Rendő Budapest

Pályázati hirdetés.

Az Esterházy hercegi hitbizományi javakhoz tartozó Sopron- és Vasvármegyékben fekvő következő bércsoportok 1910. év november hó 1-től kezdődőleg legalább tízenkét évre bérbeadók:

Bércsoport	351 kat. hold	1165 □-l kiterjedéssel
1. Beledi	1928	684
2. Rábakecölly	1016	680
3. Szili	1660	1209
4. Betleni	232	337
5. Faluhelyi	1838	593
6. Rábapordányi	452	852
7. Bodonhelyi	912	293
8. Barbacci	2226	484
9. Csatári	1724	1410
10. Csornai	2858	184
11. Földszigeti	2927	493
12. Veszkenyi	4253	620
13. Kapuvár-öntési	2108	270
14. Sopronkeresztúri	1488	1237
15. Lakompaki	1006	1271
16. Szentmártoni	185	759
17. Lánzseri	311	1000
18. Raboldi	146	996
19. Schwarzenbachi	331	574
20. Lukácsnézi	628	59
21. Cinfalvi	478	788
22. Darázsfalvi	1251	1073
23. Szentmargiti	710	1299
24. Fertőmáji	1287	278
25. Szarvői	661	909
26. Pecsényéd-völgyfalvi	633	666
27. Siklós-tormafalvi	202	1025
28. Lajtszentmiklósi	72	805
29. Fraknó	835	929
30. Nagymartoni	648	1166
31. Felsőfalvi	91	629
32. Rétfalvi		

Lejárt 1910. okt. 1-én

Az ajánlatok kellő referenciákkal, melyek az illető ajánlatot tevő eddigi működésére, vagyoni viszonyaira és személyi állapotára vonatkoznak, a hitbizományi javak kormányzóságához Esterházára (Sopronvármegye) december hó 1-ig adandók be.

A bérbeadó birtokokra vonatkozó bővebb adatokra nézve ugyancsak a kormányzóság ad felvilágosítást, hol a hivatalos órák (9-12-ig és 2-6-ig) alatt f. évi október hó 1-től kezdve a bérleti feltételek is megtekinthetők. Esterháza, 1909. évi szeptember 8-án.

Nagy Albert, kormányzó.

Nagy fegyverárjegyzék ingyen és bérmentve.

AUFRECHT és GOLDSCHMIED

Budapest, VII., Rákóczi-út 30. ajánlja

Pieper Nikolas Automata pisztolyt.

Csak elsőrangú gyártmányokat tartunk raktáron.

A Browning-pisztoly tökéletesítése 6,35 mm. Browning-patrónok használatára készült. Legjobb előnye, hogy szabadkézzel minden szerezés nélkül egy fogással szétszedhető, ennek következtében tisztántartása és kezelése sokkal könnyebb. Baleset, egy pontosan működő biztosíték következtében, mely a kakasra irányul, ki van zárva. A mellényzsebben elfér.

Ára 80 Korona. Havirészlet 4 Kor. 12 havi egyenlő részletre 72 Korona.

Levegandó és hosszant beküldendő.

Megrendelési ív.

Aufrecht és Goldschmied cégnél

Budapest, VII., Rákóczi-út 30. szám.

Ezennel megrendelem Pieper Automata-pisztolyt — korona árban, fizetendő — kor. havi részletekben — től kezdve, Budapestben, Aufrecht és Goldschmied cégnél. A csomagolási és szállítási költségeket magam viselem. Három havi részlet elmulasztása az egész hátralékot esedékessé teszi.

Lakhely: _____
Kelet: _____
Név és foglalkozás: _____

Nagy fegyverárjegyzék ingyen és bérmentve.

Hirdetések felvételnek a kiadóban,

VI., Eötvös-utca 32. sz.

LUSER L.-féle turista-tapasz

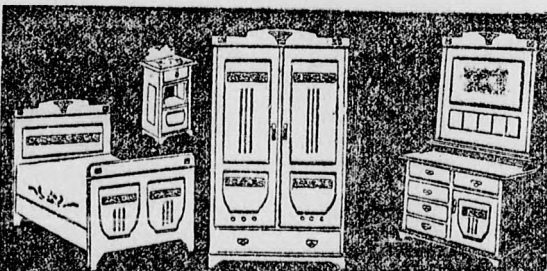
Kétszer és gyorsan ható szer. Gyökerezés ellen és a talp, valamint a sarok bőrkeményedését, továbbá mindennemű bőrfelgyulladás ellen. A hatáért jár állás vállalkozás. Csak akkor valódi, ha minden hazánál utasítás és minden tapasz a mellőltés védjeggyel és aláírással el van látva, azért is erre ügyelni kell. Egy doboz ára 1 kor. 20 fill., vidékre 1 kor. 25 fill. előzetes beküldés mellett bérmentve.

Központi szék raktár: SCHWENK L. gyógyszer. Meidling-Bécs.

Magyarországi forraskár:

Török József gyógyszer, Budapest. Király-utca 12. és Andrássy-ut 26.

Újrendszerű bútorkitel!

Azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a t. bútorkitel közönségnek a legnagyobb kedvezményt nyújthatjuk.

Hitel esetén készpénzárakat számítunk, mert előkelő bankösszeállításunk révén a vevő tartozását nekünk a bank azonnal folyósítja. Kamat fejében csupán

6% fizetendő negyedévenként mindig csak a hátralékos csökkenő tartozás után.

(Részjegy vagy mellékköltség nincs.)

Térlesztés minden 100 kor. után havi 3 korona vagy 100 > 1/4 évi 9 >

Nagy választék asztalos-, kárpitos-, vas- és rézbútorokban, továbbá szőnyegek, függönyök- ág- és asztalterítőkben. Bútorraktára Budapest, VI., Révay-utca 3. (a Fonciére-palota mellett.)

Balázs és Társa

Az Én Ujságom

előfizetési árak:

egyedőre 2.50, félévre 5.—, egész éve 10.— kor Singer és Wolfner, Andrássy-ut 10. szám.

DR. FABINYI

szexuális nemi bajokban emertált kórházi orvos

gyökeresen és rövid idő alatt gyógyít a rendszeres foglalkozás megzavarása nélkül mindennemű

nemi betegséget

(hugycsőfolyást, sebeket, syphilit és ünfertózesből támadt idegbajokat.)

Meglepetés az eredmény férful gyengességnél (impotentia) még öregebb egyénéknél is.

Biztos elkerül a honorárium utólag is fizethető. Lovasokra ajánlatos válasz. Kívánatra gyógyszer.

Rendelés délután 3-3-ig, este 6-8-ig.

Budapest, Rákóczi-ut 8/A. szám.

(A Rákóczi-ut 8/A. számánál) Jelenlegi bejárati — külön várakozók.

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYGYŰRŰK, NŐSZAJÁNDÉK-TÁRGYAK

A LEGELŐNYÖSEBBEN POLGÁR KÁLMÁN

ÉKSZERESZ-ÉS MŰBESZ-üzletében szerezhetők be

BUDAPEST, Erzsébetkörút 22.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDÍTOK. ÁRJEGYZÉK 20 00 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE

